

«ҚазТрансОйл» АҚ

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

*2012 жылғы 31 жеселтоқсанда аяқталған жыл үшін,
тәуелсіз аудиторлар есебімен*

МАЗМУНЫ

Тәуелсіз аудиторлар есебі

беті

Шоғырландырылған каржылық есептілік

Каржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп	1-2
Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп	3-4
Ақша каражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	5-6
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп	7
Шоғырландырылған каржылық ескертпелер	8-66

Тәуелсіз аудиторлардың есебі

«ҚазТрансОйл» АҚ-ның акционерлеріне

Біз «ҚазТрансОйл» АҚ-ның және оның өншілес компанияларының (бұдан әрі - «Топ») қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп және көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының маңызды аспектілері туралы ақпарат пен басқа да түсіндірме ақпараты жатады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке қатысты басшылықтың жауапкершілігі

Топ басшылығы осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес әзірлеуге және дұрыс беруге әрі басшылықтың пікірінше шынайы емес әрекеттердің немесе қате салдарынан маңызды бүрмалануы жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп айқындастын ішкі бақылау процедурапары үшін жауап береді.

Аудиторлардың жауапкершілігі

Біздің міндеттіміз жүргізілген аудиттің негізінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы өз оймызды білдіру болып табылады. Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік. Осы стандарттар біздің әдел нормаларын сақтауымызды, аудитті қоса берілген шоғырландырылған қаржылық есептілікте маңызды бүрмаланулардың жоқтығына жеткілікті түрде сенімді болатындағы етіп жоспарлауымызды және жүргізуімізді талап етеді.

Аудитке шоғырландырылған қаржылық есептілікте ұсынылған сомалар мен ақпаратқа қатысты аудиторлық дәлелдерді алуға бағытталған процедурапарды орындау жатады. Шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктің едәуір бүрмалану тәуекелін бағалауды қоса алғанда, процедурапарды таңдау аудиторлар тұжырымдарына негізделеді. Бұл тәуекелді бағалау кезінде аудитор шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау мен дұрыс беруге қатысты ішкі бақылау аспектілерін ұйымның ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірін білдіру үшін емес, нақты жағдайларда қажет аудит процедурапарын анықтау үшін қарастырады. Сондай-ақ аудитке пайдаланылған есеп саясатының дұрыстығын және басшылық жасаған бухгалтерлік бағалаудың негізділігін бағалау және жалпы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ұсынылуын бағалау жатады.

Біз алған аудиторлық дәлелдер аудиторлық қорытындымызды білдіруге негізdemenі ұсыну үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп санаймыз.

Қорытынды

Біздің ойымызша шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық маңызды аспектілерде «ҚазТрансОйл» АҚ-ның 2012 жылдың 31 желтоқсанына қаржылық жағдайын, сондай-ақ оның қаржы нәтижелері мен көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін ақша қаражатының қозғалысын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес шынайы түрде көрсетеді.

Ernst & Young LLP

Турмагамбетова Гульмира
Аудитор

Жемалетдинов

Евгений Жемалетдинов
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Аудитордың 1998 жылғы 21 ақпандығы
№ 0000374 біліктілік күелігі

Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі
2005 жылғы 15 шілдеде берген сериясы
МФЮ-2 №0000003 болатын Қазақстан
Республикасының аумағында аудиторлық
қызметпен айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия

26 ақпан 2013 жыл

КАРЖЫЛЫҚ ЖАГДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

<i>Мын тәңгемен</i>	<i>Косым.</i>	2012 жылдың 31 желтоқсаны	2011 жылдың 31 желтоқсаны*
АКТИВТЕР			
Ұзак мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	7	362.869.105	330.514.478
Материалдық емес активтер	8	6.233.226	6.229.037
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	10	40.815.549	32.418.904
Негізгі құралдар үшін жеткізушілерге берілген алғытөлемдер	11	524.274	638.912
Банк салымдары	17	—	6.000.000
Өзге де ұзак мерзімді активтер		130.805	351.086
		410.572.959	376.152.417
Ағымдағы активтер			
Тауар-материалдық корлар	12	2.599.941	2.784.431
Сауда және өзге де дебиторлық берешек	13	2.527.881	3.054.223
Жеткізушілерге берілген алғытөлемдер	14	603.109	744.898
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала төлем	35	1.580.756	1.756.038
ККС кайтаруға және өзге де салықтар бойынша алдын ала төлем	15	2.092.013	3.633.715
Өзге де ағымдағы активтер	16	4.405.862	4.897.493
Банк салымдары	17	53.084.676	35.123.823
Ақша қаражаттары және олардын баламалары	18	18.954.044	21.852.387
		85.848.282	73.847.008
Сатуға арналған дең жіктелген активтер		29.299	29.502
		85.877.581	73.876.510
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		496.450.540	450.028.927

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП (жалғасы)

<i>Мың тенге</i>	<i>Ескерт.</i>	2012 жылдын 31 желтоқсаны	2011 жылдын 31 желтоқсаны*
КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Капитал			
Жарғылық капитал	19	61.937.567	34.617.204
Активтердің кайта бағалау бойынша резерв		144.421.031	138.056.828
Капиталдың озге де резервтері		17.104	17.104
Есептілік валютасын кайта есептеу бойынша резерв		9.875.876	9.334.129
Үлестірілген пайда		176.062.485	189.472.821
Капитал жиыны		392.314.063	371.498.086
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Байланысты тарағының пайдасына шығарылған каржы кеңілдігі	37	199.654	338.919
Кызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	21	6.562.263	5.909.892
Мерзімі үзартылған салық бойынша міндеттемелер	35	39.406.770	34.201.711
Құбырларды жоға және жерді кайта өндеду жоніндегі міндеттемелерге резерв	26	15.531.037	--
Болашақ кезеңдер кірістері	22	4.412.922	4.756.050
		66.112.646	45.206.572
Ағымдағы міндеттемелер			
Несиeler мен карыздар	20	--	303.181
Кызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелер	21	238.000	226.000
Толемге корпоративтік табыс салығы	35	919.213	1.156.184
Сауда және озге де кредиторлық берешек	23	6.771.926	6.545.623
Альянс алғытөлемдер	24	15.970.695	11.226.796
Толемге озге де салықтар	25	1.639.801	1.269.317
Резервтер	26	353.697	287.727
Озге де ағымдағы міндеттемелер	27	12.130.499	12.309.441
		38.023.831	33.324.269
Міндеттемелер жиыны		104.136.477	78.530.841
КАПИТАЛ МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ			
Бір жай акциянын тенгерімдік құны(тенге)	6	1.004	1.055

* Осы бағанада берілген кейір сомалар 2011 жылғы жеке қаржылық есептіліктегі сомалардан айырықша келеді, себебі жасалған түзетулерді көрсетеді, ол туралы толық ақпарат 5-ескертпеде көлтірілген

Бас директор

Бас бухгалтер

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

31 желтоқсанда аяқталған жылдар
іші

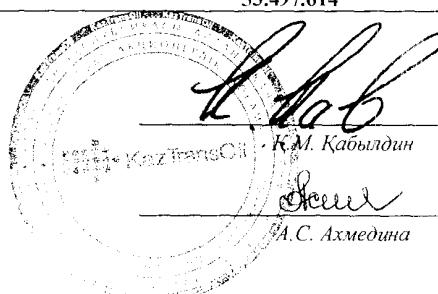
<i>Мын тәңгемен</i>	<i>Ескерт.</i>	2012	2011
Түсім	28	143.061.325	140.478.092
Өткізімнің өзіндік күны	29	(99.603.631)	(96.298.683)
Жалпы пайда		43.457.694	44.179.409
Жалпы және әкімшілік шығыстар	30	(10.977.575)	(6.730.370)
Өзге де операциялық кірістер	31	1.658.170	1.645.165
Озге де операциялық шығыстар	32	(620.970)	(2.766.295)
Негізгі құралдардың және материалдық емес активтердің құпсыздану резерві	7,8	(766.227)	(7.409.186)
Еншілес ұйымның шығуынан түсетін кіріс	9	309.675	–
Операциялық пайда		33.060.767	28.918.723
Багамдық айырмадан болатын залал		(220.281)	(434.972)
Каржылық кірістер	33	1.950.357	2.895.026
Каржылық шығындар	34	(847.531)	(308.356)
Бірлескен кәсіпорындардың кіріс улесі	10	8.107.979	1.602.528
Салық салынғанға дейінгі пайда		42.051.291	32.672.949
Табыс салығы бойынша шығыстар	35	(8.550.163)	(6.727.552)
Табыс салығын шегергендеі есепті жылдағы пайда		33.501.128	25.945.397
<i>Акцияға пайда (тәңгемен)</i>	<i>6</i>	<i>96</i>	<i>77</i>

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП
(жалғасы)

31 желтоқсанда аяқталған жылдар
іші

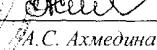
Мын ғана мен	Ескерт.	2012	2011
Топ бойынша өзге де жиынтық кіріс			
Шетел валютасын қайта есептеу		537.833	742.221
Негізгі құралдарды қайта бағалау	7	23.982.196	13.582.220
Табыс салығының әсері	35	(4.796.439)	(2.716.444)
		19.185.757	10.865.776
Негізгі құралдардың құнсызданды	7	(19.713)	(8.791.902)
Табыс салығының әсері	35	3.943	1.353.218
		(15.770)	(7.438.684)
Есепті жылға салықтарды шегергенде Топ бойынша өзге де жиынтық кіріс жиыны		19.707.820	4.169.313
Бірлескен бакылаудағы компаниялар бойынша өзге де жиынтық кіріс			
Шетел валютасын қайта есептеу		3.914	1.673
Негізгі құралдарды қайта бағалау		—	27.120.693
Табыс салығының әсері		—	(5.424.139)
		—	21.696.554
Күбырларды жою және жерді қайта өндіру бойынша резерв		312.361	—
		312.361	—
Негізгі құралдардың құнсызданды		(27.609)	—
		(27.609)	—
Есепті жылға салықты шегергенде бірлескен бакылаудағы компаниялар бойынша өзге де жиынтық кіріс жиыны	10	288.666	21.698.227
Салықты шегергенде өзге де жиынтық кіріс жиыны		19.996.486	25.867.540
Есепті жылға салықты шегергенде өзге де жиынтық кіріс жиыны			
		53.497.614	51.812.937

Бас директор

K.M. Қабылдин

Бас бухгалтер

A.S. Ахмедина

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

<i>Мын өткесен</i>	<i>31 желтоқсанда аяқталған жылдар іші</i>		
	<i>Есекрт.</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Операциялық қызметтөн түсстін ақша ағындары:			
Салық салынғанға дейінгі пайда		42.051.291	32.672.949
Салық салынғанға дейінгі таза ақша ағындары мен салыстыруға ариалған ақшалай емес түзетулер:			
Тозу және отелім	29, 30	27.663.345	27.715.962
Енілес ұйымдардың шығуынан түскен кіріс	9	(309.675)	-
Күмәнді берешек бойынша резервті есептеу	30	119.756	41.582
Бірлескен кәсіпорындар кірістерінің ұлесі	10	(8.107.979)	(1.602.529)
Каржылық шығындар	34	847.531	308.356
Каржылық кірістер	33	(1.950.357)	(2.895.026)
Актуарийлік залалдар	32	153.000	1.540.000
Қызметкерлere сыйакылар	21	460.000	1.934.000
Салықтар, коршаган ортанды коргау бойынша резервтерді есептеу/ (кайтару)	26	305.542	(3.657.377)
Негізгі құралдар және материалдық емес активтердің шығуынан болатын затал	32	46.050	52.329
Сатуға ариалған ұзак мерзімді активтердің шығуынан түсстін кіріс	31, 32	-	(13.749)
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздандынына резерв есептеу	7, 8	766.227	7.409.186
Есептегендегі кредиторлық берешектен түскен пайда	31	(11.222)	(9.930)
Болашақ көзінде кірістерінің отелімі	31	(312.365)	(312.365)
ККС және есепке алынбайтын ККС бойынша шығыстар	30	309.957	316.627
Байланысты тараапка шығарылған каржы кепілдігінің отелімі	31	(138.570)	(136.070)
Бағам айырмасынан болатын іске асырылмаган (кіріс)/залал		(94.322)	576.333
Ескірген тауар-материалдық және отімсіз корлар бойынша резерв есептеу	30	12.973	2.892
Айналым капиталының өзгерісіне дейінгі операциялық қызметтөн түсстін ақша ағыны:		61.811.182	64.414.170
Тауар-материалдық корлардағы өзгеріс		191.142	403.765
Сауда және өзге де дебиторлық берешектегі өзгеріс		311.800	(515.536)
Жеткізушилерге берілген алғытолемдердегі өзгеріс		52.754	(5.317)
Өтсуге жататын салықтарғы және өзге де қыска мерзімді активтердегі өзгеріс		917.746	(261.996)
Сауда және өзге де кредиторлық берешектегі өзгеріс		(32.026)	(18.909)
Алынған алғытолемдердегі өзгеріс		4.765.455	340.386
Төлеметтің салықтарғы өзгерістер		381.972	(179.786)
Өзге де ағымдағы және ұзак мерзімді міндеттемелердегі еріп қызметкерлere сыйакылардағы өзгеріс		(714.433)	(504.024)

**«ҚазТрансОйл» АҚ
АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ
ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП
(жалғасы)**

Шоғырландырылған қаржылық есептілік

31 желтоқсанда аяқталатын жылдар
іші

<i>Мың тәңгемен</i>	<i>Ескерт.</i>	<i>2012 жылғы</i>	<i>2011 жылғы*</i>
Операциялық қызметтөн түсетін акша ағыны		67.685.592	63.672.753
Толенген табыс салығы		(7.488.276)	(7.910.075)
Альинган пайыздар		2.738.100	2.311.977
Толенген пайыздар		(27.960)	(66.272)
Операциялық қызметтөн түсетін таза акша ағыны		62.907.456	58.008.383
Инвестициялық қызметтөн түсетін акша ағыны:			
Мерзімдік салымдарды алу		49.811.934	51.483.846
Мерзімдік салымдарды орналастыру		(62.600.000)	(51.145.698)
Негізгі құраптарды сатып алу		(26.010.001)	(33.775.309)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(287.119)	(289.221)
Негізгі құраптар және материалдық емес активтерді сатудан түсетін түсім	9	317.409	27.096
Шықкан енишілес үйымның ақшалай қаражаты шегерілген енишілес үйымды сатудан түскен акша түсімдері	9	5.671.856	—
Сатуга арналған үзак мерзімді активтерді сатудан түскен табыс		—	229.461
Альинган дивидендтер		—	17.608
Инвестициялық қызметке пайдаланылған таза акша ағыны		(33.095.921)	(33.452.217)
Каржылық қызметтөн түскен акша ағыны:			
Акцияларды шыгарудан түскен түсімдер	19	27.886.080	—
Акцияларды шынтарумен байланысты кеңес беру қызметтер үшін төлемдер	19	(289.774)	—
Карыздар мен несиелер бойынша түсімдер		690.000	299.105
Карыздар мен несиелерді өтеу		(994.184)	(586.480)
Толенген дивидендтер	19	(60.002.000)	(19.330.798)
Каржылық қызметте пайдаланылған таза акша ағыны		(32.709.878)	(19.618.173)
Акша қаражатындағы және олардың баламаларындағы таза өзгерістер			
Жылдың басына акша қаражаты және олардың баламалары	18	21.852.387	16.914.394
Жылдың аяғына акша қаражаты және олардың баламалары	18	18.954.044	21.852.387

* Осы бағанада берілген кейінгі сомалар 2011 жылғы жеке қаржы есептіліктегі сомалардан айырықша келеді, себебі жасалған түзетулерді көрсетеді, ол туралы толық акпарат 5-ескертпеде көлтірген

АҚШАСЫЗ ОПЕРАЦИЯЛАР

Мына акинасыз операциялар акша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептен алынып тасталды:

Аяқталмаған құрылыштық құнына кіргізілген тозу

2012 жыл үшін аяқталмаған құрылыштық құнына кіргізілген тозу сомасы 22.996 мың теңге түркістан (2011 11.054 мың теңге).

Бас директор

KazTransOil JSC
K.M. Kabylidin
A.S. Ahmedina

Бас бухгалтер

8-66 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас болігі болып табылады

КАПИТАЛДЫҢ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕЛ

Меби тәржемен		Есептік валюгасын кайта есептөу бойынша резерв	Капиталдың өзге де резервер бойынша резерв	Улестірілген пайда	Капитал жынысы
Етегер	Активтерді кайта бағатай бойынша резерв	Капиталдың өзге де резервер	бойынша резерв	Улестірілген пайда	Капитал жынысы
2011 жылты 1 кандарга	32,916,055	124,828,954	17,104	8,590,235	171,962,450
Есептік валюгасын кайта есептөу бойынша резерв	—	—	—	25,945,397	25,945,397
Озге де жыныстық кіріс	—	25,123,646	—	743,894	—
Бір жылға жиынтық кіріс жынысы	—	25,123,646	—	743,894	25,945,397
Кайта бағаланған негізгі құралдардың отелімін ауыстыры	—	(12,424,089)	—	—	—
Активтар шыгару	1,701,149	—	—	12,424,089	—
Дивидендтер	19	—	—	—	—
Озге де болупер	19	—	—	(19,330,798)	(19,330,798)
Шарталып аныкталған кайта бағатай	—	528,317	—	(1,000,000)	(1,000,000)
Шарталып аныкталған кайта бағатай	—	—	—	(528,317)	(528,317)
2011 жылты 31 жетексеканда	34,617,204	138,056,828	17,104	9,334,129	189,472,821
Есептік валюгасын кайта есептөу бойынша резерв	—	—	—	—	33,501,128
Озге де жыныстық кіріс	—	19,454,739	—	541,747	—
Бір жылға жиынтық кіріс жынысы	—	19,454,739	—	541,747	33,501,128
Кайта бағаланған негізгі құралдардың отелімін ауыстыры	—	(13,090,536)	—	—	13,090,536
Активтар шыгару	19	27,886,080	—	—	—
Активтарды шыгарумен байланысты көнс беру	19	(565,717)	—	—	—
Кызыметтердің шыбындар	—	—	—	—	(565,717)
Дивидендтер	19	—	—	(60,002,000)	(60,002,000)
2012 жылты 31 жетексеканда	61,937,567	144,423,831	17,104	9,875,876	176,062,485
Есептік валюгасын кайта есептөу бойынша резерв	—	—	—	—	392,314,063

Бас Линектон

Ж. Ка *К. М. Кабылдин*

Бак бүх гаралт

deux *A.C. Axmedina*

8-66 бет аралығындағы есеп сабакты мен жүргірдімдер осады. Итебарлықтан дыбырылған күрделі жыныстың есеппелілікін ажнарамас болған болын табылады

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. ЖАЛИЫ АҚИАРАТ

«Мұнай және Газ көлігі» ұлттық компаниясы» ЖАҚ («МГК») Қазақстан Республикасы Үкіметінін 2001 жылғы 2 мамырдағы қаулысына сойкес құрылды. Осы қаулының негізінде Қазақстан Республикасы Қаржы Министрлігінің Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитеті «КазТрансОйл» ҰМТК» ЖАҚ акцияларына менишік құқығын МГК-га берді, осының нәтижесінде «КазТрансОйл» ҰМТК» ЖАҚ «КазТрансОйл» ЖАҚ болып кайта тіркелді және кайта аталды.

2004 жылғы 31 мамырда Қазақстан заңнамасының талаптарына сай «КазТрансОйл» ЖАҚ «КазТрансОйл» АҚ («Компания») болып кайта тіркелді.

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «КазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» АҚ («КМГ» немесе «Бас Компания») Компанияның ең ірі акционері болып табылады және ол Компанияға қатысты бакылау үлесіне ие (90 пайыз). КМГ толынымен «Самұрық-Қазына» Ұлттық әл-ауқат коры» АҚ (Самұрық - Қазына) тұлғасында Үкіметке тиесілі.

2012 жылы Компания акцияларын 1:10 үлесімдеріне болашектеді, осының нәтижесінде жарияланған акциялардың саны 34.617.204 акциядан 346.172.040 акцияға дейін ости, бұл ретте жарғылық капиталдың мөлшері өзгерген жок (34.617.204 мың теңге). Бұдан кейін Компания «Халықтық IPO» бағдарламасының шенберінде Қазақстандық Кор Биржасында орналастыру максатында жарияланған акциялардың санын 38.463.560 данага осірді (жапы саннан 10% 384.635.600 данада). 2012 жылғы 25 желтоқсанда Қазақстандық Кор Биржасында «КазТрансОйл» АҚ акцияларының сауда-саттығы анылды. Нәтижесінде бір акция үшін 725 теңге бойынша 27.886.080 мың теңге сомага 38.463.559 жай акция сатылды (19-ескертпе).

31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компанияның миң үйімдарда қатысу үлесі бар:

Тіркелген жері	Негізгі қызметі	Қатысу үлесі		
		2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	
«КТО-Сервис» АҚ («КТО-Сервис»)	Казахстан	Фінанстік емес активтерді бақару	* -	100%
«МұнайТас» СБКК» АҚ («МұнайТас»)	Казахстан	Мұнай тасымалдау	51%	51%
«Казакстан – Қытай Құбыры» ЖПС («КҚК»)	Казахстан	Мұнай тасымалдау	50%	50%
«Batumi Capital Partners Limited» («BCPL»)	Кипр**	Мұнайды және мұнай өнімдерін экспедициялау, ауыстырып құю және сактау	50%**	50%**
«Batumi Industrial Holdings Limited» («BIHL»)	Кипр**	Мұнайды және мұнай өнімдерін экспедициялау, ауыстырып құю және сактау. Батуми к. теніз кемежайын және мұнай құю терминалын пайдалану	100%**	100%**

* 2012 жылғы 21 қыркүйекте Компания «КазМұнайГаз-Сервис» АҚ-тың пайдасына «КТО-Сервис» АҚ (байланысты тарап) жай акцияларының 100% отқізді (9-ескертпе).

** BCPL және BIHL негізгі қызметін Грузияда орналаскан еншілес кәсіпорындар жүзеге асырады. BIHL BCPL 50%-на тікелей иелік етеді. Тиісінше Компания BIHL еншілес кәсіпорны арқылы 100% BCPL иеленеді.

Компания және оның еншілес үйімдары бұдан әрі мәтін бойынша «Топ» ретінде каралады.

Компанияның бас көсесі Қазақстан Республикасы, Астана қаласы, Кабанбай батыр даңғылы, 19 мекен жайы бойынша орналаскан. Компанияның Атырау (Батыс филиалы), Павлодар (Шығыс филиалы), Алматы (Фылыми-техникалық орталық), Астана (Ұжымдық пайдалану есептөу орталығы) қалаларында орналаскан 4 филиалы және Ресей Федерациясында (Мәскеу, Омбы және Самара қалалары) және Украинада (Киев қаласы) өкілдік кеңселері бар.

Топтың Қазақстан Республикасы аумағында ұзындығы 5.503 км магистральды мұнай құбырлары және ұзындығы 2.148 км суагызылар желісі бар. Мұнымен қатар Топ басқа аралас құбыр желілерінде мұнайды сактауды, ауыстырып құюды және оның көлік экспедициясын жүзеге асырады. Топтың МұнайТас және КҚК бірлескен кәсіпорындары Қазақстан мұнайдын Қытайға тасымалдау үшін пайдаланылатын Кенкіяк – Атырау және Атасу – Алашанкай құбырларына иелік етеді. Топтың BIHL еншілес кәсіпорнына Батуми мұнай терминалы және негізгі қызметі мұнай құю жұктегерін сактау және ауыстырып құю болып табылатын Батуми теніз кемежайын басқару құқығы тиесілі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ (ЖАЛҒАСЫ)

Компания табиги монополист болып табылады және тиісінше Қазақстан Республикасы Табиги монополияларды реттеу агенттігінің (ТМРА) реттеу обьектісі болып табылады. Бұл агенттік тарифті, сондай-ақ тарифтік мөлшерлемелерді есептеу әдіснамасын бекіту үшін жауапты, бұлардың негізінде Топ Қазақстан Республикасындағы кірістердің негізгі үлесін алады. Негізінде тарифтер іске қосылған активтерге капитал бағасын қайтаруға негізделеді. Қазақстан Республикасының табиги монополиялардың қызметтің реттеу туралы зәннамасына сәйкес тарифтер қызметтерді көрсету үшін кажетті шығындардың бағасынан төмен бола алмайды және табиги монополия субъектісінің тиімді қызмет етуін камтамасыз ететін пайда алу мүмкіндігін есепке ала алмайды.

ТМРА 2012 жылғы 1 желтоқсаннан бастал ішкі және экспорттық нарыктарға мұнай айдау тарифтерін осірді: ішкі нарыққа 1.000 км-ге мұнайдың 1 тоннасын тасымалдауға тариф 1.303 тенgedен 1.954,5 тенгеге дейін өсті; экспортқа мұнай айдауға 1.000 км-ге мұнайдың 1 тоннасын тасымалдауға тариф 3.331 тенgedен 4.732,6 тенгеге дейін өсті.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті Компанияның бас директоры және бас бухгалтері 2013 жылғы 26 актанды шығаруға бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХКЕС) сәйкес Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары кеңесі (ХКЕС жөніндегі кеңес) бекіткен редакцияда дайындалған.

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік мына баптарды: негізгі құралдар, олар қайта бағаланған құны бойынша есептеледі және қаржы активтері – әділ құны бойынша есептеледі, коспағанда бастапқы құны бойынша бағалау қагидатына сәйкес дайындалған. Шоғырландырылған қаржылық есептілік тенгемен берілген, ал барлық сома басқаша көрсетілген жағдайларды коспағанда, тұтас мындыққа дейін дөнгеленіп алынған.

3. ШОҒЫРЛАНДЫРУ НЕГІЗІ

Шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның және оның еншілес кәсіпорындарының 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілігін қамтиды.

Еншілес компанияларды Топ еншілес компанияларға бақылауды Топ алған күнді білдіретін сатып алу күнінен бастап шоғырландырады және осындаі бақылауды Топ жоғалтқан күніне дейін шоғырландыратын болады. Еншілес компанияның қаржылық есептілігі Топтың барлық компаниялары үшін есеп саясатын дәйекті колдану негізінде Компания есептілігі тәрізді есепті кезеңде дайындалады. Топ ішіндегі операцияларды жүзеге асыру нәтижесінде туындастын барлық топ ішілік калдықтар, операциялар, жұмсалмаған кірістер мен шығыстар және дивидендтер толық алынған тасталған.

Еншілес компанияның жалпы жиынтық кірісі бұл теріс сальдога әкеліп соғатын жағдайдың өзінде катысадың бақыланбайтын үлесіне жатады.

Бақылауды жоғалтпаганда еншілес кәсіпорындағы катысу үлесінің өзгерісі капиталмен операция ретінде ескеріледі. Егер Топ еншілес кәсіпорынга бақылауды жоғалтса, ол:

- еншілес кәсіпорын активтері мен міндеттемелерін тануды тоқтатады (оның ішінде өзіне жататын гудвилді);
- бақыланбайтын катысу үлесінің тенгерімдік құнын тануды тоқтатады;
- капиталда көрсетілген жинакталған бағамдық айырманы тануды тоқтатады;
- алынған сыйакының әділ құнын таниды;
- калған инвестицияның әділ құнын таниды;
- пайда немесе залал құрамындағы операция нәтижесінде туындаған артығын немесе дефицитті таниды;
- бұрын басқа жиынтық кіріс құрамында танылған компоненттердің, пайда мен залалдың немесе болінбеген пайданың құрамындағы компания үлесін ХКЕС-тің нақты талаптарына сәйкес қайта жіктейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫң МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРИ

4.1. Бизнесті біріктіру және гудвил

Бизнесті біріктіру сатып алу әдісін пайдалана отырып есептеледі. Сатып алу құны сатып алу күніне әділ құны бойынша бағаланған табысталған сыйақы сомасы және сатып алынатын компаниядағы бақыланбайтын катысу үлесі ретінде бағаланады. Бизнесті біріктіру жөніндегі әр мәміле үшін Топ сатып алынатын компаниядағы бақыланбайтын катысу үлесін калай бағалау туралы шешім қабылдайды: не әділ құны бойынша не сатып алынатын компаниядағы сәйкестендірілетін таза активтердегі барабар үлес бойынша бағалайды. Сатып алумен байланысты шығындар жұмсалған уақытында әкімшілік шығыстар құрамына кіргізіледі.

Егер Топ бизнесті сатып алса, ол сатып алынған қаржы активтерін және қабылданған міндеттемелерді шарт талаптарына, сатып алу күніне экономикалық жағдайларға және тиісінше шарттарға байланысты жіктейді. Бұған сатып алынатын компания бөлөтін негізгі шарттарға кіргізілген өндірістік құралдарды қажеттілік мәніне талдау жағады.

Бизнесті кезең-кезеңімен біріктіру жағдайында сатып алынатын компаниядағы бұрын сатып алушы тараپқа тиесілі болған қатысу үлесінің әділ құны сатып алу күніне оның осы күнге әділ құны бойынша кайта бағаланып, айырмасы пайда немесе залал құрамына жатқызылады.

Сатып алушы тараپқа беруге жататын шартты сыйақы сатып алу күніне әділ құны бойынша танылуға тиіс. Қаржы құралы болып табылатын және «Қаржы құралдары: тану және бағалау» 39 ХКЕС-тің (IAS) қолданылуға аясына түсетін актив немесе міндеттеме болуы мүмкін шартты сыйақы әділ құн бойынша бағаланады, ал әділ құнының өзгерістері пайда немесе залал құрамында, не өзге жыныстық кіріс өзгерісі ретінде танылады. Егер шартты сыйақы 39 ХКЕС (IAS) қолдану аясына түспесе, ол өзге қолданылатын ХКЕС-га сай бағаланады. Егер шартты сыйақы капитал ретінде жіктелетін болса, ол кейіннен бағаланбайды және оны өтеу капитал құрамында көрсетіледі.

Гудвил әуелден берілген сыйақы сомасының артуы және Топ сатып алған таза сәйкестендірілетін активтер сомасына катысуың танылған бақыланбайтын үлесі және ол қабылдаған міндеттемелер ретінде айқындалған бастапқы құны бойынша бағаланады. Егер осы сыйақы сатып алған таза активтердің әділ құнынан аз болса, айырмасы пайда немесе залал құрамында танылады.

Соның салдарынан гудвил құнсызданудан болған жиналған залалдарды шегергенде бастапқы құны бойынша бағаланады. Бизнесті біріктіру кезінде сатып алған гудвилді құнсыздану мәніне тексеру үшін гудвил компаниялар Тобы сатып алған күннен бастап Топтың акша ағындарын тудыратын бөлімшелерінің әрқайсысина бөлінеді, олар болжанып отыргандай компания сатып алатын басқа активтер мен міндеттемелер атап алған бөлімшелерге жататынына немесе жатпайтынына тәуелсіз бизнесті біріктіруден пайда табады.

Егер гудвил акша ағындарын тудыратын бөлімшенің бөлігін құраса және осы бөлімшенің бір бөлігі шығып калса, шығып калатын қызметке жататын гудвил оның шығуынан болатын пайданы немесе залалды айқындау кезінде осы қызметтің тенгерімдік құнына кіргізіледі. Осы жағдайларда шығып калған гудвил шығып калған қызмет құнының және акша ағындарын тудыратын бөлімшенің қалған бөлігі құнынын катынасы негізінде бағаланады.

4.2. Бірлескен қызметке қатысу

Топтың бірлескен бақылаудағы компаниялар нысанындағы бірлескен қызметке қатысу үлесі бар, онда бірлескен қызмет қатысушылары компанияның экономикалық қызметіне бірлескен бақылауды белгілейтін шарттың келісімге кірді. Келісім бірлескен қызмет қатысушыларынан қаржылық және операциялық саясатқа қатысты келісілтен шешімдер қабылдауды талап етеді. Топ бірлескен қызметтегі өзінің қатысу үлесін үлестік қатысу әдісін қолдана отырып таниды.

Үлестік қатысу әдісіне сәйкес бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар алдымен бастапқы құн бойынша есептеледі. Инвестициялардың теңгерімдік құны сатып алған күннен кейін туындастын бірлескен кәсіпорындардың таза активтеріндегі өзгерістердегі Топтың үлесі танылуы салдарынан не өседі немесе төмендейді. Бірлескен кәсіпорындарға жататын гудвил инвестициялардың теңгерімдік құнына кіреді және амортизацияланбайды, сондай-ак құнсыздану мәніне жеке тексеруге ұшырамайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРИ (ЖАЛҒАСЫ)

4.2. Бірлескен қызметке қатысу (жалғасы)

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп бірлескен қасіпорындар қызметінің каржы нәтижелеріндегі Топтың үлесін көрсетеді. Егер бірлескен қасіпорын капиталында тікелей танылған өзгеріс орын алса, Топ осындағы өзгерістері өз үлесін таниды және бұл капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте колданылса, осы фактіні ашады. Топтың бірлескен қасіпорындармен операциялар бойынша туындастыны іске асрылмаган пайдалары мен залалдары Топтың бірлескен қасіпорындарға қатысу үлесі дәрежесінде шыгарылады.

Бірлескен қасіпорындар пайдасындағы немесе залалындағы Топтың үлесі тікелей жиынтық кіріс туралы есепте беріледі. Ол салық салу есебінен кейінгі пайда немесе залал ретінде айқындалады.

Бірлескен қасіпорындардың қаржылық есептілігі Топ қаржылық есептілігі сиякты есепті кезеңде жасалады. Қажет болған ретте есеп саясатын Топтың есеп саясатымен сәйкестікке келтіру мақсатында оған түзетулер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісін колданғаннан кейін Топ бірлескен қасіпорындарға Топтың инвестициялары бойынша құнсыздандыдан болған қосымша залалдарды тану қажеттілігін айқындауды. Топ әр есепті құнге бірлескен қасіпорындарға инвестициялар құнсыздандының объективті айғартарының болуын аныктайды. Осындағы айғартар болған жағдайда Топ құнсыздану сомасын бірлескен қасіпорынның отелген құны мен оның тенгерімдік құны арасындағы айырма ретінде есептейді және осы соманы «Бірлескен қасіпорындардагы пайда мен залалдардағы үлес» бабы бойынша жиынтық кіріс туралы есепте таниды.

Бірлескен қасіпорынға бірлескен бакылау жойылған ретте және бұрынғы бірлескен бакылаудағы компания еншілес немесе қауымдастырылған компания болмаған жағдайда, Топ әділ құн бойынша қалған инвестицияны бағалайды және таниды. Бірлескен бакылау жойылған кезеңде бұрынғы бірлескен бакылаудағы компания тенгерімдік құны мен қалған инвестиацияның әділ құны және шығудан түсімдер арасындағы айырма пайда немесе залал құрамында танилады. Егер компания объектіге салынған инвестицияға елеулі әсерін сактаса, қалған инвестиациялар қатысу үлесі әдісі бойынша қауымдастырылған компанияға салынған инвестиация ретінде есептеледі.

4.3. Шетел валютасын қайта есептегу

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі тенгемен берілген. Тенге атқарымдық валюта және Компания валютасы болып табылады. Топтың әр компаниясы өзінің қызмет ететін валютасын айқындауды және әр компанияның қаржылық есептілігіне кіргізілген баптар осы қызмет ететін валютада бағаланады.

Операциялар мен қалдықтар

Топ компаниялары шетел валютасындағы операцияларды бастапқыда өздерінің қызмет ететін валютасында операция тану көрсеткіштерін қанағаттаныратын күнге колданылатын валюта бағамы бойынша есептейді.

Шетел валютасында бейнеленген монетарлық активтер мен міндеттемелер есепті құнге колданыстағы қызмет ететін валюта спот-бағамымен қайта есептеледі.

Монетарлық баптарды өтеу және қайта есептегу кезінде туындастын барлық бағамдық айырма жиынтық кіріс туралы есепке кіргізіледі.

Тарихи құн негізінде шетел валютасында бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасау қүнінде колданыстағы бағам бойынша қайта есептеледі. Әділ құн негізінде шетел валютасында бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құнды айқындау қүнінде колданыстағы бағам бойынша қайта есептеледі. Монетарлық емес баптарды қайта есептегу кезінде туындастын кірістер мен шығыстар баптың әділ құны (яғни баптар бойынша бағамдық айырмалар, өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе залал құрамында танылған әділ құнның өзгерісінен болған кірістер немесе шығыстар да тиісінше өзге де жиынтық кіріс немесе пайда немесе залал құрамында танылады) өзгерісі нәтижесінде болған кірістерді немесе шығыстарды тану қағидаттарына сәйкес есептеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫң МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.3. Шетел валютасын қайта есептеу (жалғасы)

Операциялар мен қаталдықтар

Шетелдік бөлімшениң сатып алған кезде туындастын гудвил және олардың әділ құнына дейін активтер мен міндеттемелердің тенгерімдік құнын түзету шетелдік болімшениң активтері және міндеттемелері ретінде есепке алынады және есепті қүнге қызмет етегін валюта бағамы бойынша қайта есептеледі.

Топ компаниялары

Шоғырландыру кезінде шетелдік болімшениң активтері мен міндеттемелері есепті қүнге әрекет етегін бағам бойынша тенгемен қайта есептеледі, осындағы бөлімшелердің пайдасы мен залалдары орташа бағам бойынша қайта есептеледі. Осындағы қайта есептеу кезінде пайда болатын бағамдық айырма өзге жиынтық кіріс құрамында танылады. Шетел бөлімшесі шықкан кезде осы шетел бөлімшесіне жататын өзге жиынтық кіріс құрамдастары пайда немесе залал құрамында танылады.

Валюта айырбастау бағамдары

Қазақстан кор биржасында («ҚҚБ») белгіленген орташа өлшемен айырбас бағамдары Қазақстан Республикасындағы ресми айырбас бағамдары ретінде пайдаланылады.

31 желтоқсанға ҚҚБ белгіленген валюта айырбастау бағамдары мынаны құрады:

<i>Теңгемен</i>	<i>2012 жыл</i>	<i>2011 жыл</i>
АҚШ доллары	150,74	148,40
Ресей рублі	4,96	4,61
Евро	199,22	191,72
Грузин лари	90,99	88,63

4.4. Сату үшін ұсталатын айналымнан тыс активтер және тоқтатылған қызмет

Топ айналымнан тыс активтер және шығу топтарын айналымнан тыс активтердің тенгерімдік құны өтеуге жататын болса негізінен колданудың жалғасуы нәтижесінде емес, сату жолымен сату үшін ұсталатын ретінде жіктейді. Сату үшін ұсталатын ретінде жіктелген айналымнан тыс активтер және шығу топтары кемінде екі мәні бойынша бағаланады – сатуға арналған шығындарды шегергенде тенгерімдік құн және әділ құн. Сату ықтималдығы жоғары, ал активтер немесе шығу тобы өзінің ағымдағы жағдайында жедел сатылуы мүмкін болғанда объектіні сату үшін ұсталатын ретінде жіктеу өлшемі сакталған деп есептеледі. Басшылықтын сату жүргізуге берік ниеті болуы тиіс, оған катысты жіктелген құннен бастап бір жыл ішінде сату мәмілесінің аяқталуы ретінде танылу көрсеткішіне сәйкестік күтілу тиіс.

Тоқтатылған қызмет жалғасатын қызмет нәтижелерінен шығарылады және жиынтық кіріс туралы есепте тоқтатылған қызметке салық салынғаннан кейінгі пайда немесе залал ретінде жеке бап болып келеді.

Негізгі құралдар мен материалдық емес активтер сатуға арналған ретінде жіктелгеннен кейін өтепуге жатпайды.

4.5. Негізгі құралдар

Негізгі құралдар жинақталған өтелімді (жерден, технологиялық мұнайдан және аяқталмаған өндірістен басқа) және қайта бағалау құннен кейін танылған құнсызданудан болатын залалды шегергенде әділ құны бойынша бағаланады. Топ өзінің негізгі құралдарын оларды ауыстырудың қалдық құнына дейін қайта бағалау жүргізу үшін кезең-кезеңімен тәуелсіз сарапшыларды тартады. Қайта бағалау қайта бағаланған активтің әділ құны оның тенгерімдік құнынан елеулі айырмашылығы болмаганына сенімділікті камтамасыз ету үшін жеткілікті жиілікпен жүзеге асырылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.5. Негізгі құралдар (жалғасы)

Қайта бағалаудан құның өсуі өзге де жынтық кіріс құрамында көрсетіледі және капиталдың құрамына кіретін активтерді, оның осы активтің құнын қайта бағалау салдарынан болған және пайда немесе залал құрамында бұрын жасалған қайта бағалау салдарынан танылған мұндай активтерді қайта бағалаудан болған залалды қалпына келтіретін бөлікті коспағанда, активтерді қайта бағалау резерві корының артуына жатады. Қайта бағалаудан болатын залал оның бұрын активті қайта бағалау резерві корының құрамында танылған осы актив бойынша он қайта бағалауын тікелей кемітетін бөлігін коспағанда пайда немесе залал құрамында танылады.

Активтің қайта бағаланған тенгерімдік құны негізінде есептелген өтелім мен активтің бастапқы құны негізінде есептелген өтелім арасындағы айырмашылық активтерді қайта бағалау резервінен жыл сайын бөлінбейген пайдаға ауыстырылады. Сонымен катар қайта бағалау қүніне жинакталған өтелім активтің жалпы тенгерімдік құнын бір мезгілде азайта отырып алынып тасталады және одан кейін таза сома активтің қайта бағаланған құнына дейін жете бағаланады. Актив шыгарылған кезде накты сатылатын активке жататын қайта бағалау резерві бөлінбейтін пайдаға көшіріледі.

Актив пайдаланылғанан кейін оны пайдаланудан шығару бойынша күтілетін шығындардың келтірілген бағасы келешек шығындарға резервті тану критерийлері орындалатын болса тиісті активтің бағасына косылады. Пайдаланудан шығару бойынша танылған резерв туралы бұдан әрі толық акпарат 5,7 және 26-ескертпелерде келтірілген.

Өтелім активтерді пайдалы колданудың бағалау мерзімі ішінде желілік әдіспен мынадай түрде есептеледі:

жылдар

Гимараттар мен құрылыш	5– 50
Машиналар мен жабдық	3– 30
Құбыылар мен өзге де көлік активтері	5–30
Өзге де	2– 10

Топтың Есеп саясатына сәйкес технологиялық мұнай мен жер өтелімге жатпайды.

Бұрын танылған негізгі құралдарды немесе олардың маңызды құрауыштарын тануды доғару олар шығарылған кезде немесе егер келешекте осы активті пайдаланудан немесе шығарудан экономикалық тиімділік алу күтілмеген жағдайда болады. Активті тануды доғару нәтижесінде туындағын кіріс немесе шығыс (активтің шығынан және тенгерімдік құнынан болатын таза түсімдер арасындағы айырмашылық ретінде есептелген) активті тану доғарылған есепті жыл үшін жиынтық кіріс туралы есепке кіргізіледі.

Таратылу құны, активтерді пайдалы колдану мерзімі және негізгі құралдардың өтелімі әдістері әрбір жылдық есепті кезеңнің аяғында талданады және кәжетінен карай түзетіледі.

4.6. Материалдық емес активтер

Жеке сатылған материалдық емес активтер бастапқы танылған кезде бастапқы құны бойынша бағаланады. Бастапқы танудан кейін материалдық емес активтер жинакталған өтелімді және құнсыздандыдан болған (егер ондайлар орын алса) жинакталған залалды, олар болған ретте, шегергенде бастапқы құны бойынша есептеледі. Топ ішінде жүргізілген материалдық емес активтер онім әзірлеуге арналған капиталданырылған шығындарды коспағанда, капиталданырылмайды және тиісінше шығыс ол туындаған есепті кезең үшін пайдалар мен залалдарда көрсетіледі.

Материалдық емес активтерді пайдалы колдану мерзімі шектеулі болуы мүмкін.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫң МАНЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРИ (жалғасы)

4.6. Материалдық емес активтер (жалғасы)

Пайдалы колдану шектеулі мерзімі бар материалдық емес активтер осы мерзім ішінде өтеледі және егер осы материалдық емес активтің құнсыздану белгілері болса, құнсыздану мәніне бағаланады. Өтелім активтер кызметінің бағаланған пайдалы мерзімі үшін тік желілік әдіс негізінде есептеледі. Материалдық емес активтер негізінен бес жыл ішінде өтеледі. Пайдалы колдану мерзімі шектеулі материалдық емес актив үшін өтелімді есептеу кезеңі мен әдісі кем дегенде әр есепті кезеңін аяғында кайта қаралады. Активке кіргізілген келешек экономикалық тиімділікті пайдалы колданудың болжалды мерзімінің немесе болжалды құрылымының өзгерісі қаржылық есептілікте жағдайға байланысты өтелім кезеңінің немесе есептеу әдісінің өзгерісі ретінде көрінеді және есепке алу бағаларының өзгерісі ретінде ескеріледі. Пайдалы колдану мерзімі шектеулі материалдық емес активке арналған шығындар жиынтық кіріс туралы есепте материалдық емес активтер кызметіне сәйкес шығыстар санатында танылады.

Материалдық емес активтерді танудын токтатылуынан болатын кіріс немесе шығыс активтің шығуынан болатын таза түсім және активтің тенгерімдік құны арасындағы айырмашылық ретінде өлшенеді және осы активті тану токтатылуған кездегі жиынтық кіріс туралы есепте танылады.

4.7. Қаржы емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есепті құнға Топ активтің мүмкін болатын құнсыздану белгілері болуын айқындаиды. Егер осындай белгілер орын алса немесе егер активтің құнсыздануға жыл сайынғы тексеру талап етілсе, Топ активтің өтелетін құнына бағалау жүргізеді. Активтің немесе акша ағындарын тудыратын болімшениң (ААТБ) өтелетін құны – мына шамалардың ең үлкей: сатуға арналған шығындарды шегергенде активтің (ААТБ) әділ құны және активті (ААТБ) пайдаланудан болатын құндылық. Актив негізінен басқа активтер немесе активтер тобы тудыратын ағындарға тауелсіз акша қаражаты ағындарын тудырмайтын жағдайларды коспағанда, өтелетін құн жеке актив үшін айқындалады. Егер активтің немесе акша ағындарын тудыратын болімшениң тенгерімдік құны оның өтелетін құннын артып кетсе, актив құнсызданған деп саналады және өтелетін құнның дейін есептен шығарылады.

Пайдаланудан болатын құндылықтарды бағалау кезінде келешек акша ағындары активке тән ақшаның және тауекелдің уакытша құннының ағымдағы нарыктық бағасын көрсететін салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемесі бойынша дисконттады. Сатуға арналған шығындарды шегергенде әділ құныны анықтау кезінде жуық арадағы нарыктық мәмілелер (егер ондайлар орын алса) ескеріледі. Олар болмаган ретте бағалаудың тиісті үлгісі колданылады. Бұл есептер бағалау коэффициенттерімен, акциялардың нарығында еркін айналыстағы бағаларды белгілеумен немесе әділ құнның өзге де кол жетімді көрсеткіштерімен расталады.

Топ құнсыздану сомасын Топтың жеке активтер жаткызылатын әр ААТБ үшін жеке дайындалатын жан-жакты жоспарлары және болжамды есеп айырысуларын басшылықта ала отырып айқындаиды. Бұл жоспарлар мен болжамды есеп айырысулар әдетте бес жылға жасалады. Негұрлым ұзак кезеңдер үшін өсудін ұзак мерзімді қарқыны есептеледі, ол бесінші жылдан кейінгі келешек болжамды акша ағындарына қатысты колданылады.

Қайта бағалау өзге де жиынтық кіріс құрамында танылған бұрынғы кайта бағаланған жылжымайтын мүлік объектілерін коспағанда құнсызданған актив кызметіне сәйкес шығыстар санаты құрамындағы жиынтық кіріс есебінде танылатын жалғасып отырған кызметтің құнсыздануынан (корлардың құнсыздануын косқанда) болатын залалдар. Осы ретте құнсызданудан болатын залал да бұрын өткізілген кайта бағалау сомасы шегінде өзге де жиынтық кіріс құрамында танылады.

Әрбір есепті құнға Топ бұрын активтің құнсыздануынан болған деп танылған залалдардың енді жок екендігінің немесе қыскарғандығының белгілері бар не жок екендігін анықтайты. Егер мұндай белгі бар болса, Топ активтің немесе ААТБ-ның өтелетін құнын есептейді. Кейінгі құнсызданудан болған деп танылған залалдардан бері активтің өтелетін құныны анықтау үшін колданылған бағада өзгеріс болған жағдайдаған бұрын құнсызданудан болған деп танылған залалдар калпына келтіріледі. Калпына келтіру активтің тенгерімдік құны оның өтелетін құннын асып кетпеүімен, сондай-ақ өтелімді шегеріп тастаганда тенгерімдік құнның аспауымен шектелген, бұл актив егер алдынғы жылдары құнсызданудан болған залал деп танылмаған жағдайда, тенгерімдік құны бойынша танылуы мүмкін. Құнды бұлайша қалпына келтіру актив кайта бағаланған құны бойынша есептелген жағдайларды коспағанда, пайдалар мен залалдарда танылады. Бұл жағдайда құнды қалпына келтіру кайта бағалаудан болған есім ретінде есептеледі.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫң МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.7. Қаржы емес активтердің құнсыздануы (жалғасы)

Гудвил

Гудвил жыл сайын (30 қыркүйектегі жағдай бойынша), сондай-ақ окигалар немесе мән-жайлар оның тенгерімдік құны құнсыздануы мүмкін екендігін көрсеткен жағдайларда, құнсыздану мәніне тексеріледі.

Гудвилдің құнсыздануы гудвил қарайтын ақша ағынын туыннататын бөлімшелер (немесе ақша ағынын туыннататын бөлімшелер тобы) құнының өтелетін құнын бағалау арқылы анықталады. Егер ақша ағынын туыннататын бөлімшелердің өтелетін құны олардың тенгерімдік құнынан аз болса, құнсызданудан болған залал танылады. Құнсызданудан болған залал болашақ кезеңдерде калпына келтіріле алмайды.

4.8. Қаржы активтері

Бастапқы тану және бағалау

39 XKEC (IAS) колданылу аясында тұрған қаржы активтері тиісінше пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтері; қарыздар мен дебиторлық берешек; өтелгенге дейін ұсталып тұратын инвестиция; сату үшін колда бар қаржы активтері ретінде жіктеледі. Топ өз қаржы активтерін олар бастапқы танылған кезде жіктейді.

Қаржы активтері пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржы активтерін қоспағанда, алғашқыда мәміле бойынша онымен тікелей байланысты шығындарға көбейтілген әділ құны бойынша танылады. Заннамамен немесе белгілі бір нарыкта («стандартты жағдайлардағы» сауда-саттық) кабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуі талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық мәмілелер ол жасалған күнге, яғни Топ активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме кабылдаған күнге танылады.

Топтың қаржы активтері ақша каражатын, депозиттерді, сауда және басқа да дебиторлық берешекті қамтиды.

Кейінгі бағалау

Қаржы активін одан кейін бағалау былайша оларды жіктеуге байланысты болады.

Карыздар мен дебиторлық берешек

Карыздар мен дебиторлық берешек белгіленген немесе анықталған төлемдері бар туындалайтын қаржы активін білдіреді, белсенді нарыкта олардың бағасы белгіленбейді. Алғашкы танылғаннан кейін мұндай қаржы активтері құнсызданудан болған залалдарды шегеріп тастанап, тиімді пайыздық мөлшерлемені колданып анықталатын өтелімдік құны бойынша бағаланады.

Өтелімдік құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас белгілі болатын комиссиялық немесе шығындар ескеріліп есептеледі.

Тиімді пайыздық мөлшерлемені колдану негізінде өтелім жиынтық кіріс туралы есепте қаржылық кірістердің құрамына енгізіледі. Құнсызданумен байланысты шығыстар қарыздар жағдайында жиынтық кіріс туралы есепте қаржы шығындарының және дебиторлық берешек жағдайында өзге де операциялық шығындар құрамында есептеледі.

Өтегуеге дейін ұсталып тұратын инвестициялар

Тіркелетін немесе анықталатын төлемдері және өтегу мерзімі бар туынды емес қаржы активтері Топ оларды өтеу мерзіміне дейін нық ұстап тұруға ниетті және қабілетті болғанда өтеуге дейін ұсталып тұратын инвестиция ретінде жіктеледі. Өтеуге дейін ұсталып тұратын инвестициялар алғаш бағалағаннан кейін құнсызданудан болған залалдарды шегеріп тастанап, тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі колданылып анықталатын өтелімдік құны бойынша бағаланады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.8. Қаржы активтері (жалғасы)

Өтелуге дейін ұсталып тұратын инвестициялар (жалғасы)

Отелімдік құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болатын комиссиялық немесе шығындар ескеріліп есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеменің отелімі жиынтық кіріс туралы есепте қаржылық табыстар құрамына енгізіледі. Құнсызданумен байланысты шығыстар жиынтық кіріс туралы есепте қаржылық табыстар құрамында танылады. Топтың 2012 және 2011 жылғы 31 желтоқсанда аяқталатын есепті кезеңдер ішінде отеүге дейін ұсталып тұратын депозиттері болған.

Тануды дозару

Қаржы активі (немесе колданылу ретіне карай – қаржы активінің бөлігі немесе осындай қаржы активтері тобының бөлігі) тануды доғарады, егер:

- активтен ақша ағынын алу құқығының колданылу мерзімі аяқталса;
- Топ өзінің активтен ақша ағынын алу құқығын берсе не алынатын ақша ағынын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша айтарлықтай кідіртусіз үшінші тарапқа төлеуге өзіне міндеттеме алса; және не (а) Топ активтен болатын барлық тәуекел мен табысты іс жүзінде берсе, не (б) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сактамаса, бірақ осы активке бакылауды берсе.

Егер Топ өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол менишік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сактап кала алған-алмағанын және, егер сактап кала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сактамаса, сондай-ақ активке бакылауды бермесе, жаңа актив Топ берілген активке өзінің катысуын жалғастыруы дарежесінде танылады. Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сактаған құқық пен міндеттемені көрсететін негізде бағаланады. Берілген активке кепілдік нысанындағы жалғаскан катысу активтің бастапқы теңгерімдік құны немесе Топтан талап етілуі мүмкін тәлемнің ен жоғары сомасы өлшемдердің ең кішісі бойынша танылады.

4.9. Қаржы активтерінің құнсыздануы

Әрбір есепті қүнге Топ қаржы активінің немесе қаржы активтері тобының құнсыздануының уәжді белгілері болуын бағалайды. Қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобы активтерді бастапқы танудан кейін болған бір немесе бірнеше оқигалардың нәтижесінде құнсызданғандығының уәжді дәлелі болса («залаң шегу жағдайының» болуы), олар қаржы активі немесе қаржы активтерінің тобы бойынша күтіліп отырган болашақ ақша ағынына сеніммен үміт қүтерлік ықпал етсе, құнсызданды деп есептеледі.

Құнсыздану дәлелі борышкер немесе борышкерлер тобы айтарлықтай қаржылық қыншылықтар көріп отырғанын көрсетуді, өзінің қарызын өтей алмауды немесе берешектің пайыздарын немесе негізгі сомасын төлеуді тиянақты жүзеге асырмады, сондай-ақ олар банкроттық немесе өзге түрде қаржылық қайта ұйымдастыру рәсімін жүргізуі мүмкін болуын камтиды. Бұдан басқа, мұндай дәлелдерге қаржы құралдары бойынша күтіліп отырган болашақ ақша ағынының бағалауға болатын тәмендеуін көрсететін бакыланатын деректер, атап айтқанда, мерзімі өткен берешек көлемінің өзгеруі немесе борыштарды төлеу бойынша міндеттемелерді орындаудан бас тартумен белгілі бір байланыста тұрган экономикалық жағдайлардың болуы жатады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫң МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.9. Қаржы активінің құнсыздануы (жалғасы)

Өтегімдік құн бойынша ескерілетін қаржы активтері

Өтегімдік құн бойынша ескерілетін қаржы активтеріне қатысты Топ алдымен жекелей манызды қаржы активтерінің құнсыздануының уәжді дәлелдері бар екендігіне не жинақтай алғанда жекелей манызды емес қаржы активтері бойынша бағалау жүргізеді. Егер Топ жекелей манызды қаржы активтерінің құнсыздануының уәжді дәлелдері оның манызына тәуелсіз жок екендігін аныктаса, ол бұл активті несие тәуекелінің осындай сипаттамасы бар қаржы активтері тобына қосады, ал соナン соң бұл активтерді жынытық негізде құнсыздану мәніне қарастырады. Құнсыздану мәніне жеке бағаланатын активтер бойынша не құнсызданудан болған залалдарды тану жалғастырылады, не құнсыздану мәніне жынытық бағаға енгізілмейді.

Құнсызданудан болған залал шегудің уәжді дәлелі болған ретте, залал сомасы активтің тенгерімдік құны мен құтіліп отырған болашак ақша ағынының көлтірілген құны арасындағы айырма ретінде (әлі шекпеген болашак құтіліп отырған кредиттің залалдар ескерілмей) бағаланады. Есепті болашак ақша ағындарының көлтірілген құны қаржы активі бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша шегеріледі. Егер қарыз бойынша пайыздық мөлшерлеме айнымалы болса, мөлшерлеме құнсызданудан болған залалды бағалау үшін шегеру мөлшерлемесі пайыздың ағымдық тиімді мөлшерлемесін білдіреді.

Активтің тенгерімдік құны резерв шотын қолдану арқылы кемітіледі, ал залал сомасы пайда немесе залал құрамында танылады. Төмендетілген тенгерімдік құны бойынша пайыздық кірісті есептеу құнсызданудан болған залалды бағалау максатында болашак ақша ағындарын шегеру үшін қолданылатын пайыздық мөлшерлемеге негізделіп, жалғасады. Пайыздық кірістер қаржыландырудан болған кірістер құрамында жынытық кіріс туралы есепте көрсетіледі. Қарыздар егер оларды болашакта өтеудің айқын келешегі болмаса, ал барлық көл жетімді камтамасыз ету іске асырылған не Топка берілген болса, тиісті резервтермен бірге тенгерімнен шығарылады. Егер келесі жыл ішінде құнсызданудан болған есепті залал сомасы құнсыздануды танығаннан кейін болған әлдебір оқигадан ұлғайса не кемісе, құнсызданудан болған бұрын танылған залал сомасы резерв шотын түзету арқылы ұлғайды не кемиді. Егер қаржы құралы құнының бұрынғы есептен шығарылуы кейіннен қалпына келтірілсе, қалпына келтіру сомасы жынытық кіріс есебінде қаржы шығындарының кемуі ретінде танылады.

4.10. Қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану және бағалау

39 ХКЕС (IAS) қолданылу аясында түрған қаржылық міндеттемелер тиісінше пайда немесе залал, несиелер және қарыз арқылы әділ құны бойынша кайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі. Топ өзінің қаржылық міндеттемелерін оларды бастапқы тану кезінде жіктейді.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда олармен мәміле бойынша тікелей байланысты шығындар шегеріліп (қарыздар мен несиелер жағдайында) әділ құны бойынша танылады.

Топтың қаржылық міндеттемелері сауда және басқа да кредиттік берешекті, кредиттер мен қарызды, қаржылық кепілдік шарттарын қамтиды.

Кейінгі бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейінгі бағалау оларды былай жіктеуге байланысты:

Пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер

Бастапқы тану кезінде пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша кайта бағаланатын қаржылық міндеттемелерретінде танылған анықталған қаржылық міндеттемелер осы санатқа бастапқы тану құніне және 39 ХКЕС (IAS) өлшемдерінде катаң сакталған кездेғана жатқызылады. Топтың бастапқы тану кезінде пайда немесе залал арқылы әділ құны бойынша кайта бағаланатын ретінде анықталған қаржылық міндеттемелері жок.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРИ (жалғасы)

4.10. Қаржылық міндеттемелер (жалғасы)

Несиелер мен қарыздар

Бастапқы танудан кейін пайыздық несиелер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып, өтелімдік құны бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар оларды тану доғарылғаннан кейін, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеме қолданыла отырып өтелім есептелуіне қарай танылады.

Өтелімдік құн сатып алу кезінде шегерімдер мен сыйакылар, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас болігі болатын комиссиялық пен шығындар ескеріліп есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме өтелімі жиынтық кіріс туралы есепте қаржыландыру бойынша шығындар құрамына косылады.

Қаржы кепілдігі шарттары

Топ шығарған қаржы кепілдігі шарттары осы шарт иесі белгілі бір борышкердің борыш құралдары шарттарына сәйкес уақытын төлеуді жүзеге асыруға кабілетсіздігін салдарынан шеккен залалдарды өтеу үшін төлем жасауды талап етуші шарттарды білдіреді. Қаржы кепілдігі шарттары бастапқыда кепілдікті шығарумен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындар ескерілген әділ құн бойынша міндеттеме ретінде танылады. Кейіннен міндеттеме есепті құнға бар міндеттемені өтеу үшін қажетті шығындарды аса үздік бағалау және жинақталған өтелімді шегерген міндеттемелердің танылған сомасы өлшемдерінің ең көбі бойынша бағаланады.

Тануды додару

Қаржылық жағдай туралы есепте қаржылық міндеттемелерді тану егер міндеттеме өтелген, жойылған немесе оның қолданылу мерзімі біткен болса, додарылады.

Егер бар қаржылық міндеттеме елеулі айырмашылығы бар шарттарда сол кредитордың алдында баска міндеттемемен ауыстырылатын болса немесе егер бар міндеттеменің шарттары елеулі өзгерсе, мұндай ауыстыру немесе өзгерту бастапқы міндеттемені тануды додару және жаңа міндеттемені тану ретінде ескеріледі, ал олардың тенгерімдік құнындағы айырма жиынтық кіріс туралы есепте кіріс немесе шығыс ретінде ескеріледі.

4.11. Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алуға жатады, ал қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте берілген таза сома казіргі кезде танылған сомаларды өзара есепке алуға заңды құқық болған кезде, сондай-ақ таза негізде есеп айырысуға не активтерді өткізу, сонымен бір мезгілде міндеттемелерді өтеуге ниет болғанда жүзеге асырылады.

4.12. Қаржы құралдарының әділ құнны

Белсенді нарықтарда сауда жасалатын қаржы құралдарының әр есепті құніне әділ құнны мәміле бойынша шығындар нарықтағы баға белгілеуге және делдал баға белгілеулеріне (ұзак айқындаамалар үшін сатып алу баға белгілері мен қысқа айқындаамаларды сатуға баға белгілері) байланысты белгіленеді.

Белсенді нарықтарда сауда жасалмайтын қаржы құралдары үшін әділ баға бағалаудың тиісті әдістемелері қолданылу арқылы анықталады. Мұндай әдістемелер:

- ▶ коммерциялық негізде таяуда жүргізілген мәмілелер бағаларын қолдану;
- ▶ осындай құралдарға ағымдағы әділ бағаны қолдану;
- ▶ шегерілген акша ағынын бағалау, немесе бағалаудың баска да әдістерін талдауды қамтиды.

Қаржы құралдарының әділ бағасын талдау және оны анықтау әдістері туралы косымша акпарат 39-ескертпеде көлтірлген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛГАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫң МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.13. Корлар

Тауар-материалдык корлар өзіндік күн және ҚККЕ әдісі бойынша өткізудің таза құны екі өлшемнің ең азы бойынша ескеріледі. Құн корларды орнына жеткізумен және оларды ағымдағы құйге келтірумен байланысты қадімгі қызмет барысында шеккен барлық шығынды өзіне камтиды.

Өткізудің таза күны өндірісті аяқтауға арналған болжамды шығыстар мен өткізуге кеткен бағалау шығындарын шегеріп тастап, кәдімгі қызмет барысында сатудың болжамды бағасы ретінде анықталады.

4.14. Ақшалай каражат және олардың баламалары

Ақшалай қаражат және олардың баламалары кассадағы колма-қол акшаны, талап еткенге дейінгі салымдарда тұрған қаражатты, өтеудің бастапқы мерзімі үш айдан аспайтын баска да қыска мерзімді жоғары өтімді инвестицияларды камтиды.

Ақша каражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есептің мақсаттары үшін ақшалай каражат және олардың бағамалары өтелмеген банкілік овердрафттарды шегеріп тастағанда, жоғарыдағы аныктамаға сай ақшалай каражаттан және кыска мерзімді депозиттерден тұрады.

4.15. Резервтер

Егер Топтың өткен оқиға нәтижесінде пайда болған ағымдық міндеттемесі, осы міндеттемені өтеу үшін қажет болатын экономикалық пайдадан айрылу ықтимал болса және осында міндеттеме сомасының сенімді бағасын алу мүмкін болса, резервтер танылады. Егер Топ резервтің бір бөлігінің немесе барлығының өтемін алуды болжаса, мысалы, сактандыру шарты бойынша, өтеу дербес актив ретінде танылады, бірақ тек өтеуді алу күмән туғызбайтын жағдайда. Резервке жататын шығыстар өтеуді шегеріп тастан, пайдалар мен залалдарда көрсетіледі.

Топ күбірларды жою және топырак құнарлығын қалпына келтіру бойынша болашақ шығындарға катысты резервті таниды. Құбырларды жою және топырак құнарлығын қалпына келтіру шығындары бойынша резервтер есепті ақша ағынның пайдалануды есеп алған міндеттемелерді реттеуге жұмсалатын қутілетін шығындардың дисконтталған бағасы бойынша ескеріледі және тиісті актив бағасының бөлігі ретінде танылады. Ақша ағындары құбырларды жою және топырак құнарлығын қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге тән тәуекелдерді қөрсететін салық салуға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады. Дисконттау әсері пайда болуына қарай шығындар шотына қарайды және жиынтық кіріс туралы есепте каржы шығындары ретінде танылады. Құбырларды жою және топырак құнарлығын қалпына келтіру бойынша болашақ шығындар жыл сайын қайта қаралып отырады және қажеттілігіне қарай түзетіледі. Құтілетін болашақ шығындардағы немесе дисконттаудың колданылатын мөлшерлемесіндегі өзгерістер актив бағасына қосылады немесе алынады (5-ескертпе).

4.16. Қызметкерлерге сыйақылар

Компания мен өз кызметкерлеріне Компания мен өз кызметкерлөрі арасындағы Ұжымдық шартқа сәйкес зейнеткерлікке шықканға дейін де және кейін де ұзак мерзімді сыйакы төлейді. Ұжымдық шарт, атап айтқанда, зейнеткерлікке шықканда біржолғы жәрдемақы төлеуді, енбекке жарамсыздық, мерейтой және каза болу жағдайында кызметкерлөрге материалдық көмек көрсетуді көздейді. Жәрдемақы алу күкірткыштың зейнеткерлікке шықканға дейін жұмысты жалғастыру кажеттігімен байланыстырылады.

Біржолғы жәрдемакыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталуы бойынша белгіленген төлемдері бар зейнетакылық жостарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіс бойынша қызметкердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады. Жыл ішінде туындаған актуарийлік пайда мен залал басқа операциялық кірістер мен шығыстар құрамында көрсетіледі. Осы максат үшін актуарийлік пайда мен залал актуарийлік болжамдарға өзгерістердің әсерін де, актуарийлік болжамдар мен накты деректер арасындағы айырмаларға байланысты бүрінгі тәжірибелін әсерін де камтиды. Басқа өзгерістер ағымдағы қызметтер құнын, бүрінгі қызметтер құнын және кадрлар қыскаруын немесе жасалған есеп айырысуларды қоса алғанда ағымдағы кезеңде танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4.16. Қызметкерлерге сыйакылар (жалғасы)

Зейнетакылық міндеттемелерді есепке алғанда колданылған аса елеулі болжамдар – бұл шегерім мөлшерлемесі мен кайтыс болуды болжау. Шегерім мөлшерлемесі болашак міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін колданылады және әр жылы осындай міндеттемелер бойынша шегерім өтелімі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте пайыздық шығыстар ретінде көрсетіледі. Қайтыс болуды болжау сыйакы төлеудін болашак ағынын болжамдау үшін колданылады, ол сонаң соң міндеттемелердің таза келтірілген құнын алу үшін шегеріледі.

Біржолғы демалыс жәрдемақылардан басқа, қызметкерлерге сыйакылар қызметкерлерге басқа ұзак мерзімді сыйакылар ретінде қарастырылады. Осы сыйакылар бойынша құтіліп отырган шығыстарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі ішінде белгіленген төлемдері бар зейнетакылық жоспарларды есептеу кезінде колданылатын әдіспен жүзеге асырылады.

Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлер бағалайды.

4.17. Тұсімді және басқа да кірістерді тану

Егер Топ экономикалық пайда алуды мүмкін деп бағаласа және егер пайда төлем жасау мерзіміне тәуелсіз сенімді бағалануы мүмкін болса, танылады. Пайда шартта анықталған төлем ережелері ескеріліп және салықтар немесе баждар шегеріліп, алынған немесе алуға жататын сыйакылардың әділ бағасы бойынша бағаланады. Топ пайда алуды қөздейтін өзі жасаған шарттарды өзі принципал ма әлде агент пе дегенді анықтау мақсатында белгілі бір ешімдерге сәйкес талдайды. Топ агент ретінде катысатын көліктік экспедициялау шарттарын коспағанда барлық осындай шарт бойынша принципал ретінде әрекет етеді деген корытындыға келді. Пайданы тану үшін мынадай өлшемдер де орындалуы тиіс:

Тасымалдау бойынша қызметтер көрсету

Тасымалдау және ауыстырып қудау қызметтерінен алынған кіріс есепті кезеңде тасымалданған мұнай мен судың накты қөлемі негізінде қызметтер көрсету кезінде танылады.

Басқа да қызметтерді көрсету

Басқа да қызметтерді көрсетуден алынған кірістер оларды көрсету кезінде танылады.

Пайыздық кіріс

Өтелімдік құны және қолда бар сатуға арналған ретінде жіктелген пайыздық қаржы активтері бағаланатын барлық қаржы құралы бойынша пайыздық кіріс немесе шығыс тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі колданылып танылады, ол құтіліп отырган болашак төлемдері немесе қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішінде ақша қаражаттын түсүін немесе, егер бұл орынды болса, қаржы активінің таза тенгерімдік құнына немесе міндеттемеге дейін шамалы кезеңге дәл шегереді. Пайыздық кіріс жиынтық кіріс туралы есепте қаржыланырудан алынған табыс ретінде көрсетіледі.

Дивидендер

Дивидендерден алынған кіріс Топтың төлемді алуға құқығы белгіленгенде танылады.

Клиенттерден алынған негізгі құралдар

Топ алынған объект актив айқындаасын қанағаттаныратынын айқындейдьы, және бұл солай болса алынған активті негізгі құрал ретінде таниды. Бастапқы танылған кезде объект әділ құн бойынша бағаланады, және Топтың болашак кезеңдерге катысты орындалуы керек міндеттемелері болған кезде, тиісті сома болашак кезеңдер кіріс ретінде немесе Топтың мұндай міндеттемелері болмаған жағдайда басқа операциялық кіріс ретінде танылады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫң МАНЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРИ (жалғасы)

4.18. Салыктар

Наңдага ағымдағы салық

Салық активтері және ағымдағы кезеңге пайдаға ағымдағы салық бойынша міндettемелер салық органдарынан өтелуге немесе салық органдарына төлеуге болжанып отырған сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін колданылатын салық мөлшерлемелері және салық заннамасы есепті құнға Топ өзінің қызметін жүзеге асыратын және салық салынатын табыс алатын елдерде қабылданған немесе іс жүзінде қабылданған мөлшерлемелер мен заннама.

Тікелей капиталда танылған баптарға жататын пайдаға ағымдағы салық жиынтық кіріс туралы есепте емес, капитал құрамында танылады. Топ басшылығы салық декларацияларында көрсетілген көрсеткіштерді бағалауды мезгіл мезгіл жүзеге асырады, тиісті салық заннамасы оларға катысты әртүрлі түсінілуі мүмкін, сөйтіп қажет болуына карай резервтер жасалады.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық

Мерзімі кейінге қалдырылған салық есепті құнға активтердің салық базасы мен міндettемелер және олардың қаржылық есептілігі үшін тенгерімдік құны арасындағы уақыт айырмасын анықтау арқылы міндettемелер әдісімен есептеледі.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық міндettемелері барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мына жағдайларды қоспағанда танылады:

- мерзімі кейінге қалдырылған салық міндettемесі гудвилді, активті немесе міндettемелерді бастапқы тану нәтижесінде, бизнесті біркітіру емес мәмілелер барысында пайда болады және операцияларды жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға әсер етпейді;
- еншілес компанияларға, қауымдастан компанияларға, сондай-ак бірлескен қызметке үлестермен катысуға инвестициялармен байланысты салық салынатын уақыт айырмашылықтарына катысты егер уақыт айырмасының уақыттың азайып бөлінуін бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашакта азаймайтындығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері барлық шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық женілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары бойынша салық салынатын пайда бар дәрежеде танылады, оған қарсы шегерілетін уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық женілдіктері және пайдаланылмаған салық залалдары мына жағдайларды қоспағанда есептелуі мүмкін:

- шегерілетін уақыт айырмасына жататын мерзімі кейінге қалдырылған салық активі бизнесті біркітіру салдарынан тұмаган болса және ол операцияны жасау кезінде бухгалтерлік пайдаға да, салық салынатын пайдаға немесе залалдарға да әсер етпейтін активті немесе міндettемелерді бастапқы тану нәтижесінде туындаста;
- еншілес компанияларға, қауымдастан компанияларға, сондай-ак бірлескен қызметке үлестермен катысуға инвестиациялармен байланысты шегерілетін уақыт айырмаларына катысты салық активтері таяу болашакта уақыт айырмашылықтары пайдаланылуы және салық салынатын пайда болуы мүмкін екендігі елеулі бар дәрежеға танылады, уақыт айырмашылықтары оған қарсы пайдаланылуы мүмкін.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтерінің тенгерімдік құны әрбір есепті құнға қайта қаралады және кейінге қалдырылған салық активтерінің барлығы немесе бір болігі жеткілікті салық салынатын пайда деңгейінде кемітіледі. Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті құнға қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беруі елеулі мүмкіндігі пайда болатын дәрежеде танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері және міндettемелер есепті құнға жағдай бойынша қабылданған немесе іс жүзінде қабылданған активтер өткізілген, ал міндettеме өтелген есепті жылы колданылуы мүмкін салық мөлшерлемелері (және салық заннамасы) бойынша бағаланады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРИ (жалғасы)

4.18. Салықтар (жалғасы)

Мерзімі кейінде қалдырылған салық (жалғасы)

Пайда немесе залал құрамында танылмаган балтарға жататын кейінге қалдырылған салық та пайда немесе залал құрамында танылмайды. Кейінге қалдырылған салықтар балтары олардың негізінде жатқан операцияларға сәйкес басқа жиынтық кіріс құрамында немесе тікелей капитал құрамында танылады.

Кейінге қалдырылған салық активтері және кейінге қалдырылған салық міндеттемелері егер ағымдагы салық активтері мен міндеттемелерін есепке алудың заңдық бекітілген құқығы бар болса және кейінге қалдырылған салықтар сол бір салық салынатын компанияға және салық органдына жататын болса, бір-біrine қарама-қарсы есепке алынады.

Косылған құн салығы (КҚС)

Сатулар бойынша КҚС тауарларды жөнелту немесе қызметтер көрсету кезінде Қазакстан Республикасының бюджетіне төлеуге жатады. Сатып алулар бойынша КҚС жеткізуіден салық шот-фактурасын алған кезде сату бойынша КҚС-мен есепке алуға жатады.

Түсім, шығыстар мен активтер активтерді немесе қызметтерді сатып алу бойынша пайда болған косылған құн салығын салық органдары өтемейтін жағдайларды қоспағанда, қосылған құн салығының сомасы шегеріліп, танылады; бұл жағдайда қосылған құн салығы тиісінше активті сатып алу шығыстарының бір бөлігі немесе шығыстар бабының бір бөлігі ретінде танылады.

Салық заннамасы КҚС бойынша бюджетпен таза негізде есеп айырысу жүргізуге рұқсат етеді. Тиісінше есепті құнға есеп айырысу жүргізілмеген сату және сатып алу бойынша КҚС қаржылық жағдай туралы есепте таза негізде көрсетіледі.

Салық заннамасының және Топ қызметтінің ерекшелігіне қарай өтеуге жататын КҚС-ның белгілі бір бөлігі кейінгі жылдарға ауыстырылуы мүмкін. КҚС-ның мұндай бөлігі ұзак мерзімді актив ретінде жіктеледі, құнсыздану мәніне бағаланады және бар ААТБ-ға бөлінген жеке актив ретінде каралады.

4.19. Капитал

Жарғылық капитал

Кәсіпорындарды біріктірген жағдайларды қоспағанда, жаңа акциялар шығарумен тікелей байланысты үшінші жактарға қызметтеріне акы төлеу шығындары осы эмиссия нәтижесінде алынған соманың кемуі ретінде өз капиталы құрамында көрсетіледі.

Дивидендер

Дивидендер төлемге міндеттемелер ретінде танылады және егер олар есепті құнді қоса алғанда жарияланған жағдайда ғана есепті құнға капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендер есепті құнға дейін ұсынылған болса, сондай-ақ есепті құннен кейін, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік бекітілген құнға дейін ұсынылса немесе жарияланса, олар туралы акпарат есептілікте ашып жазылады.

4.20. Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және акпаратты ашу қагидаттары

Қабылданған есеп жүргізу саясаты төменде көлтірілген жаңа немесе кайта каралған 2012 жылғы 1 қаңтарда құшіне енген Стандарттар мен IFRIC түсіндірмесін қоспағанда, алдыңғы есепті жылы қолданылған есеп жүргізу саясатына сәйкес келеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛГАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫң МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.20. Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және акпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)

Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірмелер

- 12 ХКЕС (IAS) «Пайдага салынатын салық» - «Кейінге қалдырылған салықтар-Кейінге қалдырылған салықтардың негізінде тұрған активтерді өткөзгө» түзету;
- 7 ХКЕС (IFRS) «Каржы құралдары: Ақпарат беруге»- «Тануды дөғару туралы акпаратты беру талаптарын жетілдіруге» түзету;

Жана стандарттар мен түсіндірмелерді колдану төменде сипатталады:

12 ХКЕС (IAS) «Пайдага салынатын салық» - «Кейінге қалдырылған салықтар - Кейінге қалдырылған салықтардың негізінде тұрған активтерді өткөзгө» түзету

Түзету әділ құн бойынша бағаланатын инвестициялық жылжымайтын мүлікке катысты кейінге қалдырылатын салыкты анықтау механизмін түсіндіреді. Түзету аясында инвестициялық жылжымайтын мүлікті бағалау үшін 40 ХКЕС-ке (IAS) сәйкес әділ құн үлгісі колданылатын инвестициялық жылжымайтын мүлікке катысты кейінге қалдырылған салық оның тенгерімдік құны сату жолымен өтелетіні туралы болжал негізінде айқындалуы тиіс екендігі туралы әшкерелеуші болжал енгізіледі. Бұдан басқа, түзетуге 16 ХКЕС (IAS) қайта бағалау үлгісіне сәйкес бағаланатын өтелімбейтін активтер бойынша кейінге қалдырылған салыкты активті сату туралы болжал негізінде ғана есептеу кажеттігі туралы талап енгізілген. Түзету 2012 жылғы 1 қантардан басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық есепті кезеңдер үшін құшіне енеді. Түзету Топтың қаржылық жағдайына, қаржы нәтижелеріне немесе Топ ашатын акпаратқа әсерін тигізбеді.

7 ХКЕС (IFRS) «Каржы құралдары: Ақпарат беруге» - «Тануды дөғару туралы акпаратты беру талаптарын жетілдіруге» түзетулер

Түзету қаржылық есептілікті пайдаланушыларға танылуы тоқтатылмаған активтердің өзара байланысының сипатын және оларға тиісті міндеттемелердің түсінуге мүмкіндік беру үшін берілген, бірақ танылуы тоқтатылмаған қаржы активтері туралы косымша акпараттын ашылуын талап етеді.

Бұдан басқа қаржылық есептілікті пайдаланушыларға Топтың осындай активтерде жалғасатын катысу және олармен байланысты тәуекелдердің сипатын бағалау мүмкіндігін беру максатында түзету - танылуы тоқтатылған активтердегі жалғасатын катысу туралы акпаратты ашууды қөздейді. Түзету 2012 жылғы 1 шілдеден басталатын немесе осы күннен кейінгі жылдық есепті кезеңдер үшін құшіне енеді. Топтың осындай сипаттағы активтері жоқ, сондықтан түзету оның қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.

Шығарылған, бірақ әлі құшіне енбеген стандарттар

Төменде шығарылған, бірақ Топ шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығару күніне әлі құшіне енбеген стандарттар көлтіріліп отыр. Тізімге Топтың пікірінше акпаратты ашуға, келешекте колданыла қалған жағдайда қаржылық жағдайына немесе қызметтің қаржы нәтижелеріне әсер ететін шығарылған стандарттар мен түсіндірмелер енгізілді. Топ бұл стандарттарды олар құшіне енген күннен бастал колдануға ииетті.

1. ХКЕС (IAS) «Каржылық есептілік: ақпарат беру» – «Басқа жиынтық кіріс балтарын ұсынуға» түзету

1 ХКЕС (IAS) басқа жиынтық кіріс құрамында ұсынылатын балтар топтамасын өзгертеді. Келешекте белгілі бір кезде пайда немесе залал құрамында қайта жіктелуі мүмкін балтар мысалы, таза инвестицияларды хеджерлеуден түсken таза кіріс, шетел болімшелердің есептілігін қайта есептеген кездегі бағамдық айырмалар, ақша ағынын хеджерлеуді таза өзгерісі және сату үшін бар қаржы активтері бойынша таза шығыстар мен кірістер ешқашан қайта жіктелмейтін балтардан болек ұсынылуға тиіс (мысалы, белгіленген төлемдері бар жоспарлар бойынша актуарийлік кірістер мен шығыстар және жер мен гимараттарды қайта бағалау). Түзету тек ұсынуға ғана әсер етеді және Топтың қаржылық жағдайын немесе қызметтің қаржы нәтижелерін қозғамайды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫң МАНЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.20. Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және ақпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбекен стандарттар (жалғасы)

1 ХКЕС (IAS) «Қаржылық есептілік: ақпарат беру» – «Басқа жиынтық кіріс бастаптын ұсынуза» түзету (жалғасы)

Түзету 2012 жылғы 1 шілдеден немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді, және тиісінше күшіне енгенмен кейін жасалатын Топтың бастапкы қаржылық есептілігінде колданылады.

19 ХКЕС (IAS) «Қызметкерлерге сыйақыларга» түзетулер (жаңа нұсқада)

ХКЕС жөніндегі көнеш 19 ХКЕС-ке (IAS) бірнеше түзету жариялады. Олар түбебейлі өзгертуден (мысалы, дәліз амалын және жоспар активтерінің күтіліп отырган кірістілігі ұғымын алғы тастаудан) бастап қарапайым ғүсіндіруге және тұжырымдаманы өзгертуге дейін қамтиды. Түзету тек ұсынуға ғана әсер етеді және Топтың қаржылық жағдайын және жиынтық кірісін қозғамайды. Түзетулер 2013 жылғы 1 қантардан басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді және осы түзетулер енүйінін тиімді күнінен бастап колданылады.

28 ХКЕС (IAS) «Қауымдастыран компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар» (2011 жылдың нұсқада)

11 ХКЕС (IFRS) «Бірлескен қызмет туралы келісімдер» және 12 ХКЕС (IFRS) «Басқа компаниялардағы қатысу үлестері туралы ақпаратты ашу» жаңа стандарттарын жариялау нәтижесінде, 28 ХКЕС (IAS) 28 ХКЕС (IAS) «Қауымдастыран компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға инвестиациялар» деген жаңа атау алды және қауымдастыран компанияларға инвестиацияларға қатысты ғана емес, бірлескен кәсіпорындарға инвестиацияларға қатысты үлесті қатысу әдісін колдануды сипаттайды. Осы түзетулер Топтың қаржылық жағдайына немесе қызметінің қаржы нәтижелеріне әсерін тигізбейді. Жаңа нұсқадағы Стандарт 2013 жылғы 1 қантардан басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді.

32 ХКЕС (IAS) «Қаржы активтерінің және қаржылық міндеттемелердің өзара есепке алынына» түзетулер

Осы түзетулер «казіргі уақытта өзара есепке алушы жүзеге асыруға занды бекітілген құқығы бар» сәйлемінін мағынасын түсіндіреді. Түзетулер бір уақытта жүргізілмейтін күрделі төлемдер механизмі пайдаланылатын есеп айырысу жүйесіне (бірыңғай клирингілік орталық жүйелері тәрізді) қатысты 32 ХКЕС-те (IAS) өзара есепке алу критерийлерін қалай дұрыс пайдалану керек екенін көрсетеді. Осы түзетулер Топтың қаржылық жағдайына немесе қызметінің қаржы нәтижелеріне әсерін тигізбейтін болжануда. Түзетулер 2014 жылғы 1 қантардан және осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді.

1 ХКЕС (IFRS) «Мемлекет берегін қарыздарға» түзетулер

Осы түзетулерге сәйкес ХКЕС-ті алғаш рет колданатын компаниялар мемлекет берген қарыздар ХКЕС-ке ауысусу күніне оларда барларға қатысты келешекте 20 ХКЕС (IAS) «Мемлекеттік субсидиялардың есебін жүргізу және мемлекеттік жәрдем туралы ақпаратты ашу» талаптарын колдануы керек. Компаниялар қай стандарттың колданылуына байланысты 9 ХКЕС (IFRS) және 39 ХКЕС-тін (IAS) талаптарын және егер мемлекет берген қарыздардың бастапкы есепке алыныу уақытында қажет ақпарат болса осында қарыздарға қатысты 20 ХКЕС-тін (IAS) талаптарын ретроспективті колдану туралы шешім кабылдай алады.

Осы ерекшеліктің аркасында ХКЕС-ті алғаш рет колданатын компаниялар оларға нарықтық мөлшерлемеден төмен мөлшерлеме бойынша мемлекет будан бұрын берген қарыздары ретроспективті бағаланбайды.

Түзету 2013 жылғы 1 қантардан және осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Түзету Топтың қаржылық есептілігіне әсерін тигізбейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫң МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.20. Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және акпаратты ашу қағидаттары (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбекен стандарттар (жалғасы)

7 ХКЕС (IFRS) «Акпаратты ашу - қаржы активтерінің және қаржылық міндеттемелердің өзара есепке алынуда» тұзетулер

Осы тұзетулерге сәйкес компаниялар өзара есепке алуды жүзеге асыруға құқыктары және тиісті келісімдер туралы (мысалы, кепілзатпен қамтамасыз ету туралы келісім) акпаратты ашуға міндетті. Осындай талаптардың аркасында пайдаланышылардың өзара есепке алу туралы келісімдерінің компанияның қаржы жағдайына әсерін бағалау үшін пайдалы акпараты болады. Акпаратты ашуға катысты жаңа талаптар 32 ХКЕС (IAS) «Қаржы құралдары: акпарат ұсынуга» сәйкес өзара есепке алынатын, барлық танылған қаржы құралдарына колданылады. Акпаратты ашуға катысты талаптар 32 ХКЕС-ке (IAS) сәйкес өзара есепке алынуға жататындығына немесе жатпайтындығына қарамастан өзара есепке алу туралы заңды түрде бекітілген бас келісімнің немесе осыған үксас келісімнің мәні болып табылатын танылған қаржы құралдарына катысты колданылады. Тұзетулер Топтың қаржылық жағдайына немесе қызметтің қаржы нәтижелеріне әсерін тигізбейді. Тұзетулер 2013 жылғы 1 қантардан және осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезендерге катысты күшіне енеді.

9 ХКЕС (IFRS) «Қаржы құралдары: жіктеу және бағалау»

9 ХКЕС (IFRS) ХКЕС жөніндегі кеңестің 39 ХКЕС-ті (IAS) ауыстыру жөніндегі жобасы бірінші кезеңінің нәтижелері бойынша шығарылған, қаржы активтерінің және қаржылық міндеттемелерінің 39 ХКЕС (IAS) калай жіктелгенін және бағаланғанына катысты колданылады. Алғашында стандарт 2013 жылғы 1 қантардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезендер үшін күшіне енеді деп болжанды, алайда 2011 жылғы желтоқсанда жарияланған 9 ХКЕС (IFRS) «9 ХКЕС-ті (IFRS) міндетті колдану күні және акпаратты ашуға койылатын ауыспалы талаптарға» Тұзетулер шығарылуының нәтижесінде міндетті колдану күні 2015 жылғы 1 қантарға ауыстырылды. ХКЕС жөніндегі кеңес кейінгі кезендер барысында қаржы активтерін хеджирлеу және құнсыздандыру есебін жүргізуі қарайды. 9 ХКЕС (IFRS) бірінші кезеңін колдану Топтың қаржы активтерін жіктеуге және бағалауга әсер етеді, бірақ қаржылық міндеттемелерін жіктеуге және бағалауга әсер етпейді. Топ аяқталған істі пайымдау үшін осы стандарттың қаржылық есептіліктерінің тиісті сомага жобаның басқа кезендерін жариялаган соң олармен байланыста әсерін бағалайды.

10 ХКЕС (IFRS) «Шоғырландырылған қаржылық есептілік», 27 ХКЕС (IAS) «Жеке қаржылық есептілік»

10 ХКЕС (IFRS) 27 ХКЕС (IAS) «Шоғырландырылған және жеке қаржылық есептіліктің» шоғырландырылған қаржылық есептілігінде есеп жүргізу қаралған болғын ауыстырады. Стандарт ПКИ-12 «Шоғырландыру – арнайы мақсаттағы компанияларды» түсіндіруде қаралған мәселелерді де қозғайды. 10 ХКЕС (IFRS) арнайы мақсаттағы компанияларды қоса алғанда барлық компанияға катысты колданылатын бірыңғай бақылау үлгісін көздейді.

10 ХКЕС (IFRS) стандарты енгізетін өзгерістер басшылықтан компаниялардың қайсысы бақыланады дегенді анықтау кезінде пайымдаудың айтартылған көп көлемін талап етеді, демек 27 ХКЕС (IAS) талаптарын колдану кезіндегіден бас компаниямен шоғырлануы тиіс. Алдын ала жасалған талдау 10 ХКЕС (IFRS) казіргі уақытта Топта бар инвестицияларға әсер етпейтінін көрсетті. Стандарт 2013 жылғы 1 қантардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезендер үшін колданылады.

11 ХКЕС (IFRS) «Бірлескен қызмет туралы келісім»

11 ХКЕС (IFRS) 31 ХКЕС (IAS) «Бірлескен қызметке катысу» және ПКИ-13 «Бірлескен бақылаудағы компаниялар – катысушылардың монетарлы емес салындары» түсіндірмесін ауыстырады. 11 ХКЕС (IFRS) бірлескен бақылаудағы компанияларды сәйкес катысу әдісімен емеске алуды алып тастайды. Мұның орнына бірлескен компаниялар анықтамасын қанағаттандыратын бірлескен бақылаудағы компаниялар үlestік катысу әдісі бойынша ескеріледі. Осы стандарттың қолдану Топтың қаржылық жағдайына әсер етпейді. Бұл Топтың бірлескен бақылаудағы компанияларды есепке алуда үlestік катысу әдісін колдануына байланысты.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

4. ЕСЕП САЯСАТЫНЫң МАҢЫЗДЫ ЕРЕЖЕЛЕРІ (жалғасы)

4.20. Есеп жүргізу саясатындағы өзгерістер және акпаратты ашу қагидаттары (жалғасы)

Шығарылған, бірақ әлі күшіне енбекен стандарттар (жалғасы)

12 XKEC (IFRS) «Басқа компанияларга қатысу үлестері туралы акпаратты ашу»

12 XKEC (IFRS) бұрын 27 XKEC (IAS) шоғырландырылған қаржылық есептілігі бөлігінде көзделген акпаратты ашуға барлық талапты, сондай-ақ бұрын 31 XKEC (IAS) және 28 XKEC (IAS) көзделген акпаратты ашуға катысты барлық талапты қамтиды. Акпаратты ашуға бұл талаптар еншілес компанияларға, қауымдашкан және құрылымдалған компаниялардың бірлескен қызметіне қатысты. Акпаратты ашуға белгілі бір жаңа талаптар да енгізілді, бірақ стандартты қолдану Топтың қаржылық жағдайына және қызметтің қаржы нәтижелеріне әсер етпейді. Стандарт 2013 жылғы 1 қантардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін қолданылады.

13 XKEC (IFRS) «Әділ құнды бағалау»

13 XKEC (IFRS) бір стандартқа XKEC-ке сай әділ құнды бағалауға қатысты барлық нұсқауларды біріктіреді. 13 XKEC (IFRS) компаниялар әділ құнды қолдануға міндетті жағдайға өзгерістер енгізбейді, қайта әділ құнды қолдану талап етілетін немесе рұқсат етілетін жағдайда XKEC әділ құнды бағалауына қатысты нұсқау береді. Казіргі кезде Топ осы стандарттың қаржылық жағдайына және қызметтің қаржы нәтижелеріне қолдануға әсерін бағалайды, бірақ алдын ала талдау осы стандарттың кабылдаудан елеулі салдарлар күтілмейтінін көрсетті. Стандарт 2013 жылғы 1 қантардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін қолданылады.

XKEC жыл сайынғы жетілдіру (2012 жылғы мамыр)

Теменде көрсетілген жетілдірулер Топтың қаржылық есептілігіне әсер етпейді:

I XKEC (IFRS) «Қаржылық есептіліктердің халықаралық стандарттарын алғаш қолдану»

Осы жетілдіру өткенде XKEC қолдануды токтаткан және XKEC-ға сәйкес есептілікті қайта жасауды шешкен немесе міндетті компания 1 XKEC-ті (IFRS) қолдануға құқылы екендігін түсіндіреді. Егер 1 XKEC (IFRS) қайта қолданылмаса компания XKEC-ті қолдануды ешқашан токтатпағандай қаржылық есептілікті ретроспективті қайта санауы керек.

I XKEC (IAS) «Қаржылық есептіліктердің үсіну»

Осы жетілдіру ерікті негізде берілетін қосымша салыстырмалы акпарат пен ең аз қажетті салыстырмалы акпараттың арасындағы айырманы түсіндіреді. Өдегте, алдынғы есепті кезеңге акпарат ең аз қажетті салыстырмалы акпарат болып табылады.

16 XKEC (IAS) (Негізгі құралдар)

Осы жетілдіру негізгі құралдардың айқындашасын қанағаттандыратын негізгі косалқы бөлшектер мен косалқы жабдықтар кор болып табылмайтынын түсіндіреді.

32 XKEC (IAS) «Қаржылық есептіліктердің үсіну»

Осы жетілдіру акционерлер пайдасына төлемдерге жататын пайдаға салынатын салық 12 XKEC (IAS) «Пайдаға салынатын салыққа» сәйкес ескерілтінін түсіндіреді.

Осы жетілдірулер 2013 жылғы 1 қантардан немесе осы күннен кейінгі жылдық есепті кезеңдерге қатысты күшіне енеді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖУРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есепті кезеңнің аяғында есептіліктे ұсынылатын түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ міндеттемелер шарттары туралы акпаратты ашуға асер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуі талап етеді. Алайда осы болжаулар мен бағалау мәндеріне көзісты айқынсыздық келешекте осындай болжаулар мен бағалау қолданылатын активтер мен міндеттемелердің тенгерімдік құнын елеулі түзетуді талап етуі мүмкін.

Бағалау мәндері және болжаулар

Болашак туралы негізгі болжаулар және есепті құнгеге бағалаулардағы айқынсыздықтың басқа да негізгі көздері төменде қаралады, олар келесі қаржы жылы ішінде активтердің тенгерімдік құны мен міндеттемелерге елеулі түзетулердің себебі болуы мүмкін. Топтың болжаулары мен бағалау мәндері ол шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау кезінде оның қолында болған бастапқы деректерге негізделген. Алайда ағымдағы жағдаяттар мен болашакка көзісты болжаулар нарықтық өзгерістер мен Топ бақылауында емес жағдаяттарға байланысты өзгеруі мүмкін. Мұндай өзгерістер олардың пайда болуына қарай болжауларда көрініс табады.

Негізгі құралдарды қайта бағалау

2010 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қайта бағаланған ВИHL негізгі құралдарын коспағанда, негізгі құралдарды қайта бағалау (жыл сайын 30 қыркүйектегі жағдай бойынша қайта бағаланатын технологиялық мұнайды коспағанда) 2010 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша жүргізілді (алдыңғы қайта бағалау 2007 жылғы 30 маусымдағы жағдай бойынша жүргізілген еді). Қайта бағалау тиісті лицензия негізінде кызметін жүзеге асыруши жылжымайтын мүлікті бағалау жөніндегі тәуелсіз көсіби компания жүргізген қайта бағалау негізінде жүргізілді. Қолданылған әдіснама шығын (мамандандырылған активтер үшін – ауыстырудың өтемдік шығындары). салыстырма (сатуды салыстыру адісі) және кіріс түрғысынан негізделді.

Әрір есепті қунгеге Топ өзінің негізгі құралдарының тенгерімдік бағасы мен есепті құнгеге әділ құнды пайдаланып айқындалатын баға арасындағы айырмалардың болуын бағалайды. Топтың бизнес-ортасы үшін негізгі құралдардың әділ құнын бағалаудың «жеткілікті тұрақтылық» кезеңін әдетте уш жыл болып саналады. 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ басшылығы өзінің негізгі құралдары әділ құнныңа көзісты өзінің бағаларын қайта қарады. Нәтижесінде басшылық 2010 жылғы 30 маусымдағы соңғы қайта бағалау қунінен 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша негізгі құралдардың әділ құнныңда ешкандай елеулі өзгерістер болмады деген корытындыға келді. Нәтижесінде Топ негізгі құралдарының әділ құны олардың тенгерімдік құнныңа жақындалылды.

Технологиялық мұнайды қайта бағалау

Технологиялық мұнайды қайта бағалау мұнайдың әділ бағасының ауытқуы айтарлықтай жиі әрі елеулі болатындықтан, жыл сайын 30 қыркүйектегі жағдай бойынша жүргізіледі. Технологиялық мұнай 2012 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша қайта бағаланды.

Келесі пайымдауды Топ басшылығы технологиялық мұнайдың әділ құнның анықтау кезінде назарға алды:

- технологиялық мұнай құбырды пайдалану үдерісінің ажырағысыз бөлігі, онсыз тасымалдау мүмкін емес және тиісінше бағалау нысаны мамандандырылған актив болады;
- технологиялық мұнай Монополияға карсы комитет койған шектеулер нәтижесінде сатыла да және өзгелей түрде пайдаланыла да алмайды;
- Монополияға карсы комитет және Үкімет елдегі жалпы баға көрсеткішіне тарифтердің жағымсыз әсерінің алдын алу үшін оларды мұқият кадағалап отырады және тиісінше егер мұнай халықаралық нарық бағасы бойынша бағаланған болса, оның құнның етеуге мүмкіндік бермейтін деңгейде белгіленуі мүмкін;

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНІ ЖӘНЕ БОЛЖАУ (жалғасы)

Бағалау мәндері және болжauлар (жалғасы)

Технологиялық мұнайды қайта бағалау (жалғасы)

- Топка ҚМГ белгілеген кагида әсер етеді және егер мұнайдың белгілі бір бөлігін сатуға шешім қабылданып, мұндай шешімді Монополияға карсы комитет бекіткен жағдайда, ол тек ҚМГ тобының сауда бөлімшесіне ғана ішкі баға бойынша сатылуы мүмкін;
- және егер Топка құбырдың жаңа бөліктерін толтыру үшін қосымша мұнай қажет болса, ол оны осындай ішкі бағамен ҚМГ тобының кәсіпорнынан сатып алар еді.

Осы факторлардың бәрін назарға алып, басшылық әділ құнын көрсету үшін құбырдағы технологиялық мұнайды мейлінше сай келетін, 2012 жылғы 31 желтоқсанға нарыктың хабардар қатысушысы анықтаған баға бір тонна үшін 252 АҚШ доллары (38.000 тенге) болар еді (2011 жылғы 30 қыркүйек: бір тонна үшін 184 АҚШ доллары (27.290 тенге). Табысты пайдаланып технологиялық мұнайды бағалау аясында сәйкес пайдалылықка жасалған сынау корытындылары бойынша экономикалық тозу анықталмады.

2012 жылғы 30 қыркүйектегі жағдай бойынша негізгі құралдар құрамына енгізілген құбырдағы мұнай қөлемі 2.151.546 тонна болды (2011 жылғы 30 қыркүйек: 2.136.158 тонна). 2012 жылғы 31 желтоқсанда түгендеде нәтижелері бойынша 29.951 тонна мөлшерінде артық мұнай анықталды (2011: 20.832 тонна). 2012 жылғы 31 желтоқсанға құбырдағы мұнай қөлемі 2.181.377 тоннаны құрады (2011 жылғы 31 желтоқсан: 2.156.653 тонна). Топ артық мұнайды өзінің капиталындағы активтерді қайта бағалау бойынша резервті өзгерту жолымен актив (негізгі құраг) ретінде көрсетеді.

Негізгі құралдардың құнсыздануы

Егер активтің немесе ақша ағындарын тудыратын бөлімшениң тенгерімдік құны сату шығындарын шегергендең әділ құн және пайдаланудан болған құндылық өлшемдерінің ең көбі болып табылатын өтелетін құннан асатын болса орын алады. Сатуға шығындарды шегергендең әділ құн есебі үкcas активтерді сатудың коммерциялық мәмілелеріне міндетті күші бар акпаратқа немесе активтің шығуынан болған қосымша шығындарды шегергендең бақыланатын нарыктық бағаларға негізделген. Пайдаланудан болған құндылықты есептеу дисконтталған ақша ағындары моделіне негізделген. Ақша ағындары бюджеттен келесі бес жылға алынады және Топтың ол қызметті жүргізу бойынша міндеттемелері жоқ қайта құрылымдау бойынша қызметті және келешекте ақша ағынның тудыратын бөлімшениң құнсыздану мәніне тексерілетін активтердің нәтижелерін жақсартатын елеулі инвестицияларды қамтymайды. Өтелетін сома ақшалай қаражаттың дисконтталған ағындарының моделінде пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесіне, сондай-ак ақшалай қаражаттың күтілетін түсімдеріне және экстраполяциялау максатында пайдаланылған есу карқынына анағұрлым сезімтал.

2012 жылғы Топ құнсызданудан болған залалды 785.940 мың тенге сома деп таныды (2011: 15.666.218 мың тенге), олардың ішінде 766.227 мың тенге сомаға құнсыздану (2011: 6.874.316 мың тенге) пайда мен залалдар деп танылды және 19.713 мың тенге (2011: 8.791.902 мың тенге) өзге жиынтық кіріс құрамында деп танылды (7-ескертте).

Топ негізгі құралдар қызметінің қалған пайдалы мерзімін ең әрі дегенде әрбір каржы жылының сонына бағалайды және егер күтү бұрынғы бағалаудан өзгеше болса, өзгерістер БЕХС 8 «Есеп жүргізу саясаты, есептеу бағаларындағы өзгерістер мен қателіктерге» сәйкес есептеу бағаларындағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

Құбырды пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген «Магистральды құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Занына сәйкес Топта пайдалану аяқталғаннан кейін магистральды құбырды (мұнай құбырын) жою және бұдан әрі коршаган ортаны калпына келтіру, сонын ішінде жерді қайта бойынша шаралар жүргізу бойынша заңды міндеттемелері бар. Бұл Топтың құбырлары бойынша мұнай тасымалдайтын жер пайдаланушылардың мұнай корлары толығымен таусылған жағдайда мүмкін.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (жалғасы)

Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)

Күбірдің пайдаланудан шыгару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме (жалғасы)

Күбірларды жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемеге резерв Топ санаган Қазакстан Республикасында әрекет ететін техникалық ережелер мен нормаларға сәйкес бөлшектеу және жерді қайта өңдеу бойынша жұмыстарды жүргізу күнының негізінде бағаланады (күбірді бөлшектеу бойынша шығындар сомасын 1 км үшін 2.891 теңге құрайды). Резервтер сомасы міндеттемені орындаудың күтілеттің мерзіміне (17 жыл) күнсизданудың болжалды мөлшерлемесі және төменде берілген есепті кезеңнің аяғына дисконт мөлшерлемесі колданылып есепті кезең аяғына белгіленді.

Пайыздық мәнде

2012 жыл

Дисконтта мөлшерлемесі 31 желтоқсанға	6,01%
Күнсиздану коэффициенті 31 желтоқсанға	5,60%

Дисконтта мөлшерлемесін есептеу Қазакстан Республикасының мемлекеттік облигациялары бойынша тауекелдері жок мөлшерлемелерге негізделеді.

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қүбірларды жою және топырактың құнарлылығын қалинына келтіру бойынша міндеттемеге резервтің тенгерімдік күнын 15.531.037 мың теңге құрады (2011 жылғы 31 желтоқсанға: ноль теңге) (7, 26-ескертпелер).

Залалды жою бойынша шығындар бағалары табиғат корғау талаптарында және заңнама түсіндіруінше әлеуетті өзгерістерге ұшырайды. Бұдан басқа осындаш шығындардың бағаларындағы айқынсыздықтар баламаларда, жою, бұзылған топыракты қалпына келтіру әдістемелерінде, дисконт, күнсиздану мөлшерлемесі және осы міндеттеме күшіне енетін мерзім деңгейлерінің әлеуетті өзгерістерін қамтиды.

Егер есептеу кезінде пайдаланылатын салық салынғанға дейінгі дисконттаудың бағаланған мөлшерлемесі басшылық бағасынан 1%-ға жоғары болса, резервтің тенгерімдік бағасы танылған сомадан 2.354.717 мың теңгеге томен болар еді.

Күмәнді борыштар бойынша резервтер

Топ күмәнді борыштар, жеткізушилерге берген алғытөлемдер және басқа да активтер бойынша резервтер жасайды. Күмәнді шоттарды бағалау кезінде тапсырышының қызметтінің бұрынғы және күтіліп отырған нәтижелері назарға атынады. Экономикадағы, саладағы немесе тапсырышының накты сипаттарындағы өзгерістер, шоғырландырылған қаржылық есептілігінде ескерілген күмәнді шоттарға резерв бойынша түзетулерді талап ету мүмкін. 2012 және 2011 жылғы 31 желтоқсанда күмәнді шоттар бойынша резервтер 681.617 мың теңге, және тиісінше 115.747 мың теңге сомаға құрылды (11, 13, 14 және 16-ескертпелер).

Салықтар бойынша резервтер

Құрделі салық заңнамасын, салық заңнамасындағы өзгерістерді, сондай-ак салық салынатын келешек табыс сомаларын және оларды алу мерзімдерін түсінуге катысты айқынсыздық бар. Топтың халықаралық операцияларының маңызды әртүрлілігін, сондай-ак шарттық катынастардың ұзак мерзімді сипатын және құрделілігін есеп ала, накты нәтижелер мен кабылданған болжалдар арасында пайда болатын айырма немесе осындаш болжалдардың келешек өзгерістері есептілікке көрсетілген шығындар сомасын немесе пайдага салынатын салық бойынша табыстар сомасын түзетуге әкеліп сөгады. Негізделген болжалдар негізінде Топ өз қызметтің жүзеге асыратын елдің салық органдары жүргізетін салық аудиттін мүмкін салдарларына резервтер жасайды. Осындаш резервтердің өлшемі әртүрлі факторларға байланысты, мысалы алдыңғы аудиттердің нәтижелеріне және салық төлеуші-компания мен тиісті салық органдарының салық заңнамасын түрлі түсінүне байланысты. Түсініктердегі осындаш айырмалар Топ компаниясы тіркелген елде басым жағдайларға байланысты мәселелердің көп болуынан пайда болуы мүмкін.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖУРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (жалғасы)

Бағалау мәндері және болжаулар (жалғасы)

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері

Мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері салық салынатын пайда алынуы мүмкін деңгейде танылады, карсы салық залалдары оған есептелуі мүмкін. Болашақ салық салынатын пайданы алудын ықтимал мерзімі мен мөлшері негізінде шоғырландырылған қаржылық есептілігінде тануға болатын мерзімі кейінге қалдырылған салық активтері сомасын анықтау үшін басшылықтың елеулі пайымдауы қажет. 2012 жылғы 31 желтоқсанда мерзімі кейінге қалдырылған салық бойынша танылған активтер сомасы 5.021.726 мың теңге болды (2011: 2.913.773 мың теңге) (35-ескертте).

Қызметкерлерге сыйақылар

Зейнеткерлікке шыққанға дейін және одан кейін қызметкерлерге ұзак мерзімді сыйақылар құны және келтірілген міндеттемелер құны актуарлық әдіс қолданылып белгіленеді. Актуарлық әдіс келешекте накты нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін түрлі болжамдарды колдануды білдіреді. Актуарлық әдіс шегеру мөлшерлемелері, келешекте жалақының өсімі, өлім-жітім деңгейі және келешекте қызметкерлерге сыйақылар өсімі туралы болжамдарды камтиды.

Негізгі болжамдарды бағалаудың курделілігіне және еңбек қызметінің аяқталуы бойынша қызметкерлерге сыйақылар бойынша міндеттемелердің ұзак мерзімді сипатына байланысты мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал. Барлық болжам әрбір есепті күнге қайта каралады.

Казакстанда топтық бағалы қағаздар белсенді нарығының болмауына байланысты шегерудін тиісті мөлшерлемесін анықтау кезінде Топ басшылығы еңбек қызметінің аяқталуы бойынша сыйақылардың колданылуының күтіліп отырган мерзіміне сәйкес келетін отеудің экстраполирленген мерзімдері бар мемлекеттік бағалы қағаздардың пайыздық мөлшерлемесін (МЕОКАМ) ескереді. Тиісті бағалы қағаздар сапасы одан әрі ұдайы талданып отырады.

Өлім-жітім деңгейі ашық қол жетімді өлім-жітім кестесіне негізделеді. Болашақ жалакы мөлшерінің көбеюі және зейнетакы мөлшерінің көбеюі күтіліп отырган болашақ құнсыздану қарқынына негізделеді.

Колданылған болжамдар туралы әлдеқайда кең ақпарат 2I-ескертпеде келтірілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

5. МАҢЫЗДЫ ЕСЕП ЖҮРГІЗУ ПАЙЫМДАУЛАРЫ, БАҒАЛАУ МӘНДЕРІ ЖӘНЕ БОЛЖАУЛАР (жалғасы)

Қайта жіктеу

Ағымдағы жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілікті беру нысаны Топтың қаржылық жағдайы туралы анагұрлым накты көрініс беретіндігіне байланысты, 2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген күнге және аяқталған бір жылға шоғырландырылған есепте оны 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген күнге және аяқталған бір жылға шоғырландырылған есепті ұсыну нысанына сәйкес келтіру үшін жіктеу өзгерістері жүргізілді. Қайта жіктеу Топтың қаржы көрсеткіштеріне әсер етпейді.

2011 жылғы 31 желтоқсанға

Мың теңгемен	Бастапқы презентация	Қайта жіктеу сомасы	Колл.	Түзетілген презентация
Қаржылық жағдай туралы есеп				
Сауда және өзге дебиторлық берешек	7.689.387	(4.635.164)	[1]	3.054.223
Озге ағымдағы активтер	262.329	4.635.164	[1]	4.897.493
	7.951.716			7.951.716
Сауда және өзге де кредиторлық берешек	15.149.470	(8.603.847)	[2]	6.545.623
Озге ағымдағы міндеттемелер	3.705.594	8.603.847	[2]	12.309.441
	18.855.064			18.855.064

[1] шектес құбыр жүйелері бойынша қазақстан жүк жөнелтушілерінің мұнайын алдағы тасымалдау үшін баска мемлекеттердің көлік компанияларына берілген сомалар, сауда және өзге дебиторлық берешектен өзге ағымдағы активтерге қайта жіктелген;

[2] шектес құбыр жүйелері бойынша мұнайды алдағы тасымалдау үшін казақстан жүк жөнелтушілерінен алынған сомалар, сауда және өзге дебиторлық берешектен өзге ағымдағы активтерге қайта жіктелген;

6. АКЦИЯНЫҢ ТЕНГЕРІМДІК ҚҰНЫ ЖӘНЕ АКЦИЯҒА ПАЙДА

Акцияға базалық пайда сомалары Топтың бас компаниясы жай акцияларын ұстаушыларға жататын бір жылғы таза пайданы жыл ішіндегі айналыстағы жай акциялардың өлшенген орташа санына бөлу жолымен есептелген. Белу нәтижесінде акциялар санының осуі өткенді шолып есепті кезеңнің басынан және алдыңғы кезеңдер үшін колданылады.

Компания Топтың бас компаниясы ретінде айырбасталымды қаржы қуралдарын шығармайтындықтан Топтың акцияға базалық пайдасы акцияға таратылған пайдаға тең.

Төменде акцияға базалық пайда есептерінде пайдаланылған пайда мен акциялар саны туралы акпарат көлтәріледі.

Мың теңгемен	2012 ж.	2011 ж.
Топтың бас компаниясы жай акцияларын ұстаушыларға жататын таза пайда	33.501.128	25.945.397
Акцияға базалық пайданы есептеуге арналған жай акциялардың өлшенген орташа саны	349.130.775	338.320.583
Топтың бас компаниясы ретінде Компанияның жай акцияларын ұстаушыларға жататын есепті жылдағы пайдаға катысты акцияға базалық пайда (теңгемен)	96	77

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**6. АКЦИЯНЫҢ ТЕНГЕРІМДІК ҚҰНЫ ЖӘНЕ АКЦИЯҒА ПАЙДА (жалғасы)**

Төменде Топтың бас компаниясы үшін КҚБ талаптарына сәйкес бір жай акцияның тенгерімдік құны келтірілген:

<i>Мыні тенгзегемен</i>	2012 ж. 31 желтоқсан	2011 ж. 31 желтоқсан
Активтер жиыны	496,450,540	450,028,927
Минус: Материалдық емес активтер	(6,233,226)	(6,229,037)
Минус: Міндеттемелер жиыны	(104,136,477)	(78,530,841)
Жай акциялардың тенгерімдік құнының есептеуге арналған таза активтер	386,080,837	365,269,049
Жай акциялар саны	384,635,599	346,172,040
Бір жай акцияның тенгерімдік құны (тенгзегемен)	1.004	1.055

ӘРГІРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. НЕГІЗГІ КҮРАЛДАР

<i>Миң тенгегемен</i>	<i>Жер</i>	<i>Кубырлар</i>	<i>Активтері</i>	<i>Көлкін</i>	<i>Нимардтар</i>	<i>Жабынктар</i>	<i>Машиналар және</i>	<i>Технологиялық мүшій</i>	<i>Озелде</i>	<i>Күрьын</i>	<i>Ақталаған</i>
2011 жылғы 1 кантарға қалыпты құн	15.944.625	90.937.665	6.796.872	73.078.571	75.020.891	45.090.713	11.085.672	7.567.550	325.522.559		
Валютаны қайта есептедін асері	32.977	—	359.123	792.840	(903.405)	—	(18.505)	113.176	376.206		
Түсімдер	192.386	76.5482	616.071	1.766.247	2.010.881	6.945	997.231	28.515.312	34.870.555		
Шығарылу	(3.581)	(186.521)	(41.196)	(745.484)	(172.285)	(1.728)	(172.452)	(320.670)	(1.643.917)		
Тозу	—	(9.320.851)	(1.094.561)	(6.313.079)	(8.181.093)	—	(1.928.669)	—	(26.838.253)		
Шығарылуар бойынша жинақталған тозу	—	161.344	36.832	47.033	95.796	—	121.666	—	462.671		
Күнсыздану (тайда мен залал арқылы)	(5.320.693)	(73.367)	(124.319)	(858.623)	(654.279)	—	(19.181)	—	(7.050.462)		
Күнсыздану (қайта бағалау резерві)	(136.943)	(244.996)	(142.275)	(5.931.915)	(2.301.384)	—	(34.389)	—	(8.791.902)		
Кайта бағалау (қайта бағалау резерві)	—	—	—	—	—	13.582.220	—	—	13.582.220		
Күнсыздану бойынша резервті қалыптау көлтіру (тандаже залал арқылы)	—	—	—	—	—	175.822	—	324	176.146		
Ақталаған күрьыстан ауыстырылған	17.197	2.896.812	133.304	3.035.890	6.230.224	—	1.474.425	(13.787.852)	—		
Материалдық емес активтерге ауыстырылған	—	—	—	—	(4.347)	—	(3.279)	(143.719)	(151.345)		
Ауыстырудар және аударымдар	—	(13.002)	(137.151)	6.702.971	(4.585.667)	—	(1.862.025)	(105.126)	—		
2011 жылғы 31 жетексінға қалыпты құн	10.723.968	84.922.566	6.402.700	71.574.451	66.555.332	58.853.972	9.640.494	21.838.995	330.514.478		
Валютаны қайта есептедін асері	127.675	—	38.713	179.353	72.790	—	24.926	50.645	494.102		
Түсімдер	36.444	1.339	426.863	184.318	1.547.242	2.622	774.205	23.332.530	26.305.563		
Шығарылу	(26.442)	(26.078)	(7.321)	(231.653)	(117.953)	(89.182)	(195.720)	(128.190)	(822.539)		
Тозу	—	(9.254.120)	(1.020.554)	(5.972.179)	(8617.312)	—	(2.262.125)	—	(27.126.290)		
Шығарылуар бойынша жинақталған тозу	—	9.729	5.134	167.919	80.614	—	181.315	—	444.711		
Еншілес үйымның шығын бойынша болған жинақталған тозу(9-ескертке)	(423.021)	—	(15.099)	(3.813.876)	(773.623)	—	(246.353)	(325.360)	(5.597.332)		
Күнсыздану бойынша резервті қалыптау бойынша жинақталған тозу(9-ескертке)	—	—	2.468	383.117	200.676	—	58.714	—	644.975		
Күнсыздану (тайда мен залал арқылы)	—	(244)	(1.388)	(683.880)	(88.863)	(57.574)	(36.387)	(98.288)	(966.624)		
Күнсыздану (қайта бағалау резерв арқылы)	—	(1.510)	(24)	(3.831)	(1.565)	—	(94)	(12.689)	(19.713)		
Кайта бағалау (қайта бағалау резерв арқылы)	—	—	—	—	—	23.982.196	—	—	23.982.196		
Күбірларды жою және жерді қайта очзу бойынша резервті тану (2б-ескертке)	—	15.084.384	—	—	106	200.291	—	—	200.397		
Ақталаған күрьыстан ауыстырылған	22.597	3.107.388	75.255	5.416.807	7.797.758	—	—	2.165.244	(18.585.049)	15.084.384	
Материалдық емес активтерге ауыстырудар мен аударымдар	(1.404)	—	344.263	(121.015)	(434.115)	—	(39.794)	—	(16.942)	(212.467)	(269.203)
2012 жылғы 31 жетексінға қалыпты құн	10.461.817	94.187.717	5.785.732	66.766.431	66.671.736	82.892.325	10.243.220	25.860.127	362.869.105		

ДАСЫНУЛЫКТАРДАН ИЗЛІГЕАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛЕР (жалғасы)

НЕІЗЛІКУРАДАР (жайласы)

Жыл менен	Айталма- ри				Жыныс	
	Жер	Кубырлар	Көлкік активтері	Гимараттар	Маниналар және жабдық	Техноло- гиялық мұнай
2012 жылты 31 желтоқсандағы жағдайы						
бойынша	10.461.817	117.778.752	8.395.851	81.619.611	86.669.540	82.892.325
Әділ ҚУН	—	(23.591.035)	(2.610.119)	(14.853.180)	(19.997.804)	—
Жинақталған етпелім	10.461.817	94.187.717	5.785.732	66.766.431	66.671.736	82.892.325
2012 жылты 31 желтоқсандағы жағдайы						
бойынша	10.725.968	99.225.404	7.999.909	80.953.314	78.079.881	58.853.972
Әділ ҚУН	—	(14.302.838)	(1.597.209)	(9.378.863)	(11.524.549)	—
Жинақталған етпелім	10.725.968	84.922.566	6.402.700	71.574.451	66.555.332	58.853.972
Теменілік ҚУН						
бойынша	10.461.817	117.778.752	8.395.851	81.619.611	86.669.540	82.892.325
Әділ ҚУН	—	(23.591.035)	(2.610.119)	(14.853.180)	(19.997.804)	—
Жинақталған етпелім	10.461.817	94.187.717	5.785.732	66.766.431	66.671.736	82.892.325
2012 жылты 31 желтоқсандағы жағдайы						
бойынша	10.725.968	99.225.404	7.999.909	80.953.314	78.079.881	58.853.972
Әділ ҚУН	—	(14.302.838)	(1.597.209)	(9.378.863)	(11.524.549)	—
Жинақталған етпелім	10.725.968	84.922.566	6.402.700	71.574.451	66.555.332	58.853.972

— 26 —

және жер тәлімдерімен объектілелім және жер түймазы – С

01 жылдың негизги күндерден Гүлшарасынан бастап 701.149 мың теңге Топтын шыгарылған акциялардың төлемінде КМГ шоғына төлеңтөн түсімді қамтиды.

Казахстан – Кытай манистралың күнай күтпөрмөндөн кийтілген жаңылар мен тәжірибелердің орталығында өзгөчөліктердің орталығынан шығады.

012 жылғы 31 жетександардың жағдай бойынша аякталмаған күршілік жұмыстары үшін сатыл алынған 12.836.006 мын тенге (2011: 10.864.024 мын істі) соғылыштың 5742-ш

ЧЕЛКОВСКИЙ РАМЗАН

МЫНЫҢ ТЕНГЕ КҮРАДЫ (2011) 11 / 12: 193 МЫНГАСЫР

2012 жылғы 31 жеттөксанды жаңдай бойынша үакытша наңдаштың төсөлін көрсетті.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

7. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құбырдағы негізгі құралдардың құрамына қосылған мұнайдын көлемін 2.181 мың тонна құрады (2011: 2.157 мың тонна).

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 768.463 мың теңге сомаға Қарағанды облысы Атасу ауылындағы балабакшалар кешенін және 37.800 мың теңге сомаға Алматы облысы Үшарал қаласындағы спорт алаңшасын құнсыздандыруға резерв құрылды, себебі бұл объектілер әлеуметтік объектілер болып табылады және бұдан әрі экономикалық табыс әкеімейді. Сондай-ақ 2012 жылы пайда мен залалдар арқылы 160.361 мың теңге сомаға басқа да негізгі құралдардың құнсыздануы танылды, соның ішінде жобалау-іздестіру жұмыстары.

2011 жыл ішінде Топ жалпы сомасы 15.666.218 мың теңгеге негізгі құралдардың құнсыздануын таныды. Бұл ретте, пайда мен залалдар арқылы 7.050.462 мың теңге сомаға негізгі құралдардың құнсыздануы танылды, мұнда ВІНЛ негізгі құралдарының құнсыздануы 6.935.566 мың теңге мөлшерінде, және Компания негізгі құралдарының құнсыздануы 114.896 мың теңге сомаға. Бұдан басқа, Топ пайда мен залалдар арқылы 176.146 мың теңге сомаға Компания негізгі құралдары құнсыздануының калыптаған көліктіліктерін таныды.

Негізгі құралдардың кайта бағалау резерві арқылы Топ 8.791.902 мың теңге мөлшерінде негізгі құралдардың құнсыздануын таныды, соның ішінде ВІНЛ негізгі құралдары 8.103.246 мың теңге сомаға және Компанияның негізгі құралдары 688.656 мың теңге сомаға, бұлардың негізгі бөлігін есептеп шыгарылуға арналған әрекетте жок сүйіккималар, Петерфельд МАС және Атырау-Самара мұнай құбырының 2 желінің 26 км сияқты активтер мен негізгі құралдар құрады.

Грузия негізгі құралдарын құнсыздану мәніне тексеру

ВІНЛ өзіне ақша ағындарын тудыратын мына бірліктерді камтиды:

- Батуми мұнай терминалы («БМТ»)
- Батуми төніз кемежайы («БТК»)

Топ жылда ақша ағындарын тудыратын бөлімшелерді (ЖААТ) құнсыздану индикаторларының болуына қарайды және ЖААТ құнсыздануға бағалау үшін ішкі де және сыртқы да индикаторлардың болуына қарайды. 2012 жылдың жүргізілген талдау нәтижесінде құнсыздану анықталған жок (2011: Топ еki ЖААТ: БМТ және БМК бойынша құнсыздану индикаторларын анықтады, бұлар жоспарланған түсімнін азауынан болған).

БТК ЖААТ:

2011 жылғы 30 қыркүйекке БТК ЖААТ Директорлар кенесі бекіткен 10 жылға қаржы бюджетінің деректері бойынша ақша қаражаты ағынның болжамын пайдалана отырып колданудан болған құндылық негізінде айқындалды. Ақша қаражаты ағынның болжамды деректері ауыстырып құю деңгейінің төмендегенін көрсету үшін жаңартылған болатын. Ақша қаражаты ағынның болжау кезінде пайдаланылған салық салынғанға дейінгі дисконт мөлшерлемесі 2011 жылды 16,53%-ды құрайды, ақша қаражаты ағындары 10 жылдан артық кезеңге өсудің 1,77% коэффициенті есебімен экстраполяцияланған, ол Грузиядағы 2011 жылдың құнсызданудың орташа ұзак мерзімді мөлшерлемесіне сәйкес болады. 2011 жылдың талдау нәтижесінде басшылық БТК-ның құнсыздануынан 1.517.224 мың теңге сомасында залалды айқындалды, олардың 982.354 мың теңгесі негізгі құралдарға және 534.870 мың теңгесі тиісінше жер пайдалану құқығына бөлінген болатын.

БМТ ЖААТ:

2011 жылғы 30 қыркүйекке БМТ ЖААТ-тың өтелетін құны да Директорлар кенесі бекіткен 10 жылға қаржы бюджетінің деректері бойынша ақша қаражаты ағынның болжамын пайдалана отырып колданудан болған құндылық негізінде айқындалды. Ақша қаражаты ағынның болжамды деректері ауыстырып құю деңгейінің төмендегенін көрсету үшін жаңартылған болатын. Ақша қаражаты ағынның болжау кезінде пайдаланылған салық салынғанға дейінгі дисконт мөлшерлемесі 2011 жылды 16,19%-ды құрайды. Ақша қаражаты ағындарын экстраполяциялау үшін колданылған 10 жылдан артық кезеңге өсу коэффициенті 1,77%-ды құрайды, бұл Грузиядағы құнсызданудың орташа ұзак мерзімді мөлшерлемесіне сәйкес келеді. 2011 жылдың талдау нәтижесінде басшылық БТК-ның құнсыздануынан 14.056.458 мың теңге сомасында залалды айқындалды, барлық сома негізгі құралдарға бөлінген болатын.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**7. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (жалғасы)****Грузия касіпорындарының құнсыздану мәніне тексеру (жалғасы)**

Активтерді пайдаланудан болған құндылықтарды есептөу кезінде пайдаланылған басты долбарлар

Активтерді пайдаланудан болған құндылықтарды есептөу кезінде ақша ағындарын тудыратын әр бөлімшесі үшін мына көрсеткіштерге катысты жасалған долбарлар маңызды болды:

- Дисконттау мөлшерлемелері;
- Жостарланатын кезең ішіндегі тарифтер; және
- Мұнайды және жүктөрді ауыстырып тиесу көлемдері.

Дисконттау мөлшерлемелері. Дисконттау мөлшерлемелері ақша ағындарын тудыратын бөлімшеге тән тауекелдердің ағымдағы нарықтық бағаларын көрсетеді. Дисконттау мөлшерлемесі ВІНЛ капиталының өлшенген орташа құны ретінде айқындалады.

Жостарланған кезең ішіндегі тарифтер. Батуми теңіз кемежайы және Батуми мұнай терминалы жүктөрді және мұнайды ауыстырып тиесу тарифтерді ауыстырып тиесу көлемдері. өзара қатынас тарихы, сондай-ақ ауыстырып тиесу арналған шартты жасау кезіндегі нарықтық каркын негізінде жеке белгіледі.

Жүктөрді және мұнайды ауыстырып тиесу көлемдері. Сала бойынша өсу каркынын пайдаланумен бірге басшылық Кара теңіз кемежайлары арқылы жүктөрді және мұнайды ауыстырып тиесу көлемдерінін өзгерістері ВІНЛ қызметіне әсер ететіндікten бұл долбарлар маңызды.

Басты долбарлардағы өзгерістерге сезімталдық

Пайдалану құндылығын бағалауға катысты аталған басты долбарлардың кез келгеніндегі мүмкін болатын өзгеріс құнсызданудан болатын кейінгі залалдарға әкеліп соғады. Отелеңтің құнға басты долбарлардың әсері төменде сипатталған:

Дисконттау мөлшерлемелері. Басшылық капиталдың өлшенген орташа құны белгіленгеннен жоғары болатындығын назарға алады. Дисконттау мөлшерлемесінің кез келген артуы кейінгі құнсыздануға әкеліп соғады.

Өсідің ұзак мерзімді қаркыны. Басшылық өсідің ұзак мерзімді қаркыны белгіленгеннен жоғары болатындығын назарға алады. Өсідің ұзак мерзімді қаркынының кез келген артуы кейінгі құнсыздануға әкеліп соғады.

Жостарланатын кезеңдерге қолданылатын тарифтер. Гудвилді құнсыздануға тестілеу мақсаттары үшін басшылық тиісті шығындарға сілтеме жасайды. Егер Топ тарифтерді тиісті шығындарды жабатын деңгейде ұстай алмаса, кейін негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздануы болуы мүмкін.

Егер жинақталған тозуды және жинақталған құнсыздануды шегергенде, активтер бастапқы баға бойынша ескерілсе, шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылған негізгі құралдар әр кайта бағаланған санатының тенгерімдік құны төмөндедей көрсетіледі.

Жер	Кұбырлар	Көлік активтері	Гимараттар	Машиналар және жабдық	Мұнай	Техноло		Аяқтал-маган құрылыш	Жиыны
						Өзге де	Г		
2012 жылғы 31 желтоқсанға	12.301.711	55.640.022	4.968.375	35.448.469	55.695.049	1.171.845	8.557.559	25.541.269	199.324.299
2011 жылғы 31 желтоқсанға	12.120.206	42.228.209	5.213.019	35.772.599	53.908.121	1.172.541	7.737.682	21.740.845	179.893.222

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**8. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР**

Мын тәңгемен	Лицензия- лар	Бағдарлама- лық жаектама	Жер күккіттар пайдалануға	Озге де	Жиыны
2011 жылғы 1 кантарга калдық құн	260.225	1.007.092	5.508.045	414.594	7.189.956
Тұсімдер	22.908	265.790	—	523	289.221
Шыгулар	(1.118)	(14.110)	—	—	(15.228)
Өтелім	(67.986)	(443.905)	(321.978)	(54.894)	(888.763)
Шыгулар бойынша жинақталған тозу	1.118	10.933	—	—	12.051
Найда мен залалдар арқылы құнсызданду	—	—	(534.870)	—	(534.870)
Негізгі құрапдардан ауыстырылды	9.056	142.289	—	—	151.345
Валютаны қайта есептеу	(294)	639	23.203	1.777	25.325
Ауыстырулар мен аударымдар	28.564	(32.354)	—	3.790	—
2011 жылғы 31 желтоқсанға калдық құн	252.473	936.374	4.674.400	365.790	6.229.037
Тұсімдер	42.734	201.780	—	4.363	248.877
Шыгулар	(2)	(8.887)	—	(471)	(9.360)
Өтелім	(68.266)	(324.687)	(107.807)	(59.291)	(560.051)
Шыгулар бойынша жинақталған тозу	2	8.887	—	441	9.330
Еннілес ұйымның шығуы (9-ескертке)	(181)	(5.363)	—	(48.221)	(53.765)
Еннілес ұйымның шығуынан болған жинақталған тозу (9-ескертке)	—	2.842	—	19.866	22.708
Негізгі құрапдардан ауыстырулар мен аударымдар	23.008	245.726	—	469	269.203
Валютаны қайта есептеу	679	(120)	72.570	4.118	77.247
Ауыстырулар мен аударымдар	4.473	3.824	—	(8.297)	—
2012 жылғы 31 желтоқсанға калдық құн	254.920	1.060.376	4.639.163	278.767	6.233.226
2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша					
Бастапқы құн	447.373	3.996.520	5.953.009	704.353	11.101.255
Жинақталған құнсызданду	—	—	(549.969)	—	(549.969)
Жинақталған өтелім	(192.453)	(2.936.144)	(763.877)	(425.586)	(4.318.060)
Тәнгерімдік құн	254.920	1.060.376	4.639.163	278.767	6.233.226
2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша					
Бастапқы құн	377.246	3.555.659	5.860.598	742.115	10.535.618
Жинақталған құнсызданду	—	—	(534.870)	—	(534.870)
Жинақталған өтелім	(124.773)	(2.619.285)	(651.328)	(376.325)	(3.771.711)
Тәнгерімдік құн	252.473	936.374	4.674.400	365.790	6.229.037

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**9. ЕҢШІЛЕС ҰЙЫМНЫҢ ШЫГУЫ**

2012 жылғы 18 қыркүйекте Компания «ҚазТрансОйл-Сервис» АҚ жай акциялары пакетінің 100% «ҚазМұнайГаз-Сервис» АҚ пайдасына өткізуге шарт жасасты. Шарттың сомасын 11.647.889 мың тенге құрады және 2012 жылғы 21 қыркүйекте төленді. Шарт ережелеріне сәйкес менишік құқығы 2012 жылғы 21 қыркүйекте «ҚазМұнайГаз-Сервис» АҚ-ка көшті.

«ҚазМұнайГаз-Сервис» АҚ-қа өткізілген «ҚазТрансОйл-Сервис» АҚ сәйкестендірілген активтерінің, міндеттемелерінің және шартты міндеттемелерінің тенгерімдік құны шыгу күніне мынадай:

<i>Мың тәңгемен</i>	<i>Шыгу кездеі тенгерімдік құн</i>
Негізгі құралдар	4.952.357
Материалдық емес активтер	31.057
Банк салымдары	531
Тауар-материалдық корлар	195.678
Сауда және өзге дебиторлық берешек	100.249
Жеткізушілерге берілген алғытөлемдер	86.818
Корпоративтік табыс салығы бойынша алдын ала толем	516
Отслетін ККС және өзге салықтар бойынша алдын ала толем	53.340
Озге ағымдағы активтер	36.543
Ақшалай қаражат және олардың баламалары	5.976.033
Активтер жиыны	11.433.122
Сауда және өзге кредиторлық берешек	6.392
Алынған алғытөлемдер	21.556
Төлеуге жаратын өзге салықтар	11.488
Озге ағымдағы міндеттемелер	55.472
Міндеттемелер жиыны	94.908
Шықкан таза активтер жиыны	11.338.214
Ақшалай қаражат пен алынған сыйакы	11.647.889
Еңшілес ұйымның шыгуынан болған табыс	309.675

Алынған ақшалай сыйакының сомасы ақшалай қаражаттың қозғалысы туралы шоғырландырылған есепте шығу күніне жалпы сомасы 5.671.856 мың тенге «ҚТО-Сервис» АҚ акша қаражаттары және олардың баламалары шегеріліп көрсетілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**10. БІРЛЕСКЕН КӘСПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР**

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
КҚҚ	30.188.246	22.879.691
МұнайТас	10.627.303	9.539.213
	40.815.549	32.418.904

2012 жыл ішінде Топ КҚҚ пайдасында 7.019.889 мың тенге сомасында (2011: 9.241.644 мың тенге), өзге жиынтық кірістегі 288.666 мың тенге (2011: 21.698.227 мың тенге)өз үлесін таныды. 2011 жылғы 1 кантарға КҚҚ танылмаған залалдарындағы Топ үлесін 8.060.180 мың тенге күрады.

2012 жыл ішінде Топ 1.088.090 мың тенге сомасында (2011: 421.065 мың тенге) МұнайТас табысындағы өз үлесін таныды. В 2012 және 2011 жылдары Топ МұнайТас өзге жиынтық кірісінде үлесін танымады. В 2012 және 2011 жылдары МұнайТас дивиденттер төлеген жок.

Кестелерде төменде бірлескен кәспорындар туралы қаржылық ақпарат жалпыланып берілген (Топтың үйлесімді үлесі)

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Бірлескен үйлесімдердағы сомалық активтер мен міндеттемелердегі үлес		
Қысқа мерзімді активтер	23.918.509	17.317.510
Ұзак мерзімді активтер	136.049.737	136.015.551
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(15.339.074)	(8.759.544)
Ұзак мерзімді міндеттемелер	(103.813.623)	(112.154.613)
Таза активтердегі үлес	40.815.549	32.418.904

<i>Мың теңгемен</i>	2012	2011
Бірлескен кәспорындар сомалық пайдасы мен таза табысындағы үлес		
Тұсім	31.336.421	30.312.259
Таза пайда	8.107.979	9.662.709
Озге жиынтық кіріс	288.666	21.698.227

11. НЕГІЗГІ ҚУРАЛДАР ҮШІН ЖЕТКІЗУШІЛЕРГЕ БЕРІЛГЕН АЛГЫТОЛЕМДЕР

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Негізгі қуалдар үшін үшінші тұлғаларға алғытолемдер	623.604	638.912
Минус: құмәнді борыштар бойынша резерв	(99.330)	—
	524.274	638.912

Негізгі қуалдар үшін жеткізушилерге берілген алғытолемдерге қатысты құмәнді борыштар бойынша резервтің козгалысы мынаidай:

<i>Мың теңгемен</i>	2012	2011
1 кантарға	—	99.330
Резерв есебінен есептеген шығарылған алғытолемдер	—	(99.330)
Тиісті резерв пен берілген алғытолемдерді қалпына келтіру	99.330	—
31 желтоқсанға	99.330	—

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**12. ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР**

<i>Мың тенге</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Косалқы бөлшектер	962.951	962.954
Отын	770.441	710.189
Курылым материалдары	154.549	155.431
Химиялық реагенттер	89.053	126.207
Тауарлар	76.248	82.744
Өзге де	612.112	801.184
Минус: ескірген және өтемсіз тауар материалдық қорлар бойынша резерв	(65.413)	(54.278)
Озге де	2.599.941	2.784.431

Минус: ескірген және өтемсіз тауар материалдық қорлар бойынша резерв

Ескірген және өтемсіз тауар материалдық қорлар бойынша резервтің козгалысы мынадай түрде берілген:

<i>Мың тенге</i>	2012	2011
1 кантарға	54.278	56.764
Бір жылға есептеу	17.148	3.512
Тауар материалдық қорларды есептеген шыгару	(106)	(5.243)
Еншілес үйімнің шыгуы	(1.648)	—
Резервтің кайтарылуы	(4.175)	(620)
Бағамдық айырма тиімділігі	(84)	(135)
31 желтоқсанға	65.413	54.278

13. САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

<i>Мың тенге</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Үшінші тараптардың сауда дебиторлық берешегі	1.049.790	917.274
Байланысты тараптардың тауар дебиторлық берешегі <i>(37-ескертке)</i>	1.031.480	1.969.984
Үшінші тараптардың өзге дебиторлық берешегі	825.882	218.168
Байланысты тараптардың өзге дебиторлық берешегі <i>(37-ескертке)</i>	198.918	58.485
Минус: Күмәнді берешектер бойынша резерв	(578.189)	(109.688)
31 желтоқсанға	2.527.881	3.054.223

Сауда және өзге де дебиторлық берешекке катысты күмәнді берешектер бойынша резервтегі өзгерістер мынадай түрде берілген:

<i>Мың тенге</i>	2012	2011
1 кантарға	109.688	498.177
Тиісті резерві бар дебиторлық берешекті калпына келтіру	409.688	—
Бір жылға есептеу	136.104	61.037
Дебиторлық берешекті есептен шыгару	(42.266)	(425.841)
Резерв түзелсі	(23.112)	(24.498)
Еншілес үйімнің шыгуы	(11.961)	—
Валютаны кайта есептеу	48	813
31 желтоқсанға	578.189	109.688

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**13. САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК (жалғасы)**

Топтың сауда және өзге де дебиторлық берешегі мұна瓦алаларда көрсетілген:

<i>Мың тенге</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Тенге	2.052.571	2.650.306
АҚШ долларымен	429.910	371.583
Ресей рублемен	780	724
Озге валютада	44.620	31.610
	2.527.881	3.054.223

31 желтоқсанға туында мерзімдері бойынша сауда дебиторлық берешегін талдау мүнадай түрде берілген:

<i>Мың тенге</i>	<i>Жиыны</i>	<i>Мерзімі откізілген, бірақ құнсыздандыған</i>	<i>Мерзімі откізілген, бірақ құнсыздандыған</i>			
			<30 күн	30 – 60 күн	60 – 90 күн	90 – 120 күн
2012	2.527.881	1.984.584	405.000	53.068	1.725	32.516
2011	3.054.223	2.777.892	30.421	144.360	10.976	24.672

14. ЖЕТКІЗУШІЛЕРГЕ БЕРІЛГЕН АЛҒЫТОЛЕМДЕР

<i>Мың тенге</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тарантарға алғытолемдер (37-ескертке)	420.284	233.277
Үшінші тарантарға алғытолемдер	184.307	515.064
Мипус: Құмәнді берешектер бойынша резерв	(1.482)	(3.443)
	603.109	744.898

Жеткізушилерге берілген алғытолемдерге катысты құмәнді берешектер бойынша резервтің қозғалысы келесі түрде берілген:

<i>Мың тенге</i>	2012	2011
1 кантарға	3.443	2.063
Бір жылға есептеу	11.249	6.899
Тиісті резервиен берілген алғытолемдерді қалына келтіру	847	–
Алғытолемдерді есептен шығару	(5.025)	(1.047)
Резерв түзетпесі	(9.032)	(4.472)
31 желтоқсанға	1.482	3.443

15. ӨЗГЕ САЛЫҚТАР БОЙЫНША ӨТЕУГЕ ҚҚС ЖӘНЕ АЛДЫН АЛА ТӨЛЕМ

<i>Мың тенге</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Өтеуге ҚҚС	1.974.968	3.337.369
Өзге салықтар бойынша алдын ала төлем	117.045	296.346
	2.092.013	3.633.715

2011 жыл ішінде төлеуге елеулі ҚҚС есептеу орын алды, ол ішінәра өтеуге жататын ҚҚС-ның жинакталған дебет сальдосы есебінен алынды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**16. ӨЗГЕ ДЕ АҒЫМДАҒЫ АКТИВТЕР**

<i>Мың тәңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Мұнайлы тасымалдау бойынша көліктік экспедиция қызметтері үшін берешек	4.284.419	4.637.780
Кызметкерлердің берешегі	41.315	49.669
Сактандыру бойынша алдын ала толем	34.635	8.645
Үшінші тарантардың болашақ кезеңдер шығыстары	7.409	15.652
Байланысты тараттар бойынша болашақ кезеңдер шығыстары (37-ескертмеле)	—	149.104
Өзге де	40.700	39.259
Минус: Күмәнді берешектер борыштар бойынша резерв	(2.616)	(2.616)
	4.405.862	4.897.493

17. БАНК САЛЫМДАРЫ

<i>Мың тәңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Қыска мерзімді банк салымдары	53.000.000	34.155.205
Ұзак мерзімді банк салымдары	—	6.000.000
Салымдар бойынша есептелген пайыздар	84.676	968.618
	53.084.676	41.123.823

2012 жылғы 31 желтоқсанға қыска мерзімді банк салымдары 3 – 12 ай мерзімге тәнгемен көрсетілген. пайыздық мөлшерлемесі жылдық 3% – 7% (2011: 3,75% – 9% жылдық) өтеу мерзімі 2013 жылғы желтоқсанда аяқталатын (2011: 2012 жылғы желтоқсан) Қазақстан банктерінде орналасқан мерзімді депозиттерді білдіреді.

2011 жылғы 31 желтоқсанға ұзак мерзімді банк салымдары тәнгемен көрсетілген, пайыздық мөлшерлемесі жылдық 6% өтеу мерзімі 2013 жылғы 13 сәуір болатын Қазақстан банктерінде орналасқан депозиттерді білдіреді. Алайда 2011 жылға дивиденттерді төлеу қажеттілігіне байланысты салымдар 2012 жылдын аяғына дейін мерзімінен бұрын шешілді.

18. АҚША ҚАРАЖАТТАРЫ ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

<i>Мың тәңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Банктердегі тәнгемен көрсетілген мерзімді салымдар	10.000.000	12.000.000
Банктердегі тәнгемен көрсетілген ағымдағы шоттар	8.114.269	7.628.046
Банктердегі ларимен көрсетілген ағымдағы шоттар	475.434	459.743
Банктердегі АҚШ долларымен көрсетілген ағымдағы шоттар	332.576	1.316.131
Банктердегі евромен көрсетілген ағымдағы шоттар	11.908	184.906
Банктердегі Ресей рублемен көрсетілген ағымдағы шоттар	9.306	16.090
Банктердегі өзге де валютамен көрсетілген ағымдағы шоттар	152	228.833
Банктердегі өзге де ағымдағы шоттар	12.365	10.240
Кассадағы колма-кол акша	2.581	8.398
Минус: құнысыздануға резерв	(4.547)	—
	18.954.044	21.852.387

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мерзімді салымдар және Қазақстан банктерінде орналасқан ағымдағы шоттардың көпшілігі бойынша пайыздар жылдық 1,65% – 4% мөлшерінде есептелді (2011: 1% – 3,25% жылдық).

19. МЕНШІК КАПИТАЛ

Жарғылық капитал

2011 жылғы 22 маусымда Компания 1.701.149 дана мөлшерінде атаулы құны 1.000 тенге болатын Бас компания сатып алған акцияларды орналастырды. Акциялардың төлеміне Бас компания Түймазы – Омбы – Новосибирск 2 мұнай құбырының қазакстандық участекесін ілеспе инфрақұрылым объектілерімен және жер телімдерімен берді (7-ескертпіе).

2012 жылғы 26 маусымда Компания жарияланған акциялар санын өсірді (2012 жылғы 26 мамырдағы № A2995 құнды қағаздардың шығарылуын мемлекеттік тіркеу туралы куәлік). 1:10 үйлесіміне бөлшектеу нәтижесінде жарияланған акциялардың саны 34.617.204 акциядан 346.172.040 акцияға дейін өсті, бұл ретте жарғылық капиталдың өлшемі өзгерген жок (34.617.204 мың тенге). Сонымен қатар, Компания жарияланған акциялардың санын 38.463.560 данаға өсірді. Осылайша, 2012 жылғы 31 желтоксандағы жағдай бойынша жарияланған акциялардың жалпы санын 384.635.600 дана құрады.

2012 жылғы 25 желтоксанда ҚҚБ-да «ҚазТрансОйл» АҚ акцияларының сауда-саттығы ашылды. Нәтижесінде 27.886.080 мың тенгеге бір акция үшін 725 тенге бойынша 38.463.559 жай акция сатылды. 2012 жылғы 31 желтоксандағы жағдай бойынша Компанияның жарғылық капиталы жарияланған, шығарылған және 62.503.284 мың тенге сомага толенген 384.635.600 жай акциядан құрапады (2011 жылғы 31 желтоксан: 34.617.204 жай акция), жарияланған бірақ шығарылмаған және төленбеген 1 акцияны коспағанда (2011 жылғы 31 желтоксан: 34.617.204 мың тенге). 2012 жылғы 31 желтоксандағы жағдай бойынша жарғылық капитал акциялардың шығарылуына байланысты 565.717 мың тенге мөлшерінде (оның ішінде төленгені 2012 жылғы 31 желтоксандағы жағдай бойынша 289.774 мың тенге) шеккен көнесп беру кызметтердің құны шегеріліп көрсетілді және 61.937.567 мың тенгени құрады.

Акционерге төлем

Дивидендтер

ҚҚБ-ға шығу үшін 2012 жыл ішінде Топ 2011 жылғы нәтижелер бойынша жалпы сомасы 60.002.000 мың тенге дивиденд жариялады және төледі (2011: 2010 жылғы пайдадан 19.330.798 мың тенге). 346.172.040 дана акцияның жалпы санынан дивидендтер сомасы бір жай акцияға 173,33 тенгені құрады (2011: 346.172.040 дана акцияның жалпы санынан 55,8 тенге).

Өзге де болулер

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2011 жылғы 13 сәуірдегі №411 және 2011 жылғы 18 сәуірдегі №420 шешіміне сәйкес Топ 2011 жыл ішінде Батыс Қазақстан облысында су тасқынынан зардан шеккен тұрғындар үшін тұрғын үй құрылышына 1.000.000 мың тенге бөлді.

Активтерді қайта бағалаудан резерв

Топтың Есеп саясатына сойкес әрбір 3 жылда тәуелсіз бағалаушылармен жүзеге асырылатын активтерді қайта бағалау бойынша резерв негізгі құралдарды қайта бағалау негізінде жасалған (жыл сайын 30 кыркүйектегі жағдай бойынша қайта бағаланатын технологиялық мұнайды коспағанда).

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**20. НЕСИЕЛЕР МЕН ҚАРЫЗДАР**

Валюта	Оғеу мерзімі	Тиімді пайыздық молшерлеме	2012 ж. 31 желтоқсан	2011 ж. 31 желтоқсан
2012 жылғы 27				
Italyk Bank Georgia	АҚШ доллары	казан	11%	—
			—	303.181
Минус: 12 ай ішінде өтелуге жататын сома			—	303.181
Пайыздық несиeler мен қарыздардың ұзақ мерзімді болігі жиыны			—	—

21. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫЛАР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕ

Бір мезгілдік зейнетакы төлемдерін коспағанда, қызметкерлерге төлемдер қызметкерлерге өзге де ұзақ мерзімді төлемдер ретінде қаралады. Осы төлемдерді алу құқығы негізінен қызметтің ен аз мерзімі аяқталуына тәуелді. Осы төлемдердің күтілетін құны белгіленген төлемдері бар жоспар үшін пайдаланылатынға ұқсас есепке алу әдістемесін пайдалана отырып қызмет мерзімі ішінде есептеледі. Топ келешек сыйакыларды төлеуді камтамасыз етуге ешкандай корларды құрмады.

Компания 2011 жылғы 20 мамырда Компания қызметкерлерімен жасалған Ұжымдық шартты (бұдан әрі – Шарт) қабылдады. Шарта Компания зейнетке шығу кезіндегі төлемдер сомасын, сондай-ақ зейнеткерлерге төлемдерді арттыруды, бұл 2011 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелерді елеулі арттыруға әкеліп сокты. Шарт 2013 жылғы 31 желтоқсанға дейін әрекет етеді, және оған өзгерістер мен тоłyқтырулар енгізілген жок.

Белгіленген төлемдері бар жәрдемакылар төлеу бойынша міндеттемелердегі өзгерістер, мынадай турде берілген:

Мынадай төлемдердің өзгерістері	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Жылдың басына белгіленген төлемдері бар жәрдемакылар төлеу бойынша міндеттемелердің ағымдағы құны	6.135.892	2.721.804
Откен қызметтер құны	—	1.638.000
Ағымдағы қызметтер құны	460.000	296.000
Дискоңттың өтелімі (34-ескертте)	372.000	163.000
Актуарлық залалдар (32-ескертте)	153.000	1.540.000
Толенген сыйакылар	(320.629)	(222.912)
Жылдың аяғына белгіленген төлемдері бар жәрдемакылар төлеу бойынша міндеттемелердің ағымдағы құны		
Минус: белгіленген төлемдері бар жәрдемакылар төлеу бойынша міндеттемелер ағымдағы құнының қыска мерзімді болігі	6.800.263 (238.000)	6.135.892 (226.000)
Белгіленген төлемдері бар жәрдемакылар төлеу бойынша міндеттемелер ағымдағы құнының ұзақ мерзімді болігі	6.562.263	5.909.892

21. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ СЫАҚЫЛАР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕ (жалғасы)

Ағымдағы жылдың қаржылық жағдайы және жиынтық кіріс туралы есебі туралы шоғырландырылған есепте танылған сомалар мынадай түрде берілген:

<i>Мың тәңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Жылдың ағына белгіленген төлемдері бар жөрдемакылар төлеу бойынша міндеттеменің ағымдағы құны	6.800.263	6.135.892
Таза міндеттеме	6.800.263	6.135.892
Откен қызметтер шығыстары	—	1.638.000
Ағымдағы қызметтер шығыстары	460.000	296.000
Актуарлық запалдар (32-ескертпеле)	153.000	1.540.000
Дисконтын отелімі (34-ескертпеле)	372.000	163.000
Ағымдағы кезеңде танылған шығыстар	985.000	3.637.000

Ағымдағы және еткен қызметтер құны сатылған өнімнің өзіндік құны әрі жалпы және әкімшілік шығыстар кұрамында жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке кіргізілген(29,30-ескертпелер).

2012 және 2011 жылдың 31 желтоқсанына қызметкерлерге төлемдер бойынша міндеттемелерді бағалау үшін пайдаланылған негізгі актуарийлік долбарлар мынадай түрде берілген:

	2012	2011
Дискоңтау мөлшерлемесі	6,0%	6,0%
Жалакының көлешек артуы	6,0%	6,0%
Олім-жітім нағызы	12,0%	12,0%

22. БОЛАШАҚ КЕЗЕҢДЕР КІРІСТЕРИ

<i>Мың тәңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Үшінші тараңтардан болашак кезеңдері кірістері	3.840.252	3.871.014
Байланысты тараңтардан болашак кезеңдер кірістері (37-ескертпеле)	572.670	885.036
	4.412.922	4.756.050

23. САУДА ЖӘНЕ ӨЗГЕ ДЕ КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

<i>Мың тәңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Тауарлар мен қызметтер үшін үшінші тараңтар алдындағы кредиторлық берешек	5.905.433	5.498.346
Тауарлар мен қызметтер үшін байланысты тараңтар алдындағы кредиторлық берешек (37-ескертпеле)	596.783	531.875
Үшінші тараңтардың өзге де кредиторлық берешегі	269.141	513.642
Байланысты тараңтардың өзге де кредиторлық берешегі (37-ескертпеле)	569	1.760
	6.771.926	6.545.623

Сауда және өзге де кредиторлық берешектің ағымдағы құны мына валюталарда көрсетілген:

<i>Мың тәңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Тенгемен	6.274.570	4.587.084
АҚШ долларымен	223.020	1.497.885
Ресей рублімен	58.192	291.158
Еуромен	12.289	10.191
Өзге де валютада	203.855	159.305
	6.771.926	6.545.623

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**24. АЛЫНГАН АЛҒЫТОЛЕМДЕР**

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тарантардан алынған алғытолем (37-ескертте)	10.426.287	7.021.835
Үшінші тарантардан алынған алғытолем	5.544.408	4.204.961
	15.970.695	11.226.796

25. ТӨЛЕМГЕ ӨЗГЕ ДЕ САЛЫҚТАР

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Жеке табыс салығы	432.489	566.590
Әлеуметтік салық	309.878	339.974
Төлеуге ҚҚС	297.528	—
Мұлкке салынатын салық	79.651	49.437
Озге де	520.255	313.316
	1.639.801	1.269.317

26. РЕЗЕРВТЕР

Резерв козғалысы мынадай түрде берілген

<i>Мың теңгемен</i>	КазТрансОйл (салықтар бойынша)	ВИИЛ (салықтар бойынша)	Өзге де резервтер	Жиыны
2011 жылғы 1 кантарға	3.718.848	226.112	1.700	3.946.660
Жылына есептелгені	—	—	61.471	61.471
Пайдаланылған резерв	—	—	(3.090)	(3.090)
Резервтің кайтарылуы	(3.718.848)	—	—	(3.718.848)
Валютаны кайта есептеу	—	1.534	—	1.534
2011 жылғы 31 желтоқсанға	—	227.646	60.081	287.727
Жылына есептелгені	—	—	306.318	306.318
Пайдаланылған резерв	—	(56.214)	(186.332)	(242.546)
Резервтің кайтарылуы	—	—	(776)	(776)
Валютаны кайта есептеу	—	2.974	—	2.974
2012 жылғы 31 желтоқсанға	—	174.406	179.291	353.697

26. РЕЗЕРВТЕР (жалғасы)

Компанияның салықтар бойынша резервтері

2003 – 2006 жылдардағы салық тексерісінің нәтижесінде Астана қаласының Салық комитеті («Салық комитеті») төлем көзінен 3.221.780 мың тенге сомага қосымша салық және 1.267.101 мың тенге сомага корпоративтік табыс салығын есептеді. 2009 жылғы 13 ақпандан Топ Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігі жаңындағы Салық комитетіне аппеляция берді. Салық комитеті 2010 жылғы 23 ақпандагы хатпен аппеляцияны ішінәра канагаттандырды. Осыған байланысты Топ басшылығы Топ есептелген соманы Салық комитетінен төлеуге міндетті болуы мүмкін деп есептеуіне байланысты 2008 жылы Топ 3.718.848 мың тенге сомага резерв есептеді. Осы сома сот талқылауы Топтың пайдасына шешілмеген жағдайда Топ төлеуге тиіс соманың ен жаксы бағасын көрсетті.

Сот талқылауы қорытындылары бойынша Жоғарғы сот Қадағалау алқасының 2011 жылғы 25 мамырдағы қауыссымен жоғары сатыдағы сотта Салық комитетінің колдаухаты канагаттандырылмай қалды, осыған байланысты Топ салық бойынша резервті 3.718.848 мың тенге сомага түзетті және 2012 және 2011 жылдардағы 31 желтоксандағы жағдай бойынша салық бойынша резерв жок.

VIHL Салықтар бойынша резервтері

2011 жылғы 31 желтоксанда Топ 1.534.000 АҚШ доллары сомасында (227.646 мың тенгеге барабар) төлем көзінен салық қосымша есептелуіне көткесті Грузияның Салық комитетімен тағы да сот талқылауына тартылды және шоғырландырылған қаржылық есептілікте тиісті сомага резерв көрсетілді. 2012 жыл ішінде Топ 377 мың мың АҚШ доллар сомасына көрсетілген резервтің болігін колданды және 2012 жылғы 31 желтоксандағы жағдай бойынша VIHL Салықтар бойынша резервтері 1.157 мың АҚШ долларын құрады, бұл 174.406 мың тенгеге барабар (2011: 1.534 мың АҚШ доллары, бұл 227.646 мың тенгеге барабар).

Өзге де резервтер

Өзге резервтер коршаған ортаны ластау үшін төлемдер бойынша міндеттемелерге резервтерді және өзге де резервтерді камтиды.

2012 жыл ішінде Топ басшылығы Павлодар-Шымкент құбыры учаскесіндегі зансыз кірекесінде мұнайдын төгілуімен байланысты коршаған ортаны ластау үшін төлем бойынша міндеттемелерге 306.318 мың тенге сомага резерв есептеді.

2011 жыл ішінде Топ басшылығы Түймазы- Омыбы - Новосибирск 2 құбыры учаскесінде мұнай төгілуіне байланысты коршаған ортаны ластағаны үшін төлем бойынша міндеттемелерге 49.657 мың тенге сомасында резерв және 11.814 мың тенге сомага өзге резервтерді есептеді.

Құбырларды пайдаланудан шығару және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттеме

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген «Магистральды құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Занына сәйкес, Топтың пайдалануды аяқтағанан кейін магистральды құбырды (мұнай құбырын) жою және кейіннен коршаған ортаны қалпына келтіру, соның ішінде жерді қайта өңдеу бойынша шаралар жүргізу бойынша занды міндеттемесі бар.

2012 жыл ішінде Топ басшылығы құбырларды жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге 15.084.384 мың тенге сомага резерв есептеді. Дисконт өтелімі 446.653 мың тенгені құрады. 2012 жылғы 31 желтоксандағы жағдай бойынша құбырларды жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге резервтің тенгерімдік құны 15.531.037 мың тенгені құрады (2011 жылғы 31 желтоксанға: ноль тенге).

<i>Мың тенгемен</i>	<i>Құбырларды жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелерге резерв</i>
2011 жылғы 31 желтоксанға	–
Бір жылға есептелді	15.084.384
Құбырларды жою және жерді қайта өңдеу бойынша міндеттемелер дисконты өтелімі (34-ескертке)	446.653
2012 жылғы 31 желтоксанға	15.531.037

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**27. ӨЗГЕ ДЕ АҒЫМДАҒЫ МИНДЕТТЕМЕЛЕР**

<u>Мың тәңгемен</u>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тарап алдында көліктік экспедиция қызметтері бойынша берешек(37-ескертте)	4.839.624	3.915.508
Үшінші тарап алдында көліктік экспедиция қызметтері бойынша берешек	3.190.974	4.688.339
Жалакы	2.941.700	2.620.037
Үшінші тараптардан болашақ кезеңдер табыстарының ағымдағы болігі	444.532	353.010
Зейнетакы коры алдындағы кредиторлық берешек	338.898	382.588
Байланысты тараптардан болашақ кезеңдер табыстарының ағымдағы болігі (37-ескертте)	312.365	312.365
Өзге де	62.406	37.594
	12.130.499	12.309.441

28. ТҮСІМ

<u>Мың тәңгемен</u>	2012	2011
Шикі мұнайды тасымалдау	110.260.550	109.585.457
Мұнайды және мұнай онімдерін ауыстырып құю және темір жолмен тасымалдау	14.880.582	13.795.329
Су тасымалдау	6.431.874	6.119.862
Құбырларды пайдалану және оларға техникалық қызмет көрсету жөніндегі қызметтер	5.968.264	5.227.305
Мұнайдын колік экспедициясы, тәніз кемежайы қызметтері	3.853.047	3.764.703
Мұнайды сактау бойынша қызметтер	235.996	282.259
Өзге де	1.431.012	1.703.177
	143.061.325	140.478.092

29. САТУДЫҢ ӨЗІНДІК КҰНЫ

<u>Мың тәңгемен</u>	2012	2011
Қызметкерлерге жұмысалатын шығындар	29.063.058	26.621.785
Тозу және өтелім	26.976.466	26.685.966
Темір жол қызметтері	9.229.798	8.726.951
Отын және материалдар	5.831.571	5.727.463
Электр энергиясы	5.355.092	4.933.238
Жондеу және техникалық қызмет көрсету	4.994.652	4.737.422
Корпоративтік табыс салығына басқа салықтар	4.324.473	4.079.963
Күзет қызметтері	3.587.876	3.403.589
Газға арналған шығындар	2.206.043	1.966.908
Әуеден күзету қызметтері	1.931.505	1.942.330
Коршаған ортанды корғау	888.008	954.634
Операциялық жалдау	744.589	750.735
Іссапар шығыстары	706.013	567.982
Сактандыру	476.373	480.034
Қызметі аяқталғаннан кейінгі қызметкерлерге төленетін сыйакыларға шығындар	431.867	1.820.207
Байланыс қызметтері	214.538	213.967
Құбырларды диагностикалау	194.260	419.693
Өзге де	2.447.449	2.265.816
	99.603.631	96.298.683

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**30. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР**

<i>Мың теңгемен</i>	2012	2011
Кызметшілерге шығындар	5.447.561	5.190.023
Кайрымдылық шығындар	1.079.886	329.503
Кесес беру кызметтері	767.630	703.429
Тозу және өтелім	686.879	1.029.996
Корпоративтік табыс салығынан басқа салыктар	361.723	446.316
ККС және ККС-ны есептен шығару бойынша шығыстар	309.957	316.627
Сактаңыру және қауіпсіздікті қамтамасыз ету	232.607	256.020
Жондеу жөнө техникалық кызмет корсету	218.156	239.297
Ісесар шығыстары	215.928	180.017
Жарнама бойынша шығыстар	186.903	84.835
Өлеуметтік сала бойынша шығыстар	172.820	378.841
Операциялық жалдау бойынша шығыстар	149.098	198.919
Материалдар және отын	140.532	164.879
Оқыту	132.182	157.450
Байланыс кызметтері	124.219	98.699
Кесеге кызмет корсету	121.661	34.956
Күмәнді берешектер бойынша есептеу	119.756	41.582
Банк кызметтері	102.622	98.192
Акпараттық қамтамасыз ету	77.118	76.182
Еңбек кызметінің аяқталуна бойынша кызметкерлерге сыйакы беруге арналған шығындар	28.133	113.793
Көлік шығыстары	14.366	79.271
Ескірген қорлар бойынша резервті есептеу	12.973	2.892
Салыктар бойынша резервті кайтару (26-ескертке)	—	(3.718.848)
Өзге де	274.865	227.499
	10.977.575	6.730.370

2012 жылы Топ «Павлодар – біздің ортак үйіміз» қоғамдық бірлестігіне Павлодар қаласындағы спорт кешенінің құрылышына 1.000.000 мын тенге мөлшерінде қайрымдылық көмек көрсетті.

31. ӨЗГЕ ДЕ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ КІРІСТЕР

<i>Мың теңгемен</i>	2012	2011
Айыппұлдар мен өсімақылардан болатын кіріс	928.945	786.025
Болашақ кезеңдер кірістерінің өтелімі (37-ескертке)	312.365	312.365
Байланысты тараңтарға шығарылған каржы кепілдігінің өтелімі	138.570	136.070
Есептен шығарылған кредиторлық берешектен болған кіріс	11.222	9.930
Таяр-материалдық қорларды сатудан болатын кіріс	—	56.998
Сатуға арналған ұзак мерзімді активтердің шығуынан болатын кіріс	—	229.465
Өзге де	267.068	114.312
	1.658.170	1 645.165

Айыппұлдар мен өсімақылардан болатын кірістер негізінен «айда немесе төле» ережелерінде мұнай тасымалдау жөнінде кызметтер көрсетуге арналған шарттарға сай мұнайдың өтінім берілген және жеткізілмеген көлемдері сомаларымен берілген.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**32. ӨЗГЕ ДЕ ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ШЫҒЫНДАР**

<i>Мың теңгемен</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Актуарийлік шығыстар (21-ескертке)	153.000	1.540.000
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің шығарылуынан болған шығыстар	46.050	523.329
Сатуға арналған үзак мерзімді активтердің шығарылуынан болған шығыстар	—	215.716
Гаяр-материалдық корларды өткізуден болған шығыстар	—	51.482
Озге де	421.920	435.768
	620.970	2.766.295

33. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІСТЕР

<i>Мың теңгемен</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Банктердегі салымдар бойынша пайыздық кіріс	1.851.365	2.816.026
Кепілдіктерден кіретін кіріс	—	17.741
Дивиденттік кіріс (37-ескертке)	—	17.608
Озге де	98.992	43.651
	1.950.357	2.895.026

34. ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР

<i>Мың теңгемен</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Кұбырларды жо және жерді қайта оғдеу бойынша міндеттемелер дисконтының отелімі (26-ескертке)	446.653	—
Қызметкерлерге сыйакы: келтірілген құнның дисконтын есептеп шыгару (21-ескертке)	372.000	163.000
Несиeler мен қарыздар пайыздары бойынша шығыстар	27.436	139.297
Озге де	1.442	6.059
	847.531	308.356

35. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

2012 жылғы 31 желтоқсанға табыс салығы бойынша 1.580.756 мың теңге сомадағы алдын ала төлем (2011: 1.756.038 мың теңге) корпоративтік табыс салығы болып табылады.

2011 жылғы 31 желтоқсанға табыс салығы бойынша 919.213 мың теңге сомадағы міндеттемелер (2011: 1.156.184 мың теңге) корпоративтік табыс салығы болып табылады.

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін табыс салығы бойынша шығыстарға кіреді:

<i>Мың теңгемен</i>	<i>2012</i>	<i>2011</i>
Ағымдағы салық табысы бойынша шығыстар	8.172.066	9.473.951
Мерзімі үзартылған табыс салығы бойынша шығыстар (үнемдеу)	378.097	(2.746.399)
Табыс салығы	8.550.163	6.727.552

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**35. ТАБЫС САЛЫГЫ БОЙЫНША ШЫГЫСТАР (жалғасы)**

Табыс салыгының шығыстарына табыс салыгының нормативті мөлшерлемесі бойынша (20%) бухгалтерлік кірістен салық салуға дейінгі саналған табыс салығы шығыстарын салыстырып тексеру 31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін белгілі болған:

<i>Мың теңгемен</i>	2012	2011
Салық салуға дейінгі пайда	42.051.291	32.672.949
Салыктың ресми мөлшерлемесі	20%	20%
Бухгалтерлік пайдадан тұсken табыс салығы бойынша шығыстар	8.410.258	6.534.590
Тұрақты айырмалардың салық тиімділігі		
Салыктар бойынша резервті кайтару	—	(743.770)
Озге де шегерілмейтін шығыстар	612.375	1.294.111
Басқа түзетімдердің салық тиімділігі		
Алдыңғы жылдардың салық декларациясын түзету	—	239.935
Бакыланатын еншілес үйымдардың кірістері бойынша кейінге		
калдырылған салыктарды тануды додару	1.110.119	—
Улескерлік катысу адісі бойынша бірлескен кәсілорындардың пайдасы	(1.621.596)	(320.506)
Турлі салық мөлшерлемелердің асери	39.007	(296.808)
Жыныстық кіріс туралы есепте көрсетілген корпоративтік табыс салығы бойынша шығыстар	8.550.163	6.727.552

Каржылық жағдай туралы тиісті есептердің жасалу күніне шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі көрсетілген активтерді және міндеттемелер мен сомаларды есептеу үшін негіздеме аралығындағы уақытша айырмаларға колданылатын заңмен белгіленген салық мөлшерлемесін колдану арқылы есептелген мерзімі ұзартылған салық сальdosы 31 желтоқсанға келесіні камтиды:

35. ТАБЫС САЛЫНЫ БОЙЫНША ШЫГЫСТАР (жалғасы)

	2012 ж.	Пайда мен шытын есебіне жайлазу	Есептілк валютасын кайта есептегү	Кайта баталай бойынша резервке дебеттеу	Пайда мен шығын есебіне жайлазу	Есептілк валютасын кайта есептегү	Кайта багаудау бойынша резервке дебеттеу
Мерімі Уәртілгандар салын бойынша	31 желтоқсан			31 желтоқсан	2011 ж. 31 желтоқсан		2011 ж. 1 кантар
активтер							
Кызметкерлерге берелген сыйлык пен сынаптың және тиисті шығыстар	1.565,969	152,212	—	—	1.413,757	409,354	—
Байланысты тарал пайдалана шығырылған каржы көпілділігі	39,931	(27,853)	—	—	67,784	21,371	—
Күнненди борыштар бойынша резерв Есікрген тауар-материалдық корынта резерв	34,350	18,506	—	—	15,844	(96,154)	—
Корынта органы корын бойынша міндеттемеслерге резервтер және оғе резервтер	13,083	2,943	—	—	10,140	(883)	—
Күнненди жоғо және жерді кайта отпене бойынша міндеттемеслерге резерв	70,739	70,739	—	—	—	—	—
Талем салыны	3,106,207	3,106,207	—	—	—	—	—
Байланысты таралтарға каржы комегі және қызметкерлерге карызы беру	14,440	8,787	—	—	50,997	29,728	—
Байланысты таралтардан болашақ кезеңдер кірстер	177,007	(62,473)	—	—	5,653	(8,404)	—
Бағыланатын шетел қасипорындарының кірстері	—	(1,110,118)	—	—	239,480	(62,473)	—
Мерімі Уәртілгандар салын бойынша бойынша міндеттемелер	5,021,726	2,107,953	—	—	1,110,118	79,571	—
Толем салыны	(33,759)	(33,759)	—	—	2,913,773	372,110	—
Бирлескен қасипорындарга инвестициялар	—	—	—	—	—	—	(176,032)
Негізгі куралдар	(44,394,737)	(2,452,291)	(34,466)	(4,792,496)	(37,115,484)	2,198,257	459,378
Мерімі Уәртілгандар салын бойынша бойынша гана міндеттемелер	(44,428,496)	(2,486,050)	(34,466)	(4,792,496)	(37,115,484)	2,374,289	459,378
	(39,496,770)	(378,097)	(34,466)	(4,792,496)	(34,201,711)	2,746,399	459,378

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

---

35. ТАБЫС САЛЫҚЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (жалғасы)

Негізгі құралдар бойынша мерзімі ұзартылған салыктар салық және бухгалтерлік есепке алудағы өтелімнің түрлі мөлшерлемелерінің және негізгі құралдардың құнысыздануы салдарынан негізгі құралдарды есепке алуда салық және бухгалтерлік базасы арасындағы айырманы құрайды.

Болашакта салық салу табыстың болу мүмкіндігі бар дәрежеде ғана және оған қарасты колданылатын мерзімі ұзартылған салық активі құпталады. Мерзімі ұзартылған салық активтерінің азаою мүмкін, егер олармен байланысты салық женілдіктері жүзеге асырылса.

Топ 2012 жылды Казақстан Республикасының Салық кодексіне сәйкес женілдетілген салық салу әрекет ететін елдерде алынған бақыланатын шетел компанияларының табыстары бойынша мерзімі ұзартылған салық активтерінің өтелуіне катысты өз бағаларын өзгертті. Тиісінше 2012 жылдың 31 желтоксанына Топ 1.110.118 мың теңге сомаға кейінге қалдырылған тиісті салық активін тануды дөгарды.

36. СЕГМЕНТТЕР ЖӨНІНДЕГІ АҚПАРАТ

Басқару мақсатында Топ қызмет көрсетуіне байланысты бизнес-бөлімшелерге бөлінген және үш есептік сегменттен тұрады:

- ▶ Мұнай тасымалдау және сонымен байланысты қызметтер;
- ▶ Мұнайды ауыстырып құю;
- ▶ Өзге де сегменттер.

Сәйкестендірілетін, бірақ жеке-жеке есептік шектен аспайтын сегменттер «Өзге де сегменттерге» біріккен (жеке сегменттердің түсім мөлшері жиынтық түсімнін кемінде 10%). Оларға КТО-Сервис еншілес ұйыммен көрсетілетін сервистік қызметтер, сондай-ак Батуми теңіз портында құргак жұқ таситын, паромдық және контейнерлік терминалдарды колдана отыра құргак жүкті ауыстырып тиесу және жолаушы терминалының қызметі жатады.

Мұнай тасымалдаумен байланысты қызметтерге есептік шектен аспайтын және қызметтің негізгі түрімен немесе мұнай құбырлары деген Компанияның негізгі активтерімен тығыз байланыскан су тасымалдау, мұнайды сактау, экспедиторлық, Компаниямен көрсетілетін пайдалану және құбырларға техникалық қызмет көрсету қызметтері кіреді. Қызметтің кейбір түрлері бойынша Топ басшылығына жеке басқарушылық есептілік берілмейді және осыған орай мұндай қызметтер бөлініп шыға алмайды.

Батуми мұнай терминалын пайдалана отырып, Батуми теңіз порты арқылы мұнай мен мұнай өнімдерін ауыстырып құю бойынша қызметтер «Мұнайды ауыстырып құю» сегментіне кіреді. Мұнай терминалының кірістері сактау, мұнай мен өнімдерін ауыстырып құю және жөнелту арқылы туындаиды. Жөнелту қызметтіне азербайжан-грузин шекарасынан Батуми терминалына теміржол арқылы мұнай мен мұнай өнімдерін тасымалдау жатады. Қызметтің бұл түрі мұнайды ауыстырып құюмен тікелей байланысты, сондыктан жеке сегменттікке бөлінбейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН КАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТИЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жапгасы)

36. СЕГМЕНТТЕР ЖӨННИДЕГІ АҚПАРАТ (жапгасы)

Топ басшысы сегменттер пайдасына карай сегменттерді талдайды.

2012 жылты 31 желтоқсан

Мүнай	2012 жылты 31 желтоқсан			2011 жылты 31 желтоқсан		
	Сегмент- тасымал- дау және байланыс- кан аудисты- кыметтер	Мұнай- ды	Сегмент- тер бойынша корытын- ды	Мүнай	Сегмент- тер бойынша корытын- ды	Мүнай
<i>Мың төрмен</i>						
<i>Тұсім</i>						
Сыргты клиентерге сату	123.931.842	14.880.582	4.248.901	143.061.325	—	143.061.325
Сегментаралық сатылым	—	—	394.544	394.544	(394.544)	—
Барлық тұсім	123.931.842	14.880.582	4.643.445	143.455.869	(394.544)	143.061.325
Каржы нарижелері						
Пайда мен шыбын арқылы нетінгі каражаттардың құнсыздандуы	(766.227)	—	(766.227)	—	(766.227)	61.250
Материалды емес активтердің құнсыздандуы	(26.184.824)	(1.021.851)	(456.670)	(27.663.345)	(27.663.345)	(25.508.041)
Тозу мен отелім	—	—	—	—	—	(1.580.270)
Пайыздар бойынша кірістер	1.783.562	21.770	60.198	1.865.530	—	2.741.951
Пайыздар бойынша шығыстар	—	(27.436)	—	(27.436)	(27.436)	(74.638)
КПН бойынша шығыстар	(8.432.962)	53.680	(170.880)	(7.379.444)	(8.550.162)	(7.869.141)
Сегмент пайдалы	24.164.234	1.472.012	(263.312)	25.373.934	8.127.194	33.501.128
					29.463.371	(4.965.724)
						(1.934.668)
						22.562.979
						3.382.418
						25.945.397

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

36. СЕГМЕНТЕР ЖӨННИДЕГІ АКПАРАТ (жалғасы)

Сегментаралық түсім шоғырландырылған кезде алтынп тасталады да «Тұзетулер мен алтын тастауда» обананында корсетіледі. Барлық білік тұзетулер мен алтын тастаудар теменде көрсетілген салыстырулардың белгі болып табылады.

<i>Мебиу менгемен</i>	2012 жылды 31 наурыздан	2011 жылды 31 желтоқсан
Пайдалы салыстыру	25.373.934	22.562.979
Сегменттер пайдасы	19.215	1.779.890
Тұзетулер мен алтын тастау	8.107.979	1.602.528
Улесік катысадан болатын кіріс	33.501.128	25.945.397
Топтын пайдасы		

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**37. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР**

24 ХБЕС "Байланысты тараптар туралы акпараттар ашуға" сәйкес тараптар байланысты деп саналады, егер тараптың бір жағы екінші жақты бакылай алса немесе қаржылық не операциялық шешім кабылдаған кезде екінші жакка едәүір әсер етсе. Әр байланысты тараппен болуы мүмкін катынасты бағалаған кезде тек заңдығына ғана емес, қарым-катынастың егжей-тегжейіне назар аударылады.

Байланысты тараптармен жасалған мәмілелер тараптар арасында көлісілген, байланысты және кейбір реттелетін қызметтердің есепке алмағанда ұшінші тарапка қолданылатын тарифтермен берілетін, нарық мөлшерлемесі бойынша жүзеге асырылған жағдайларда жүзеге асырылған.

Келесі кестелерде 2012 және 2011 жылдары байланысты тараптармен жасалған мәмілелердің жалпы сомасы мен 2012 және 2011 жылдарғы 31 желтоқсанға тиісті сальдо көрсетілген:

Байланысты тараптардан болған ұзак мерзімді дебиторлық берешек мынадай берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардан ұзак мерзімді дебиторлық берешек КМГ жалпы бакылауындағы кәсіпорындардан келген ұзак мерзімді дебиторлық берешек	—	202.705
Байланысты тараптардан болған ұзак мерзімді дебиторлық берешектің жынысы	—	202.705

Байланысты тараптардан саудалық және басқа да дебиторлық берешек мынадай берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардан саудалық және басқа да дебиторлық берешек		
Бірлескен кәсіпорындардың саудалық дебиторлық берешегі	471.451	1.396.428
КМГ жалпы бакылауындағы кәсіпорындардың саудалық дебиторлық берешегі	559.841	573.349
«Самұрық-Казына» тобының кіретін компанияларының саудалық дебиторлық берешегі	188	207
	1.031.480	1.969.984
КМГ мен «Самұрық-Казына» тобының бакылауындағы кәсіпорындардың өзге де дебиторлық берешегі	198.918	58.485
Саудалық және өзге де дебиторлық берешектің жынысы	1.230.398	2.028.469

Байланысты тараптарға берілген алдын ала төлемдер мынадай берілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптарға берілген алғытолемдер		
КМГ жалпы бакылауындағы кәсіпорындарға берілген алғытолемдер	219.298	170.207
«Самұрық-Казына» тобының компанияларына берілген алғытолемдер	2.612	63.070
Өзге де байланысты тараптарға берілген алғытолемдер	198.374	—
Байланысты тараптарға берілген алдын ала төлемдер жынысы	420.284	233.277

«Қазақстан Халық банкі» АҚ-пен және «HaLyk Group» құрамына кіретін оның еншілес ұйымдарымен ақша қаражаттары, банк салымдары, келешек кезең шығындары, 2012 жылғы 31 желтоқсанда алынатын пайыздар және 2012 жылға пайыздық табыс бойынша мәмілелер туралы акпарат төменде көлтірілген кестелерде көлтірілмеген, себебі «Қазақстан Халық банкі» АҚ-ты 2012 жылғы 6 қаңтардан бастап "ҚазМұнайГаз" ҰҚ АҚ және Самұрық Қазына кілт басқарушы қызметкерлері мүшесі бакыламайды. Осыған байланысты, осы операциялар 2012 жылға Топ байланысты тараптардың тізімінен шығарылды.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**37. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАНТАРМЕН ЖАСАЛАҒАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)**

Байланысты тараптармен операциялар бойынша келешек кезеңдер шығындары келесі түрде көлтірілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Мың теңгемен		
Болашақ кезеңдер шығыстары		
«Қазақстан Халық банкі» АҚ – өзге де байланысты тарап	–	149.104
Байланысты тараптар мен операциялар бойынша болашақ кезеңдер шығыстарының жиыны		
—	149.104	

Байланысты тарап болып саналатын банктарде орналаскан ақшалай каражат пен олардың баламалары келесі түрде көлтірілген:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Мың теңгемен		
Ағымдағы шоттар		
«Қазақстан Халық банкі» АҚ – өзге де байланысты тарап	–	14.917.426
Байланысты тараптар болып табылатын банктарде орналаскан ағымдағы шоттардың жиыны		
—	14.917.426	

2011 жылғы 31 желтоқсанға теңгемен ағымдағы шоттар сыйакы мөлшерлемесі жылдық 2 %, өтөу мерзімі 3 айдан кем мерзіммен 12.000.000 тенге сомага «Қазақстан Халық банкі» АҚ-та орналаскан депозиттерді және сыйакы мөлшерлемесі жылдық 0,1 %-дан 3%-ға дейін басқа да ағымдағы шоттарды қамтыды.

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Мың теңгемен		
Банк салымдары		
«Қазақстан Халық банкі» АҚ - өзге де байланысты тарап	–	5.000.000
Байланысты тараптар болып табылатын банктарде орналаскан банк салымдарының жиыны		
—	5.000.000	

2011 жылғы 31 желтоқсанға банк депозиттері сыйакы мөлшерлемесі жылдық 3,5% - 6% «Қазақстан Халық банкі» АҚ-та орналаскан теңгемен корсетілген депозиттерді қамтыды.

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Мың теңгемен		
Алышатын банк салымдары бойынша пайыздар		
«Қазақстан Халық банкі» АҚ - өзге де байланысты тарап	–	195.528
Алышатын банк салымдары бойынша пайыздар		
—	195.528	

Байланысты тараптардың сауда және өзге де кредиторлық берешегі келесі түрде:

	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Мың теңгемен		
Тауарлар мен қызметтер үшін байланысты тараптардың кредиторлық берешегі		
КМГ жалпы бақылауындағы көсіпорындардың кредиторлық берешегі «Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы көсіпорындардың кредиторлық берешегі	567.859	454.221
—	28.924	77.654
Байланысты тараптардың өзге де кредиторлық берешегі	596.783	531.875
«Самұрық-Қазына» Тобының жалпы бақылауындағы көсіпорындардың өзге де кредиторлық берешегі	569	1.760
Байланысты топтардың өзге де кредиторлық берешегінің жиыны	569	1.760
Байланысты тараптардың сауда кредиторлық берешегінің жиыны	597.352	533.635

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**37. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛГАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)**

Байланысты тараптар пайдасына шығарылған қаржы кепілдігі келесі түрде көрсетілді:

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
---------------------	----------------------------	----------------------------

Байланысты тараптар пайдасына шығарылған қаржы кепілдігі

МұнайТас пайдасына шығарылған қаржы кепілдігі	199.654	338.919
Байланысты тараптар пайдасына шығарылған қаржы кепілдігінің жиыны	199.654	338.919

Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер келесі түрде көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
---------------------	----------------------------	----------------------------

Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер

ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан алынған алғытөлемдер	9.143.441	6.111.963
«Самурық-Қазына» Тобы жалпы бақылауындағы кәсіпорындардан алынған алғытөлемдер	1.282.846	909.872
Байланысты тараптардан алынған алғытөлемдер жиыны	10.426.287	7.021.835

Байланысты тараптардан алынған қарыздар келесі түрде көрсетілген:

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
---------------------	----------------------------	----------------------------

Байланысты тараптардан алынған қарыздар

«Қазакстан Халық банкі» АҚ - өзге де байланысты тарап	-	303.181
Байланысты тараптардан алынған қарыздар жиыны	-	303.181

Байланысты тараптардың өзге де ағымдағы міндеттемелері келесі түрде көрсетіледі:

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
---------------------	----------------------------	----------------------------

Байланысты тараптардың алдында мұнайдың колік экспедициясы
кызметтері үшін берешегі

ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың мұнайдың колік экспедициясы	4.839.624	3.915.508
кызметтері үшін берешегі	4.839.624	3.915.508

<i>Мың теңгемен</i>	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
---------------------	----------------------------	----------------------------

Негізгі бақаруышы кызметкерлерге сыйақылар

Негізгі бақаруышы кызметкерлерге сыйақылар	19.940	4.943
Байланысты тараптардан болашақ кезеңдер табыстарының ағымдағы	19.940	4.943

Болігі

ҚМГ жалпы бақылауындағы кәсіпорындардың болашақ кезеңдер	312.365	312.365
табыстарының ағымдағы болігі	312.365	312.365

Байланысты тараптардың өзге ағымдағы міндеттемелерінің жиыны	5.171.929	4.232.816
---	------------------	------------------

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**37. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)**

Байланысты тараптардың алдындағы болған алдағы кезеңдер кірісінін ұзак мерзімді болігі мынадай берілген:

Мын тәңгемен	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
Байланысты тараптардан болған алдағы кезеңдегі кірістер	572.670	885.036
КМГ жалпы бакылауындағы кәсіпорындардан болған алдағы кезеңдегі кірістер	572.670	885.036

Топтың байланысты тараптармен 31 желтоқсанда аяқталатын жыл бойы жасалған мәмілелері мынадай берілген:

Мын тенге	2012	2011
Байланысты тараптарға сату:		
КМГ жалпы бакылауындағы кәсіпорындарга көрсететін кызметтерден түсетін кіріс	68.484.274	66.603.554
«Самұрық-Казына» тобының жалпы бакылауындағы кәсіпорындарына көрсететін кызметтерден түскен кіріс	7.505.538	9.155.985
Өзге байланысты тараптарға көрсететін кызметтерден түскен кіріс	16.104	–
Бірлескен кәсіпорындардың негізгі кызметінен түскен кіріс	4.937.616	4.372.631
КМГ жалпы бакылауындағы кәсіпорындардың озге де кызметінен түсетін кіріс	209.442	373.899
«Самұрық-Казына» Тобының жалпы бакылауындағы кәсіпорындардың озге де кызметінен түсетін кіріс	–	425
Бірлескен кәсіпорындардың озге де кызметінен түсетін кіріс	4.209	1.060
КМГ жалпы бакылауындағы кәсіпорындарына негізгі каражатты өткізу	–	240.093
Еншілес компаниянын сатудан түсетін кіріс	11.647.889	–
	92.805.072	80.747.647
Байланысты тараптардан сатып алу		
КМГ жалпы бакылауындағы кәсіпорындарынан кызметтер сатып алу	7.222.887	6.812.352
«Самұрық-Казына» тобының жалпы бакылауындағы кәсіпорындардан кызметтер сатып алу	932.503	1.759.717
Өзге байланысты тараптардан кызметтерді сатып алу	9.015.787	–
«Самұрық-Казына» тобының жалпы бакылауындағы кәсіпорындардан тауар-материалдық корларды сатып алу	12.837	5.354
«Самұрық-Казына» тобының компанияларынан негізгі каражаттарды сатып алу	–	19.205
	17.184.014	8.596.628

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**37. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН МӘМІЛЕЛЕР (жалғасы)**

<i>Мың теңгемен</i>	2012	2011
Банк салымдарынан пайыздық кіріс		
«Қазақстан Халық банкі» АҚ - өзге де байланысты тарағ	- 866.619	- 866.619
Дивидендтерден түсетін кіріс		
Дивидендтерден түсетін өзге де кіріс	- 17.608	- 17.608
Байланысты тараптардан болған алдағы кезеңдердегі кірістердің отелімі		
Байланысты тараптардан болған алдағы кезеңдердегі кірістердің отелімі	312.365	312.365
Байланысты тараптардан болған каржы кепілдемелерінің отелімі	138.570	136.070
	450.935	448.435
Байланысты тараптардан болған пайыздық шығыстар		
«Қазақстан Халық банкі» АҚ - өзге де байланысты тарағ	- 6.011	- 6.011
Байланысты тараптардан болған каржылық кірістер		
Байланысты тараптардың берешегін дисконтау бойынша кірістер	65.199	9.439
Байланысты тараптардан болған озге де каржылық кірістер	8.499	-
	73.698	9.439
Байланысты тараптар бойынша каржылық шығындары		
Байланысты тараптар берешегін дисконтау бойыншашығындар	- 74.638	- 74.638

31 желтоқсанда аяқталған жыл бойы негізгі басқарушы қызметкерлердің мүшелеріне сыйакы төлеу жалпы сомасына:

<i>Мың теңгемен</i>	2012	2011
Жалалық	126.329	98.997
Қыска мерзімді сыйакылар	26.508	37.430
2011 жыл корытындылары бойынша сыйакылар	101.002	-
Енбек қызметі аяқталғаннан кейін толенетін сыйакы	451	1.908
	254.290	138.335
Адам саны	8	7

38. ҮКТІМАЛ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР**Салық салу**

Қазақстандық салық салу заңнамасы және нормативтік-құқықтық актілер әрдайым өзгерістер мен әр түрлі түсіндірмелердің мән-мағынасы болады. Жергілікті, облыстық және ұлттық салық органдарының әр түрлі пікірі болуы мүмкін. Қазақстанда колданыстағы заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылыққа колданылатын айппұл мен есімпұл жүйесі өте катан.

Айыппұлдық ықпалшарага 2,5-ке көбейтілген, Қазақстан Ұлттық банкімен белгіленген, қайта қаржыландырылған мөлшерлемесі бойынша есептелген есімпұл мен қосымша есептелген салық сомасынан 50% көлемінде болатын айыппұлдар кіреді. Нәтижесінде, айппұл мен есімпұл сомалары кез келген есептелген салықтың туындысы болуы мүмкін. Салық салу кезеңдері тексерудің алдындағы жылдың қүнтізбелік бес жыл мөлшерінде салық органдары тексеру үшін қол жетімді болады. Белгілі жағдайларда тексерулер ұзақ мерзімді камтуы мүмкін.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

38. ҮКТИМАЛ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Салық салу (жалғасы)

Казакстандық салық салу жүйесіне тән белгісіздік нәтижесінде салық, айыппұлдық ықпалшара мен өсімпүр сомасы, егер ондайлар болса, көзірігі уақытқа дейін шығыска жатқызатын және 2012 жылғы 31 желтоқсанға есептелген соманы асып кетуі мүмкін.

Басшылық 2012 жылғы 31 желтоқсанға колданыстағы заңнамаға түсінік беру тиісті деп есептейді және салық бойынша тек осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі көрсетілгендерді алмағанда Топтың ұстанымы рассталады деген ықтимал бар.

Трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау

Казакстанда трансфертті баға белгілеу бойынша бақылау, операцияға қатысуышылар байланысты тараптар болып табылатындығын немесе табылмайтындығын назарға алмастан, көн ауқымға таралған және халықаралық бизнеске тұра немесе жанама қатысты көлтеген операцияларына колданылады. Трансфертті баға белгілеу бойынша заңнама операцияларға колданылатын салыктар, «ұзартылған кол» принципі бойынша белгіленген нарық бағаларының негізінде есептелуін талап етеді.

Казакстанда трансфертті баға белгілеу туралы жаңа заң 2009 жылғы 1 қантарда күшіне енген. Жаңа заң толық емес және заңының кейбір ережелеріне байланысты прецедент бар. Оның үстінде, заңда әзірлеу кезеңінде тұрган егжай-тегжей жетекшілік ету нормалары жоқ. Нәтижесінде, операцияның әралуан түріне колданылатын трансфертті баға белгілеу бойынша бақылауды іске асыру реттелмеген.

Казакстанның трансфертті баға белгілеу туралы заңнамасына байланысты екіштырылғын болуы салық органдарының Топ ұстанымынан бөлек ұстанымды қабылдауына әкелді, ол деген 2012 жылғы 31 желтоқсанға қосымша салыктарға, айыппұлдар мен өсімпүлдарға әкеліп соқтырады.

Басшылық 2012 жылғы 31 желтоқсанға колданыстағы заңнамаға түсінік беру дұрыс деп санайды және салық бойынша Топ ұстанымы құлталады деген ықтимал бар.

Грузиядағы қасіпорындардың салық міндеттемелері

Грузияның салық кодексіне сәйкес («ГСК»), салық органдары салық салу максатында нарық бағаларын пайдалану туралы дәлелденген жазбаша шешім қабылдауға құқыты, егер мәміле байланысты тараптар арасында жасалса.

ГСК-да тауарлар мен қызыметтердің нарық бағасын анықтау жөнінде белгілі нұсқау болғанмен, анықтау механизмі жеткіліксіз әзірленген және Грузияда трансфертті баға белгілеу бойынша жеке заңнама жоқ. Осындағы түсінікіздіктің болуы байланысты тараптар арасында салық салу мәмілелерін қарастырған кезде салық органдары ұстанымының екіштырылғын тудырады.

Топтың грузиялық еншілес ұйымдарында Топтың шетел еншілес ұйымдарымен, сондай-ақ бір бірімен жасалған мәмілелердің елеулі көлемі бар. Бұл мәмілелер байланысты тараптар арасындағы мәмілелерге жатады және оларға Грузияның салық органдары карсы болуы мүмкін. Басшылық Топ ұйымдары арасында жасалған мәмілелердегі баға жасалуы нарық талантарына сәйкес жасалады деген негіздемеге манызды дәлелдер бар деп есептейді, бірақ нарық бағасын анықтау жөнінде заңнамалық базаның болмағандығынан, салық органдарының ұстанымы Топ ұстанымынан өзгеше болуы мүмкін.

Экспорт пен импортқа жіберетін жүктөрді ауыстырып тиесу бойынша Грузиядағы қасіпорындар қызметіне ККС салу

2011 жылғы 28 қазанды ВIHL Грузия салық органдарынан (ГСО) Грузиядағы порт операциялары бойынша ККС салумен байланысты кейбір мәселелерге қарасты салық салудың қосымша ұстанымдарын шығаруды сұрады. Басшылық экспорт пен импортқа жіберетін жүктөрді ауыстырып тиесу қызметтеріне ККС салу бойынша ГСО-ның ресми ұстанымын білу өтінішін айтты, себебі бұл мәселе бойынша ГСК жағдайы бір мағыналы емес. 2011 жылы талқылау кезінде ГСО ГСК ережелеріне сәйкес экспорт тәртібінде көрсетілген жүктөрді ауыстырып тиесу бойынша қызметтер ККС салудан босатылады деген пікір айтты. Басшылық көрсетілген қызметтер үшін тиісті есепшот-фактурасы ресімделгенен кейін және ауыстырып тиесу қызметі көрсетілгенен кейін жүктөр экспорт тәртібінде жататынын не жатпайтынын анықтаганнан соң, яғни ККС салудан босатылатыны бағаланады деп есептейді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

38. ІҚТІМАЛ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Салық салу (жалғасы)

Экспорт пен импортқа жиберетін жүктөрді аудыстырып тиесу бойынша Грузиядағы кәсіпорындар қызметіне ККС салу (жалғасы)

Бірақ бұғаңгі күнге ГСО ұстанымы бойынша аудыстырып тиесу операциялары түсіру, сактау және тиесу операцияларына болашақты керек. Белгілі бір компоненттің ККС салудан босатылуын бағалау осы компонентті аудыстырып тиесу бойынша қызмет көрсету алдында жүк экспорт тәртібінде мәлімделген негізінде жүргізілу керек. Белгілі компоненттің ККС салудан босатылатынын бағалау осы компоненттің аудыстырып тиесу қызметін жүргізу алдында жүк эксперттік тәртіпте мәлімделген негізінде жүргізіледі. Егер, мысалы, жүк түсіру алдында экспорттык тәртіпте мәлімделмесе, аудыстырып тиесудің осы компоненттіңе ККС салынады.

ГСО салықтың соңғы бекітілген жетілдірілген қағидаларын шығарған, бірақ есепті күнге бұл ұстанымдар Топ басшылығына жеткізілмеген. Басшылық ГСО ұстанымына үзілді-кеслі наразылық білдіреді және осы ұстанымдарға қарсы ресми шағым жасауды ойлады. Есепті күнге басшылық соңғы ұстанымдар есептің нәтижесін есептеуге мүмкіншілігі жок, себебі бухгалтерлік жазбаларда осы бағаның мақсатына толық акпарат берілмеген.

Басшылықтың болжалды есептеріне сәйкес салық пайдаласының барынша сомасы 3.928 мың долларды құрайды (582.915 мың теңгеге барабар).

Коршаған ортаны қорғау бойынша міндеттемелер

Казақстанда коршаған ортаны қорғау бойынша заңнама даму үдерісі үстінде, соңықтан үнемі өзгерістерге шалдышады. Заңнаманың өзгеруі нәтижесінде пайда болған ықтимал міндеттемелер толық бағаланбайды. Ағымдағы заңнамаға сәйкес, басшылық Топтың қаржылық жағдайына және оның қызметінің нәтижесіне теріс ететін мүмкін әлде ықтимал міндеттемелер болмайды деп есептейді.

Сактандыру мәселелері

Казақстан Республикасында сактандыру саласы даму сатысында, соңықтан әлемнің басқа өнірлерінде тараған сактандырудың көптеген нысандары бізде әлі кол жетімді емес.

Топ мүлікті сактандыру, үшінші тұлға алдында Топтың немесе оның қызметіне жататын объектілерде болған апарттан мүлікке немесе коршаған ортаға залал көлтірілгені үшін жауапкершілік артады.

Ковенанттар

Kepілдер

2011 жылғы 31 желтоқсанда Компания ҚЖДЕБ кредиторлық шарт аясында МұнайТас міндеттемелеріне ҚЖДЕБ алдында кепілгер болды. Компания мен ҚЖДЕБ арасында жасалған кепілдік шартына сәйкес Компания шарттың келесі ережелерін сактау тиіс:

- Отімділік коэффициенті 1:1-ден кем емес;
- Пайыздар мен табыс салығын алғып тастағанға дейін пайда арасалмағы пайыздарға 2:1-ден кем емес; және
- Капиталға деген қарыздың арасалмағы 2:1-ден жоғары емес.

Кепілгер, реттеуші органмен макулданбағанша, өз еркімен әрекет жасайтын тәуелсіз таралтар арасындағы мәмілелерден өзгеше негізінде жүзеге асатын ешқандай мәмілелерге кірмеуге тиіс. Кепілгер активтердің жалпы көлемінен 30 пайыз жоғары мөлшерде өз активтерін сатпайды, жалға бермейді не қайта құрмайды немесе біріктіру мен қайта құруды жүргізбейді. 2012 және 2011 жылдарғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания шарттың осы ережелерін сактады.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)

38. ҮКТИМАЛ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР (жалғасы)

Шарттық міндеттемелер

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың негізгі құралдар мен құрылымының кызметтерін сомасы 5.607.369 мың теңге (2011: 10.267.168 мың теңге) сатып алуға шарттық міндеттемелері болған. Қосымша ретінде, 2012 жылғы 31 желтоқсандағы Топ 1.948.794 мың теңге сомага тауар-материалдық корды (материалдар мен косалқы бөлшектер) және өзге де кызметтерді (2011: 2.002.637 мың теңге) сатып алуға міндеттелді.

2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бірлесіп бақылайтын компаниялардың негізгі құралдар мен құрылымының кызметтерін сатып алу жөніндегі шарттық міндеттемелерінде Топтың үлесі 11.623.922 мың теңгенді (2011: 141.092 мың теңге), материалдар, косалқы бөлшектер мен кызметтерді сатып алуда 986.037 мың теңгенді (2011: 169.364 мың теңге) құрады.

Батуми Теніз Порты активтерінің экспроприациясы (БТП)

БТП-ны сенімді басқару туралы ВІHL мен Грузия Үкіметінің арасындағы Келісімге сәйкес, БТП жылына 6 млн. тоннаны құрайтын түсірудің минималды көлемі бойынша өз міндеттемелерін орында алмаған жағдайда Грузия Үкіметінің БТП-ның активтерін экспроприациялау құқығы бар. 2012 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша, БТП арқылы түсірудің накты көлемдері 6,750 тоннаны құрагандықтан БТП Грузия Үкіметінің тарапынан мемлекеттік экспроприациялау қаупіне ұшыраған жок.

39. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржылық міндеттемелер құрамына саудалық және өзге де кредиторлық берешектер кіреді. Қорсетілген қаржы құралдары ең басты Топтың шаруашылық кызметін қаржыландыруға колданылады. Топтың тікелей шаруашылық кызметінің нәтижесінде пайда болатын саудалық дебиторлық берешегі, акша мен ақша баламалары бар.

Топ нарық тәуекеліне бейім, ол пайыздық мөлшерлемемен байланысты тәуекелден, кредиторлық тәуекелден, валюталық тәуекелден және өтімділік тәуекелден тұрады.

Топ басшылары шолу жасайды және осы тәуекелдерді басқару үшін қабылданатын келесі шараларды бекітеді.

Пайыздық мөлшерлемелермен байланысты тәуекел

Топ пайыздық мөлшерлемелермен байланысты тәуекелге бейім емес, себебі 2012 және 2011 жылдары құбылтмалы пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздары болған жок.

Несиелік тәуекел

Топ мәмілелерді тек белгілі және несиені өтеуге қабілетті тараپтармен жасайды. Топ саясатына сәйкес, коммерциялық несие шартына қарай саудалық операцияларын жасауды қалайтын барлық клиенттер, кредиторлық тексеру рәсімінен өтуге жатады. Сондай-ақ, топқа берешекті кайтармау тәуекелін төмендетуде сенімділікті қамтамасыз ету үшін осындай сатып алушының дебиторлық берешегі ұздықсіз мониторингке жатады. Тәуекелдің ең жоғары мөлшері тенгерім құны болады. Топта кредиторлық тәуекелдің маңызды шоғырлануы жок.

Топ салымдарды казакстандық банктерге орналастырады (17 және 18-ескертпелер). Топ басшылығы төтенше кредиторлық тәуекелдерді бодырмай мақсатында осы банктердің несие рейтингін мерзімді қарастырады. Топ басшылығы жақындағы халықаралық кредиторлық дағдарыс пен одан кейін болған жергілікті банктердің кредиторлық рейтингілерінің өзгерістері төтенше кредиторлық тәуекелді актамайды деп санайды. Тиісінше, банк депозиттері бойынша құнсыздануға кор керек емес.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**39. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Кредиторлық тәуекел (жалғасы)**

Келесі кестеде «Moody's», «Fitch Ratings» және «Standard&Poors» агенттігінің несие рейтингін қолдана отыра есепті күнгө банк салымдары бойынша сомалар көрсетіледі.

Банктер	Ориаласкан жері	Рейтинг			
		2012	2011	2012	2011
«Халық Банкі» АҚ	Казакстан	Ba2/Тұракты	Ba2/Тұракты	34.783.201	20.112.954
«Қазкоммерцбанк» АҚ	Казакстан	Ba2/Келенсіз	Ba3/Келенсіз	28.543.632	8.253.742
«Цеста Банк» АҚ	Казакстан	B/Тұракты	—	7.005.347	—
«Банк Kassa Nova» АҚ	Казакстан	B/Тұракты	—	1.000.542	—
TBC Bank	Грузия	B1/Тұракты	B	258.519	264.597
BNP Paribas	Кипр	—	AA-	142.449	38.881
Bank of Georgia	Грузия	B1/Тұракты	BB-	106.573	99.131
Bank of Cyprus	Грузия	Caa2/Келенсіз	Ba2/Келенсіз	74.164	195.146
Basis Bank	Грузия	B-	B-	55.171	33.093
Republic Bank	Грузия	—	A+	16.883	15.878
Berenberg Bank	Кипр	—	—	14.773	870.663
«Сбербанк России» АҚ	Казакстан	Ba2/Тұракты	Ba2/Тұракты	4.690	19.562.153
Cartu Bank	Грузия	—	—	1.960	5.046
«RBS Банк Казахстан» АҚ	Казакстан	A3/Келенсіз	A2/Келенсіз	350	6.059
«Сити Банк» АҚ	Казакстан	A3/Келенсіз	A1/Келенсіз	269	669
«АТФ Банк» АҚ	Казакстан	B1/Тұракты	Ba3/Келенсіз	7	13.321.930
«HSBC Банк Казахстан» АҚ	Казакстан	—	—	6	—
ЕБ	Казакстан	—	—	—	—
Procredit Bank	Грузия	BB	BB	—	14.840
ООО «АМТ Банк»	Ресей	—	—	—	4.622
VTB Bank	Грузия	BB	BB-	—	148
Өзге де	Казакстан	—	—	27.603	168.260
				72.036.139	62.967.812

Отімділік тәуекел

Ағындағы отімділікті жоспарлау құралын қолдана отыра, Топ ақша қаражаттарының тапшылық тәуекелдігіне бақылау жасайды. Осы құралдың көмегі арқылы қаржылық инвестициямен және қаржы активтерімен байланысты төлем мерзімі (мысалы, дебиторлық берешек, баска да қаржы активтері), сондай-ақ операциялық қызметтен болатын болжамды ақша ағындары талданады

Келесі кестеде 2012 жылғы 31 желтоқсанға Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзіміне қарай шарттық дисконтталмаған төлемдер туралы акпарат берілген

Мың теңгемен	Сұраныс бойынша	1 жылдан 2 жылға дейін			2 жылдан 5 жылға дейін		Жиыны		
		<1 жыл	1 жылдан 2 жылға дейін	2 жылдан 5 жылға дейін	>5 жыл	—			
2012 жылғы 31									
желтоқсанға									
Саудалық және өзге де кредиторлық берешектер	—	6.500.714	92.453	178.759	—	6.771.926			
Озге де міндеттемелер	—	2.941.700	—	—	—	2.941.700			
	—	9.442.414	92.453	178.759	—	9.713.626			
2011 жылғы 31									
желтоқсанға									
Несислер мен карыздар	—	303.181	—	—	—	303.181			
Саудалық және өзге де кредиторлық берешектер	—	5.288.216	1.257.407	—	—	6.545.623			
Озге де міндеттемелер	—	2.620.037	—	—	—	2.620.037			
	—	8.211.434	1.257.407	—	—	9.468.841			

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**39. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)****Валюталық тәуекелдік**

Валюталық тәуекелдікке ұшырайтын, шетел валютасымен берілген активтер мен міндеттемелердің жалпы сомасы төмөнгі кестеде берілген.

Мың теңгемен	АҚШ Доллары	Ресей рублі	Евро	Озге валюталар	Жиыны
2012 жылғы 31					
желтоқсанға					
Активтер	762.486	10.086	11.908	520.206	1.304.686
Міндеттемелер	948.682	77.546	30.076	227.458	1.283.762
2011 жылғы 31					
желтоқсанға					
Активтер	1.687.714	16.814	184.906	720.186	2.609.620
Міндеттемелер	440.595	310.262	30.967	290.700	1.072.524

Топтың операцияларымен байланысты валюталық тәуекелдерді төмендегуте ықпал ететін ресми құралдары жок. Топта шетел валютасында жасалатын мәмілелермен байланысты тәуекелдер бар. Ондай тәуекелдер АҚШ долларында болатын кіріске байланысты пайда болады.

Келесі кестеде Топтың салық салынғанға дейінгі табысының (активтер мен міндеттемелердің әділ құнындағы мүмкін өзгерістерге байланысты) өзге көрсеткіштердің тұрақтылығы жағдайында АҚШ доллары мен ресей рублі айырбас баянының мүмкін өзгерістеріне сезімталдығы көрсетілген. Топтың капиталына әсер ету жок.

Мың теңгемен	Валюта айырбас багамының осуі/томендеуі	Салық салуга дейін табыска әсерету
2012	+1,57%	(2.923)
АҚШ доллары	-1,57%	2.923
2012	+10,74%	(7.245)
Ресей рублі	-10,74%	7.245
2011	+10,72%	133.691
АҚШ доллары	-10,72%	(133.691)
2011	+16,01%	(46.981)
Ресей рублі	-16,01%	46.981

Капиталды басқару

Капиталды басқаруға байланысты Топтың негізгі максаты тұрақты несие төлеу қабілетін қамтамасыз ету және Топ қызметін жүргізу үшін капиталдың барабар деңгейі мен акционердің пайдасын барынша көбейту.

Топ капиталдың құрылымын басқарады және экономикалық жағдайдың өзгеруіне сәйкес оны өзгертеді. Топ капитал құрылымын сактау немесе өзгерту мақсатында дивидендерді төлеу мөлшерін реттей алады, акционерге капиталдың қайтара алады немесе жаңа акцияларды шығара алады.

2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталатын жылдарда объектілерде, саясатта және капиталды басқару үдерістерінде өзгерістер болған емес.

Топ капитал бақылаудың карызы каражаттары болғаннан көзфициентімен жүзеге асырады, ол таза берешекті капитал және таза берешек сомасына болуарқылы есептеледі. Таза берешекке ақшалай каражат баламасын алғып тастағанда пайыздық несиeler мен карыздар, саудалық және өзге де кредиторлық берешектер кіреді.

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (жалғасы)**39. ҚАРЖЫЛЫҚ ТӨҮЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ (жалғасы)**

2012 және 2011 жылдардың 31 желтоқсанындаға жағдай бойынша Топта үлкен берешек сомасы болған жок. Топтың есепті күнге берешектен асатын ақшалай қаражаттың едәуір сомасы бар.

Каржы құралдарының әділ құны

Төменде Топтың барлық каржы құралдарының тенгерімдік құны мен әділ құнының категориялары бойынша салыстыру берілген:

Мың теңгемен	Тенгерімдік құн		Әділ құн	
	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан	2012 жылғы 31 желтоқсан	2011 жылғы 31 желтоқсан
<i>Каржы активтері</i>				
Ақшалай қаражат баламасы	18.954.044	21.852.387	18.954.044	21.852.387
Банктік салымдар	53.084.676	41.123.823	53.084.676	41.123.823
Саудалық және өзге де дебиторлық берешектер	2.527.881	3.054.223	2.527.881	3.054.223
<i>Каржылық міндеттемелер</i>				
Тияптаған пайыздық мөлшерлемелі карыздар	—	303.181	—	303.181
Саудалық және өзге де кредиторлық берешектер	6.771.926	6.545.623	6.771.926	6.545.623
Озге де каржылық міндеттемелер	3.480.252	3.345.708	3.480.252	3.345.708

Ақша қаражаттарының, банктердегі депозиттердің, саудалық және өзге де дебиторлық берешектің, саудалық және өзге де кредиторлық берешектердің және басқа қаржылық міндеттемелердің тенгерімдік құны каржы құралдары дерегінің кыска мерзімді болғанына орай олардың әділ құнына шамамен тен.

Пайыздық карыздардың әділ құны басым пайыздық мөлшерлемелер бойынша болашактағы ақшалай қаражаттың ағымын есептеумен санаған.

40. Есептік кезеңнен кейінгі оқиғалар

Есепті күннен кейін Топтың ешқандай елеулі оқиғалары туындаған жок.